ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİMİN KÜLTÜREL TEMELLERİ ANABİLİM DALI
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BİLİM DALI

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNE HALK DANSLARI ÖĞRETİMİNDE YARATICI DRAMA YÖNTEMİ KULLANILMASININ DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tanju Kanbertay Bozkurt

Ankara
Ekim,2010

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİMİN KÜLTÜREL TEMELLERİ ANABİLİM DALI
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BİLİM DALI

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNE HALK DANSLARI ÖĞRETİMİNDE YARATICI DRAMA YÖNTEMİ KULLANILMASININ DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tanju Kanbertay Bozkurt

Danışman:
Yrd. Doç. Dr. Ömer Adıgüzel

Ankara
Ekim,2010

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma jürimiz tarafından Eğitimin Kültürel Temelleri Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ ÇALIŞMASI RAPORU olarak kabul edilmiştir.

Başkan ..... (İmza)

Prof. Dr. Ayşe ÇAKIR İLHAN

Üye ..... (İmza)

Yrd. Doç. Dr. Nami Eren BEŞTEPE

Üye ..... (İmza)

Yrd. Doç. Dr. Ömer ADIGÜZEL

(Danışman)

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../2010

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. Nejla KURUL

ÖNSÖZ

Halk dansları; kültürün parçası, folklorun araştırma alanlarından biri, güzel sanatlar eğitimi alanlarından biri ve her yaş grubunda ilgi uyandıran kültürel bir etkinliktir. Dansın iletişim yöntemlerinden biri olduğu düşünülürse, halk dansları da insana kendini, kendi kültürünü, yaşadıklarını anlatan en etkili ve estetik yollardan biridir. Farklı kültürler başka kültürlerin ilgi odağı olmuş ve merak uyandırmıştır. Halk dansları da kültürler arası iletişimde önemli bir yere sahiptir.

Halk danslarının kültürdeki yeri ve işlevi düşünüldüğünde öğretiminde etkili yöntemler kullanılmalıdır. Yaratıcı drama sahip olduğu teknikler ile yaparak yaşayarak öğrenmeye olanak vermesi, sürece önem vermesi, grubun yaşantılarına dayalı olması ile dansçıların çalışmaları içselleştirmesine katkı sağlayabilir ve eksik öğrenmeleri ortadan kaldırarak halk dansları öğretiminde etkili yöntemlerden biri olabilir.

Yapılan alan yazın taramasında halk dansları öğretiminde yaratıcı drama yönteminin denenmediği görülmüştür. Yaratıcı drama birçok alanda kullanılan/kullanılabilen bir yöntem, bir disiplin ve sanat alanıdır. Bu çalışmada halk dansları öğretiminde yaratıcı drama yöntemi kullanılarak halk dansları öğretimine katkı sağlanmak istenmiştir.

Bu çalışmada, ilköğretim öğrencilerine halk dansları öğretiminde yaratıcı drama yöntemi kullanılmasının değerlendirilmesi ele alınmıştır. Bu amaçla yaratıcı drama oturumları hazırlanmıştır.

Birinci araştırmanın problemine değinilmiştir. İkinci bölümde halk danslarının içinde bulunduğu kavram karmaşasını gidermek amacıyla genel kavramlar, halk dansları ile ilgili temel bilgiler, yaratıcı drama, yaratıcı drama ve halk dansları ilişkisi, halk dansları öğretiminde kullanılan/kullanılabilen yöntem ve teknikler, Artvin yöresine ilişkin temel bilgiler ele alınmıştır. Üçüncü bölümde uygulanan yaratıcı drama oturumlarının sonuçları değerlendirilmiş, önerilere yer verilmiştir.

Bu çalışmanın yürütülmesi sürecinde beni yönlendiren ve değerli zamanını ayırarak çalışmama destek olan danışman hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Ömer ADIGÜZEL' e teşekkürü bir borç bilirim.

Çalışmamda değerli fikirlerinden yararlandığım Sayın Doç. Dr. Oylum AKKUŞ İSPİR'e teşekkür ederim.

Çalışmamın uygulama aşamasında okulunun kapılarını açarak her türlü donanım ve olanağı sağlayan Onuncu Yıl İlköğretim Okulu Müdürü H. Şamil SAĞLAM'a teşekkür ederim.

Çalışmamın her aşamasında bilgi ve birikimlerini benden esirgemeyen Program Geliştirme Uzmanı ve Halk Dansları Eğitmeni Serkan Keleşoğlu'na, sınıf öğretmeni ve yaratıcı drama lideri Nevin GÜMÜŞ'e teşekkür ederim.

Adını sayamadığım özellikle yetişmemde emeği geçen tüm hocalarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Tanju KANBERTAY BOZKURT

ÖZET

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNE HALK DANSLARI ÖĞRETİMİNDE YARATICI DRAMA YÖNTEMİ KULLANILMASININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Bozkurt Kanbertay, Tanju
Yüksek Lisans Tezi

Yüksek Lisans, Eğitimin Kültürel Temelleri Anabilim Dalı
Güzel Sanatlar Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Ömer Adıgüzel

Ekim, 2010, 103 Sayfa

Bu çalışmanın amacı halk dansları öğretiminde yaratıcı drama yönteminin kullanılabilirliğine yönelik düşünceler üretmektir. Yaratıcı drama ve halk dansları arasındaki ilişkinin saptanması; Artvin yöresinin danslarının özellikleri ve öykülerini belirlemeye yönelik yapılacak çalışmalardan elde edilecek verilerin kullanılmasına dayalı olarak yapılacak bu çalışma, tarama modelinde betimsel bir araştırma olup nitel bir çalışma özelliği taşımaktadır. Çalışmalar Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir ilköğretim okulu 6., 7., 8. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler ile yapılacak her çalışmanın içeriği ve kazanımları çalışma öncesi belirlenmiştir. Buna göre ikişer saatlik on oturum planlanmıştır. Yaratıcı drama oturumlarına 5 erkek, 8 kız toplam 13 öğrenci katılmıştır. Yaratıcı drama oturumlarına başlamadan önce öğrencilere on bir sorudan oluşan "Hazırbulunuşluk Düzeyi Bilgi Formu" uygulanmıştır. Form, araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Tamamlanan yaratıcı drama oturumları sonunda da aynı form bir soru eklenerek "Değerlendirme Bilgi Formu" olarak uygulanmıştır. Öğrencilere yapılan yaratıcı drama oturumları sonunda "özdeğerlendirme formu" uygulanmıştır. Özdeğerlendirme formu on yedi maddeden oluşmaktadır. Öğrenciler ile yapılan yaratıcı drama oturumları sonunda halk dansları eğitmeni öğrencileri ziyaret etmiştir. Öğrencilerin halk dansları öğrenme yaşantıları konusunda görüş bildirmiştir. Oturumlar sırasında yapılan gözlemler, tutulan raporlar, dokümanlar, uygulamalar sonrası öğrencilerden alınan görüşler değerlendirilmiştir. Yaratıcı drama oturumları tamamlandıktan sonra öğrencilere süreci değerlendirmeleri, kendilerini değerlendirmeleri amacıyla mektup yazdırılmıştır.

Yapılan veri çözümlemelerine göre yaratıcı drama halk dansları öğretiminde kullanılabilecek etkili bir yöntemlerden biridir. Yaratıcı drama ile öğrenciler folklor ve halk danslarının farkını, halk dansları konuları, türlerini, Artvin yöresi kız ve erkek kostüm, araç gereç ve aksesuarlarını, "Şahlan, Coşkun Çoruh, Çift Jandarma, Teşi" oyunlarının öykülerini ve figürlerini, Artvin yöresinde temel olarak kullanılan çalgı aletlerini öğrenmişlerdir.

ABSTRACT

EVALUTION OF USING CREATIVE DRAMA FOR THE TRAINING OF FOLK DANCES

Bozkurt Kanbertay, Tanju
Postgraduate Thesis

Postgraduate, Department of Cultural Basis of Education Department of Fine Arts Education

Thesis Advisor: Assistant Professor Ömer Adıgüzel

October, 2010, 103 Pages

The aim of this study is to produce ideas for using creative drama method in folk dancing education. This study to be based on using data obtained from the determination of the relation between creative drama and folk dances; determination of features and history of Artvin region dances has a qualitative study and it is a descriptive research with survey model. Studies were made with students from classes 6,7 and 8 of a primary school related to Ministry of Education. The content and acquisition of students are determined before each study to be made with students. According to this ten sessions are planned, each of the sessions would be two hours. 5 boys and 8 girls in other words 13 students attend to creative drama sessions. A written examination including eleven questions is made before starting creative drama sessions. Exam questions are prepared by the researcher. The same exam is again made by including one more question at the end of each completed creative drama sessions. “Self evaluation form” is delivered to students at the end of creative drama sessions. Self evaluation form includes seventeen clauses. Folk dancing trainer visited the students at the end of the creative drama sessions made with students. Trainer expressed his ideas for the folk dancing learning of the students. Observations, reports, documents and the observations of students made during the sessions are evaluated. After competing creative drama sessions, students wrote letters for evaluation the process and themselves.

Creative drama is an effective method to be used in folk dancing education according to the data analysis made. Students learn the following with the creative drama; the difference between folklore and folk dancing, folk dancing subjects, types, costume, tools and equipment and accessories of Artvin region, story and figures of “Şahlan, Coşkun Çoruh, Çift Jandarma, Teşi”, instruments used widely in Artvin region.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI i
ÖNSÖZ ii
ÖZET iv
ABSTRACT v
İÇİNDEKİLER vi
BÖLÜM I
GİRİŞ 1
Problem Durumu 1
Amaç ..... …9
Önem 9
Sınırlılıklar 10
BÖLÜM II
KURAMSAL ÇERÇEVE 11
Halk Dansları Konuları 11
Halk Danslarında Kullanılan Kostümler 14
Halk Dansları Türler/Çeşitleri 15
Halk Danslarında Kullanılan Tipik Çalgılar 16
Yaratıcı Drama 17
Halk Dansları ve Yaratıcı Drama 19
Halk Dansları Öğretimi 24
Artvin Yöresi 32
BÖLÜM III
YÖNTEM 45
Araştırmanın Modeli 45
Verilerin Toplanması ve Analizi 45
BÖLÜM IV
BULGULAR VE YORUMLAR 47
Bulgular ve Yorumlar 47
BÖLÜM V
SONUÇ VE ÖNERİLER 54

Sonuç 54
Öneriler 55

KAYNAKÇA 56

EKLER 62

Ek 1 Yaratıcı Drama Oturum Planları 63

Ek 2 Özdeğerlendirme 93

Ek 3 Hazırbulunuşluk Düzeyi Bilgi Formu 94

Ek 4 Değerlendirme Bilgi Formu 95

Ek 5 Yaratıcı Drama Oturumları Sonunda Öğrencilerin Süreci
Değerlendiren Mektuplarından Örnekler 97

Ek 6 Yaratıcı Drama Oturumlarından Fotoğraflar 99

I. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1 Problem

Halk dansları denildiğinde anlam karmaşası olabilmektedir. Bu nedenle, halk danslarını anlamak için öncelikle kültür, folklor, güzel sanatlar eğitimi kavramlarını ve birleri ile olan ilişkilerini incelemek gerekir.

Kültür denildiğinde akla birçok tanım gelebilmektedir. Kültür, en geniş anlamıyla insanların doğayla ve birbirleriyle ilişkileri ve mücadeleleri sonunda ortaya çıkan maddi ve manevi ürünlerin, üretimin tümüdür (Kaygısız, 2004, s.18). Erinç'e (2004a, s.105) göre kültür, insanlar tarafından, insanlar ve insanlık için, insana rağmen yaratılmış maddi, manevi ve ideolojik tüm varolanlardır. Erinç (2004b, s.11), kültürü bireysel kültür, yöresel ya da ulusal kültür, evrensel kültür olarak sınıflar. Kültür, sınıflanabilir ancak birbirinden ayrılamaz, birbirini besler, biri olmadan diğeri eksik kalır. Bireysel kültürün oluşması ancak ulusal kültürle mümkündür ve bunun gelişmesi de evrensel kültürle olanaklıdır (Erinç, 2009, s.35). Ulusal kültür, bir toplumun diğer toplumlardan farklılık göstermesine neden olan, onu özgün ve özgür yapan, o toplumu "geçmiş zenginliği"ne sahip kılan değerler bütünüdür. Ulusal kültürü araştıran bilim dallarından biri olan Folklor (Halkbilimi) ise, bir ülke ya da belirli bölge halkına ilişkin maddi ve manevi alandaki kültürel ürünleri konu edinen, bunları kendine özgü yöntemleriyle derleyen, sınıflandıran, çözümleyen, yorumlayan ve son aşamada da bir birleşime vardırmaya çalışan bilimdir (Örnek, 2000, s.15).

Ulusal kültürün devamı ve kültürel gelişimi sağlamak için birikimlerin gelecek kuşaklara aktarılması toplumda gelenek ve görenekler aracılığıyla ve eğitim yoluyla sağlanmaktadır. Kültürel eğitim ise, kültürel yaşama ilişkin bilgilenmeyi sağlama, çağdaş kültürel yaşamı tanıtma, kültürün geliştiği ve yayıldığı süreçlere ortak olma ve onları tanıtma, kültürel miras ve çağdaş kültür arasında denge kurma, estetik eğitim oluşturma, medeni ve etik değerleri kazandırma ve kitlenin eğitilmesini çok kültürlülük kavramı bilinci içerisinde sağlama gibi önemli görevler üstlenir (Adıgüzel, 2000, s.13).

Kültürel eğitimin önemli alanlarından biri olan güzel sanatlar eğitimi; sanatın insan yaşamındaki yerini algılama, yaşantı zenginliği ve deneyimler kazanma, kişilik geliştirme ve toplumsallaşma, güzeli iyiyi arama, çok yönlü ve açık fikirli yetişme, çağına uyum sağlama, disiplinler arası etkileşimi fark etme, duygu ve akıl dengesini kazanma, kültür değerlerini tanıma gibi, kültürün gelişim ve devamını sağlamada ve toplum dinamizmini artırmada olumlu yönde estetik davranışlar kazandırma sürecidir ve güzel sanatların tüm dallarını kapsayan bir anlayışta çalışmalar yapar (Adıgüzel, 2000, s.2).

Güzel sanatlar eğitimi, yetişmekte olanlara ve yetişkinlere, güzel sanatların yaşamdaki yerini ve önemini yaşatarak kavratacak biçimde düzenlenmiş belli programlarla, güzel sanatların türlerini, tarihsel gelişimini, ifade gücünü, insanın temel ihtiyaçlarından biri olduğunu örnekleriyle göstererek ve aynı zamanda çeşitli tür ve dallarında beceri de kazandırabilecek uygulamalı çalışmalarla, sanatsal yaratma olgusunu tanıtmaya yönelik bir eğitim sürecidir (San, 1987'den akt: Adıgüzel, 1993, s. 21).

Güzel sanatlar; yüzey sanatları, hacim sanatları, mekan sanatları, dil sanatları, ses sanatları, hareket sanatları, dramatik sanatlar olarak sınıflandırılabilir (Özer, 1987; Akt:Yolcu, 2004). Hareket sanatları; insanın, bedeniyle anlatım gücü kazandırdığı sanatlardır (Yolcu, 2004, s.12). Halk dansları da bu nedenle hareket sanatları kapsamındadır.

Günümüzde folklor, halk oyunları ve halk dansları kavramları birbiri ile karıştırılmakta, hepsinin aynı şeyi ifade ettiği düşünülmektedir. Birçok tanımda halk dansları söz konusu olduğunda; dans ve oyun aynı anlamda kullanılmıştır. Dans, belirli bir müziğe uyularak yapılan, bu yönden müzikle kaynaşan ve estetik değer taşıyan beden devinimleridir (Püsküllüoğlu, 2005, s.255). Aydın'a göre (2002, s.15) dans, yaşam boyu yaşanan olayların görüntülerini, ritmik hareketlerle ortaya koyan bir eylemdir. Kaepper'e göre (2003) dans, sosyal ve dinsel temaları taşıyan, kutlama, eğlence ve dinsel törenlerin anlamını içeren kültürel anlayışın sembolüdür. Folklor ise, kültüre ait manevi ürünlerden biri, halk dansları da folklorun içerdiği konulardan biridir. Halkların kendine özgü ortak duygularını, düşüncelerini ve yaşam biçimlerini, müzik eşliğindeki anlamlı hareketler yoluyla simgesel biçimde yansıtan, kırsal kesimli geleneksel dans türüne "halk dansı" denir (Say, 2008: s. 218). Halk dansları, kültüre özgü bilgileri edinmek, anlamak, aktarmak için önemli bir araçtır. Yaşanılan coğrafyanın yapısı, insanların iletişim tarzları, giysileri, örf ve adetleri halk danslarında kendini gösterir.

Halk danslarının geçmişi tarih öncesine kadar dayanmaktadır. İlk insan duygularını düşüncelerini anlatabilmek için doğada bulunan canlıları çeşitli mimik ve hareketlerle taklit ederek anlatmaya çalışmıştır. Bu mimik ve hareketler zaman içinde seyirlik oyun niteliği kazanmıştır. İnsan doğadan çeşitli şekillerde etkilenmiştir ve bu etkilenmelerini oyun ve inanç öğelerine katmıştır. İlkel av törenlerinde görülen büyü, maske ve dansta gelişen oyun veya doğumda, erginleme törenlerinde, evlenmede ve ölümde dinsel ve büyüsel özlü danslar aslında halk danslarının ilkel insanla başladığı görüşünü desteklemektedir (Çakır, 1987, s.76). Danslar dini, törensel niteliklerini kaybederek ilk anlamını yitirince günümüzde çıkış anını açıklayamayacağımız soyut danslar haline gelmişlerdir (Artun, 1992, s.4, 2005, s.283).

Türk Halk Dansları, bu açıdan bakıldığında bir yönüyle dansın evrimsel sürecini yansıtmaktadır. İnsanlar, yaşadıklarını ve hissettiklerini ifade etmenin yollarından biri olarak dansı seçmişlerdir. Halk dansları da kültüre özgü ritüelleri, yaşantıları ifade etmenin en iyi yollarından biridir. Tarihin ilk çağlarından beri insanlar; her türlü yaslarında, eğlencelerinde, ava hazırlıklarında, tapınmalarında, kısacası içinde bulunduğu tüm durumlarda dansı bir ifade ediş şekli olarak kullanmıştır. Sözgelimi; Bitlis yöresinin "Harkuşla" isimli oyunu iki aşiret arasındaki kavgayı; Van yöresinin "Bablekan" isimli oyunu çığ altında kalanları kurtarma mücadelesini; Artvin yöresinin "Ortabatum" isimli oyunu savaşı; Kırklareli yöresinin "Arzu ile Kamber" isimli oyunu aşkı dans yoluyla anlatır.

And'a (1996, s.78) göre, halk danslarına konu olan günlük hayattaki görevsel, dinsel, törensel, duygusal tavırları dansa yaklaştırmak onunla kaynaştırabilmek için bunları üsluplaştırmak gerekir. Bu tavrı veya davranışı olağandan uzaklaştırıp, bir dans hareketi durumuna getirmek için onun olağan süresi kısaltılır, görünüşü çarpıtılır, abartılır.

Geçmişten günümüze insan yaşamını aktarmada bir özet olarak ya da duygularını ifade etmenin bir yolu olarak görülen dans, aynı zamanda kültür pedagojisi alanının da bir konusunu oluşturmaktadır.

Adıgüzel'e göre (2000, s.3) kültür pedagojisi kavramı, okul dışında kültür ve onun pratiğine yönelik olarak yapılan etkinliklerdir. Kültür pedagojisinde önemli olan kültürün paylaşımı, estetik algılar ve yaşantılardır. Kültür pedagojisi okuldaki eğitimden farklı olarak isteğe bağlıdır, katılanlar arasında bir seçim yapmamaktadır. Bu nedenle halk dansları birçok dernek ve gençlik kulüplerinde, halk eğitim merkezlerinde yürütülen etkinlikler arasındadır ve sahip olduğu özellikler nedeniyle kültür pedagojisi kapsamında ele alınabilir.

Gerek okullarda gerek gençlik kulüpleri ve derneklerde kültürel etkinlikler kapsamında ya da paralı/ parasız açılan kurslar aracılığıyla öğretilen, sosyal ve toplumsal yaşamımızda önemli bir yeri olan halk dansları çalışmalarını halk dansları eğitmenleri yürütmektedir. Halk dansları eğitmenlerinin yapacakları çalışmaların içeriğini belirlemede önemli bir etken olan dansçılardan beklentilerini görmek amacıyla bir çalışma yapılmıştır (2010 yılında araştırmacı tarafından yapılmıştır; araştırma yayımlanmamıştır). Ankara'da 14 Halk dansları eğitmenine anket uygulanmıştır. Bu beklentiler, eğitmenlere çalışmalarını nasıl yapılandıracaklarını belirleyecek ipuçları vermektedir. Yapılan ankette şu veriler elde edilmiştir:

Halk dansları ile uğraşma süreleri 8 yıl ile 40 yıl aralığındadır. Halk dansları ile "eğitmen" olarak uğraşma süreleri 2 yıl ile 30 yıl aralığındadır. 11 eğitmenin eğitmenlik dışında yaptıkları ayrı bir işi vardır, biri sadece eğitmenlik yaptığını belirtmiştir.

Eğitmenlere sorulan "Halk dansları ile ilgilenen dansçıların **Halk Dansları özelinde** ne tür yeterliliklere sahip olması gerektiğini düşünüyorsunuz?" sorusuna verilen yanıtlarda uygun fiziksel yapı, nota ve ritim bilgisine sahip olmaları, yöre bilgisine sahip olmaları, yöre-bölge kültürünü bilmeleri, kültürüne sahip çıkmaları, bilimsel araştırmaya istekli ve halk danslarının sadece sahne performansı olmadığı bilincine sahip olmaları, dansı ve yöre oyun adlarını, öykülerini öğrenme isteği taşımaları, halk dansları dışında diğer dünya dansları ve diğer dans formları hakkında bilgi sahibi olmaları gibi özelliklerin yanında akıllı, özverili, saygılı, paylaşımcı, duyarlı, zeki, sabırlı, disiplinli olmaları gibi kişisel özellikler de bulunmaktadır.

Bu verilerde de görüldüğü gibi halk dansları eğitmenlerinin beklentileri fiziksel, zihinsel ve duyuşsal alanlarda daha çok sınıflandırılır. Beklentilerin özellikle fiziksel alanda yoğunlaşması yarışmaların halk danslarında ön plana çıktığının bir göstergesini oluşturmaktadır. Boy, kilo dışındaki tüm beklentiler planlanan eğitim programları ile dansçılara kazandırılabilir niteliktedir. Bu

doğrultuda bu beklentilerin ne kadarının dansçılara kazandırıldığını, bir dansçıda olması beklenilen bilişsel düzeydeki halk dansları bilgisini görmek amacıyla dansçılara da sorular sorulmuştur.

Ankara'daki 5 Halk Dansları Dernek ve Gençlik Kulüpleri ile bir Halk Dansları Topluluğu çalışma grubu olarak seçilmiştir. 69'ü kadın, 57'si erkek toplam 126 dansçı soruları yanıtlamışlardır. Dansçıların yaş aralığı 17-43'tür. Halk dansları ile uğraşma süreleri 1 yıl-25 yıl aralığındadır. Dansçılar en az 2 yöre, en fazla 17 yöre bilmektedir. Bazı dansçıların bildikleri yöreleri yazarken "Zeybek, Trakya, Karadeniz" gibi tür ya da bölge adı yazdıkları da görülmüştür.

Dansçılardan birinci soruda Folklor'u tanımlamaları istenmiştir. Dansçıların % 8'i doğru, % 10'u eksik, % 82'si bu soruyu yanlış yanıtlamıştır. İkinci soruda Halk Danslarını tanımlamaları istenmiştir. % 24'ü doğru, % 65'i eksik, % 11'i yanlış olarak yanıtlamıştır. Üçüncü olarak "Halk Danslarında neler temel konu olarak işlenir?" sorusu sorulmuştur. Dansçıların % 12'si doğru, % 88'i bu soruyu eksik yanıtlamıştır. Dördüncü soruda Halk Dansları türleri sorulmuştur. Dansçıların % 11'i doğru, % 80'i eksik, % 9'u bu soruyu yanlış yanıtlamıştır. Beşinci soruda bildikleri yörelerden üçer tane oyun ismi yazmaları istenmiştir. Dansçıların % 68'i yazmış, % 19'i yazmamış, % 13'ü bu soruyu eksik yazmıştır. Altıncı soruda bildikleri yörelerin oyunlarından üç tanesini seçerek öyküsünü yazmaları istenmiştir. Dansçıların %10'u istenilen sayıda, % 13'ü eksik öykü yazmıştır. % 77'si bu soruya yanıt yazmamıştır. Yedinci soruda bildikleri yörenin kız ve erkek kostümlerinin isimlerini yazmaları istenmiştir. Dansçıların % 15'i tam olarak yazmış, % 60'ı yazmamış, % 25'i eksik yazmıştır. Sekizinci soruda bildiğiniz yörenin müziklerinde kullanılan çalgı aletlerini yazmaları istenmiştir. Dansçıların % 23'ü doğru yazmış, % 31'i yazmamış, % 43'ü bu soruyu eksik yazmıştır.

Yapılan bu çalışma günümüz halk dansları öğretimi konusunda bazı ipuçları vermektedir. Dansçıların çok yöre bilmelerinin yanında sorulara

verdikleri yanıtlardan eksik öğrenmenin gerçekleştiği söylenebilir. Bu sonuçlardan halk danslarının güzel sanatlar eğitimi boyutunun göz ardı edildiği görülmektedir. Çalışmalar; genellikle gösterip yaptırmaya dayalı olarak ilerlemekte, dansçılar halk danslarının birçok özelliğinin ve temel bilgisinin eksikliği ile çalışmalara devam etmektedirler. Yarışma odaklı çalışıldığı için sürece değil sonuca önem verilmektedir. Bu nedenle de önemli kazanımlara ulaşılamadığını görmekteyiz.

Sanat eğitimi, sanatçı yetiştiren öğretimden, boş zamanları değerlendirmek amacıyla yapılan yaratıcı etkinliklerin düzenlenmesine dek geniş anlam yaygınlığında kullanılmaktadır (San, 2003, s.13). Sanat eğitimi, tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve dışı yaratıcı sanatsal eğitimi tanımlamaktadır. Dar anlamda ise okullarda sınıflardaki ve ilgili bölümlerdeki bu alana ilişkin olarak verilen dersleri tanımlar (San, 2003, s.17).

Okullarda temel dersler dışındaki müzik, resim gibi sanata yönelik dersler hak ettiği yeri alamayan dersler olmuştur. Çoğunlukla bir disiplin, bir alan olmaktan çok bir boş zaman uğraşı, çocukların rahatlayacağı bir etkinlikler toplamı olarak düşünülür. Bu dersler okullarda her zaman ikinci derecede önemli bir ders durumundadır. Eğitimci, yönetici, ana-baba, öğrenci giderek toplum, sanat eğitimine hep bu gözle bakar (Kırışoğlu, 2005, s.5). İlköğretim okullarında Talim Terbiye Kurulu'nun 04.06.2007 tarih ve 111 sayılı kararı ile değişen öğretim programında 1-3 sınıflarda haftada bir saat; 4-8. sınıflarda haftada iki saat olmak üzere "Sanat Etkinlikleri" adı altında seçmeli ders verilmektedir. Bu dersin kapsamında "Halk Dansları" da bulunmaktadır; ancak bu dersin herhangi bir programı bulunmamaktadır. Halk Dansları dersinin öğrencilerin yaş seviyesine göre, nasıl bir programla, hangi yöntem ve tekniklerle verileceği konusunda belirsizlik bulunmaktadır. Bu dersleri yürütecek nitelikte eğitmen eksikliği vardır. Bu dersler dışarıdan gelen "usta öğreticiler" ile yürütülmektedir. Usta öğreticilerin aldığı eğitim ise öğrencilere figürleri öğretmekten ileri gidememektedir. Daha önce de belirtildiği gibi öğrenciler yöre halk danslarının kültüre olan katkısından yeterince

bilgilendirilmeden yetişmektedirler. Herbert Read, sanat insanın kendi insanlığını tanımasıdır; demiştir (Akt: Artut, 2007, 44). İnsanın kendini, kültürünü tanımasında halk dansları önemli bir araçtır.

Halk dansları, kültürün bir parçasıdır ve öğrencilerin kendi kültürlerini tanıması açısından önemli bir araçtır. Halk dansları; sadece öğrencilerin sıraya dizilmesi, hareketlerin gösterilmesi ve gösterilenlerin taklit edilmesinden; ulusal bayram ve açılışlarda yapılan gösterilerden ibaret değildir ve de olmamalıdır. Öğrenciler; yöre, halk danslarının isimlerini, kostümlerini, öykülerini bilmemekte ve halk danslarının kültür adına taşıdığı önemden habersiz; sonuca odaklanarak halk dansları yarışmalarına katılmaktalar ve sürece değil sonuca önem verdikleri için de önemli kazanımlara ulaşamamaktadırlar.

Bunun engellenebilmesi için öğretmenlerin halk danslarına sadece yarışma, gösteri ve festival etkinliği gözü ile bakmamaları gerekmektedir. Çünkü bu hedefler kısa süreli hedeflerdir. Ve öğrencilerin halk danslarına korku ile yaklaşmalarına neden olmaktadır. Uzun süreli olan, bireylerin tüm hayatları boyunca halk danslarını hayatın içerisinde eğlenceli, zevk aldıkları bir etkinlik haline getirebilmektir. Burada yarışmalar bir amaç olmamalı sadece araç olarak kullanılmalıdır (Yıldız, 1992). Oysa ki halk dansları yarışmasının amaçları; köklü ve yaygın bir geçmişi bulunan halk danslarının, tarih ve geleneklere uygun bir düzeyde geliştirilmesini; yayılıp yaşatılmasını ve özellikle okul içi gençliğinin boş zamanlarının bu yolla değerlendirilmesini sağlamak, halk danslarının, ulusal değerleri koruma, yayma ve yaşatma alışkanlığını kazandırmak ve gençler arasında olgun bir yarışma heyecanı yaşatmaktır (Tezcan, 1994, s.148).

Bu araştırmanın temel problemi; yaratıcı drama yönteminin, halk dansları öğretiminde kullanılan yöntem ve tekniklere ek olarak kullanılmasının değerlendirilmesidir.

1.2. Amaç

Bu araştırmanın temel amacı daha çok sonuç odaklı görünen ancak süreçsel özelliği nedeniyle de önemli bir öğrenme alanı olan halk dansları ile sonuçtan daha çok süreç odaklı olan yaratıcı drama yöntemi ile ilişkisini incelemektir.

Alt amaçlar aşağıdaki biçimdedir:

- Halk dansları öğretiminde grup dinamiği, güven, uyum, kendini tanıma vb. konularda yaratıcı dramanın bir yöntem olarak kullanılabilirliğini saptamak.
- İlköğretimde seçmeli ders olarak okutulan “Halk Dansları” dersinin eğitim programının oluşmasına yaratıcı drama yöntemi ile katkı getirmek.
- İlköğretim öğrencilerine Artvin yöresi danslarının öykülerini, kostümlerini, figürlerini ve yöreye ait çalgıları yaratıcı drama yöntemi ile öğretmektir.

1.3. Önem

Türkiye’de yapılan alan yazın taramalarında halk dansları ve yaratıcı drama ile ilişkili doğrudan bir çalışmaya veya araştırmaya rastlanmamıştır. Bu araştırma halk danslarının öğretiminde daha önce hiç denenmemiş olan yaratıcı drama yönteminin kullanılabilirliğini saptaması açısından önemlidir. Bu nedenle çalışma yaratıcı drama konusunda çalışmalar yapan uzmanlar ile halk dansları ile ilgili tüm kişilerin özellikle de halk dansları öğreticilerinin yararlanması açısından bir öneme sahiptir.

Ayrıca bu çalışmanın halk danslarının yaşamdaki yerini, kültürün önemli bir parçası olduğunu, halk danslarının özelliklerini, halk danslarının içeriğini kavramalarına yardımcı olması açısından öğrencilere ve Türk Eğitim sisteminde son zamanlarda daha çok tartışılan çok yönlü zeka ve yapılandırmacı yaklaşımlara göre yaratıcı drama yönteminin kullanılarak öğrenen merkezli öğrenmede halk danslarının yerini görme açısından, özelde halk dansları ve yaratıcı drama uzmanları ile genelde tüm eğitimcilere yararlı olacağı düşünülmektedir. Buna ek olarak çalışma, ilköğretim okullarında seçmeli ders olarak da verilen halk danslarının öğretiminin daha sistematik ve halk danslarının eğitiminde ve öğrenmede taşıdığı öneme uygun olarak işlenmesi açısından da daha yararlı olabilecektir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu çalışma, yaratıcı drama ve halk danslarının amaç, kapsam, özellikleri, yöntem ve teknikleri ile aralarındaki ilişleri bağlamında ulaşılabilen Türkçe ve yabancı kaynaklarla ve Ankara Onuncu Yıl İlköğretim Okulu ikinci kademe öğrencileri ile Artvin yöresi dansları kapsamında yapılacak çalışmaların sonuçları ile sınırlıdır.

II. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Halk Dansları Konuları

Halk dansları; halkın yarattığı, halkın yaşamının içinden çıkar, halkın işlerini, bayramlarını, tarihini, coğrafyasını yansıtır (And, 1996, s.76). Halk danslarında genellikle insan-doğa, insan-hayvan, toplumsal ilişkiler ve üretim ilişkilerinin konu edildiği görülmektedir.

2.1.1. İnsan-Doğa İlişkisi:

Halk danslarında, insanlar doğanın kendileri üzerindeki olumlu olumsuz etkilerini konu edinmişlerdir. Halk danslarında doğanın her zaman etkisi olmuştur. Bu etki kişilerin yaşamını, doğasını etkilemiş, türküsüne girmiş, zamanın geçmesi ile hafif gülümsemeye, unutulduğu anlarda ise oynanmaya başlanmıştır.

Anadolu insanı coğrafi şartlardan etkilenmiş ve danslarında yağmur-kar-dolu olaylarını, deniz veya göl ile ilgili yaşantılarını, mücadelelerini, sevdiği yaylalarını, dağlarını, ovalarını konu eder. Yaylaya göç olayının bıraktığı derin izleri danslarında sergilemektedir (Şenol, 1992, s.312). Demirsipahi (1975, s.13) de yel, çiçek, yaylalar, tahıllar, çeşitli ürünler, meyve ve sebzelerin vb. dansları etkilediğini, danslara konu olduğunu belirtmiştir. Bunların da doğa içindeki görünüş ve hareketlerinin danslara sindiğini, yel gibi esmeye, çiçek gibi rüzgar karşısında hafif hafif sallantı figürlerinin ve benzerlerinin danslara yerleştiğini, figür figür görülebileceğini vurgulamıştır.

Coğrafi özellikler, halk danslarında dansın koreografisi, ritmi üzerinde etkili olmuştur. Demirsipahi'ye göre (1975), doğunun dağları sıra dağlardır.

Oyunları da sıra oyunudur. Halay, bar bölgelerine bakıldığında bu benzerlik açıkça görülecektir. Bölgede dağlar bir çember gibi ortası düz ise, hemen halka dansları vardır. Seyrekleşir ya da tekleşirse oyun da tek oyun, tek zeybek niteliği taşır. Su, çay ve nehir dolaylarındaki oyunda yılanvari kıvrılış ve bükülüşlerle suyun hızlı ve yavaş akış görüntüsü sergilenmiştir. Deniz kıyılarında rüzgarlı oluşlarına göre deniz hareketleri görülür.

2.1.2. İnsan-Toplumsal İlişkiler:

Halk danslarında bir erkeğin bir kıza yanaşmaya çalışması, kızın naz etmesi bulunur. Bazıları bir işi, günlük köy yaşamından bir sahneyi canlandırır. Bunların yanı sıra savaş, çarpışma dansları vardır. Bu tavırlar, işaretler, ya el sıkma, öpüşme, selam gibi toplumsal, ya saç taramak, yürüme, uyuma, iş yapma gibi görevsel, ya dua etmek, namaz kılmak, tahtaya vurmak gibi dinsel, törensel inansal ya da hoplamak, ağlamak gibi duygusal olurlar (And, 1996, s.78). Ataman'a (1987, s.41) göre Türk halk dansları bir savaş, kahramanlık olayını, kıtlık, bereket, afet, facia, büyük bir aşkı anlatan ve canlandıran adeta tarih belgeleridir.

2.1.3. İnsan-Hayvan İlişkileri:

Halk danslarında yer alan diğer bir konu ise insan-hayvan ilişkileridir. İlkel danslardaki hareketler, genellikle çeşitli hayvanların taklit edilmesidir. Bunun nedeni, av sırasında avcının hayvanı taklit ederek hareket etmesidir (Akt: Moran, 1994, s.43). Yabani yaşam süren bir kartal, kurt, tilki ya da dağ keçisi halk danslarında sergilenmektedir. Hayvanlardaki renklerden de yararlanılmış, ördekbaşı, turnagözü, sülün yeşili denmiştir (Şenol, 1992, s.313).

İnsanlar kendi varlıklarına ve doğadaki tüm varlıklara karşı bir yakınlık göstermiş, değer vermişlerdir. Bu nedenle doğayı, duygularını anlatırken canlı

bir motif olarak kullanmışlardır. Bu yüzden ilk insanların çeşitli varlıkları taklit etmesiyle ortaya çıkmaya başlayan dansların başında hayvan taklitleri gelmektedir. İnsan, bulunduğu yerin havasına göre giyinecek, arazinin durumuna göre hareket edecek, çevresindekini yiyecek ve ekonomik durumuna göre onlardan yararlanacaktır. Sözgelimi; avcının ava çıkmadan önce avlayacağı hayvanın hareketini taklit eden oyunlar yaparak onu etkilemeye çalışmasında insanın doğayla bütünleşmesini görebiliriz. İlkellerden gelen bu tür taklit danslar, kuşaktan kuşağa aktarılarak günümüze gelmiştir. Anadolu'daki halk danslarının karakteri incelendiğinde Şamanizm'in etkilerini görmek olanaklıdır. Özellikle hayvan ögesi birçok yörenin danslarında konu edilmiştir (Çakır, 1987, s.76-77).

Hayvan ve hayvancılık kabileleri etkilemiştir. Bu ilişkilerin sonucu olarak adlarının, hareketlerinin geleneksel etkisi dansların içinde de, kabile ve boyların adlarında da yaygın ve büyük bir etken olarak görülmektedir. Hayvan ad ve hareketlerinin danslarda yer almasının nedeni olarak totemcilik de gösterilebilir. Türklerin "Sip" ya da "Sop" adını verdikleri eski topluluklarının gücü, toplum içindeki kişilerin aynı totemden gelmiş olmasına dayandığını ve bu totemlerin yine çoğunlukla hayvan olduklarını bilinmektedir. İşte bu kutsal sayılan hayvan adları da onların hareketleri, davranışları ve ona taparlarken yaptıkları davranışları da dansların değişmez bir etkeni olarak bulunmaktadır. Örneğin, at; türkü, oyun ve kabilelere ad olmuştur. Hatta her cinsi bile… Kuşlardan kartal, çalay, çaylak, tugay, kuzgun, burgut, turna, teke, şahin, kurt vb (Demirsipahi, 1975, s.13).

Çakır (1987, s.81), hayvan motifli danslarda kadınların genelde evcil hayvanları; kuşları, kedileri, güvercin, keklik, turna, ördek vb taklit ettikleri, erkeklerin ise daha ziyade yırtıcı, büyükbaş hayvanları ve kuşları taklit ettiklerinin görüldüğünü belirtmiştir.

2.2. Halk Danslarında Kullanılan Kostümler

Bölgelerin giyim kuşamının danslar üzerinde etkisi vardır. Bölgenin iklim ve coğrafi koşulları giyimi ve kuşamı, giyim, kuşam da dansı etkiler. Dansçı ayakkabılarının altının düz çarık, ökçeli ayakkabı veya çizme oluşu, pantolonlarının kısa-uzun, dar-geniş olması, başlarına giydikleri, takındıkları süslerin, kollarının yenlerinin geniş ve dar oluşları gibi etkenlerin de dansı etkilediğini unutmamak gerekir (And, 2002, s.160).

Demirsipahi'ye göre (1975, s.12), hem doğanın, hem de bölgenin iç savaşlarının getirdiği bir gizlenme zorunluluğu vardır. Kan davaları, köy kavgaları, iç-dış savaşlar, efelik ve kabadayılık dövüşleri, yırtıcı hayvanlardan sakınma bu gizlenmenin nedenleri olduğunu belirtmektedir. Bu zor bir hayat olduğu için gizlenme, çevrenin renklerine bürünme, kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

Doğanın görüntüsü ve örgüsü de dansların yaratılmasında ve giysilerin hazırlanmasında etkili olmuştur. Doğanın bu görünümü giysilere de renk olmuştur. Örneğin doğu bölgelerindeki giysiler mor ve beyazlarla süslenmesinde dağ ve kar güzelliğinin sevişmesinden giysiye gelmiş bir renktir. Karadeniz'de giysiler siyahtır. Ege Bölgesi'nde deniz gök mavidir. Çiçekleri pek çeşitlidir. Giysiler de mavi ve çiçeklerin renkleri ile doludur. Güneşin rengi cepkenlere düşmüştür, ağaçlık bölgelerde Silifke gibi bir kahverengi, siyah beyazı boğar (Demirsipahi, 1975, s.11). Coğrafi şartlar ya da doğa olaylarının etkisiyle yer alan renklerin dışında gökkuşağında yer alan, kırmızı, yeşil ve mavi gibi ana renkler de halk danslarımızda kullanılmaktadır. İnsanlar gökyüzünün rengini kıyafetlerine- danslarına- kilimine yansıtmıştır (Şenol, 1992, s.313).

2.3. Halk Dansları Türleri/Çeşitleri

Halk danslarının kümelendirilmesinde bir yol olarak bölgesel dağılış ele alınabilir. Anadolu'da kimi bölgeler, dans türlerine adını vermektedir. Örneğin, Ege, Batı Anadolu Zeybek Bölgesi; Orta ve Güney Anadolu Halay Bölgesi; Doğu Karadeniz Horon Bölgesi; Doğu Anadolu Bar Bölgesi; Trakya Hora Bölgesi adını almaktadır. Ancak bu tür kümelendirmeyi kesin çizgilerle belirlemenin güçlüğü vardır. Öncelikle dansların bölgeler arasındaki geçişleri göz ardı edilemez. Sözgelişi halay ele alındığında Orta Anadolu'nun dışında Doğu' da, Kuzey' de ya da başka bölgelerde de rastlamak olanağı vardır. Dansların değişik nedenlerle bir bölgeden ötekine geçişleri sonucu bir oyunu salt bir bölgeye özgü saymak da olanaksızlaşır (www.folklor55.blogcu.com).

Baykurt (1996, s.50); Bar, Halay, Horo (Hora), Horon, Kaşık Oyunları, Zeybek gibi sözcüklerin bir dans grubuna ana ad olduğunu ve danslarımızın bu isimler altında coğrafi bölgelere dağıldığını ve bu nedenle de danslarımızın altı bölgeye ayrıldığını belirtir:

1. Bar Bölgesi: Erzurum ve Kars illerinin bulunduğu yöredir. Tarcan'a (Haz: Baykurt, 1996, s.69) göre Bar da Halay gibi çeşitli ritmi olan ve grup halinde oynanan bir danstır. Bar ve Halay tipik ritüel özellikleri gösteren danslardır. Canlandırdıkları konu; günlük yaşam, kahramanlık sahnesi, misafir ağırlama gibi olaylar olup bunlara göre isim alırlar (Baş bar, Hançer barı, Sarhoş bar vb).
2. Halay Bölgesi: Çoğunlukla Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu illerini içine alan bölgedir.
3. Horo ve Karşılama Bölgesi: Kırklareli, Edirne ve Tekirdağ illerinin bulunduğu Trakya bölgesidir.
4. Horon Bölgesi: Şerit halinde Doğu Karadeniz Bölgesi; Ordu, Trabzon, Rize ve Artvin illerinin bulunduğu bölgedir.

5. Kaşık Oyunları Bölgesi: Güney Anadolu'nun Akdeniz'e açılan kısımlarıdır. Mersin, Antalya, Konya illeri bu bölge içerisinde yer alır.
6. Zeybek Bölgesi: Merkezi Ege sahilleri olmak üzere, Ankara'dan itibaren Batı Anadolu bölgesini kapsar.

Halk danslarının % 20'si Bar, % 10'u Halay, % 8,5'i Horo (Hora), % 4'ü Kaşık oyunları, % 3'ü Karşılama, % 3'ü Taklitli oyunlar ve % 1,5'i Temsili danslardır. Bunun dışında dansların, % 37'si erkekler tarafından; % 34'ü kadın ve erkek tarafından, ayrı ayrı; % 19'u kadın erkek bir arada, beraberce; % 10'u sadece kadınlar tarafından gerçekleştirilmektedir. Bundan başka, dansların % 42'sini Bar, Halay, Hora, Horon gibi tutuşarak gerçekleştirilen disiplinli dizi dansları olduğu görülür. % 7'sinin yalnız bir tek oyuncu tarafında solo dans, % 15'inin de bir çift tarafından gerçekleştirilen iki kişilik danslar olduğu tespit edilmiştir (Baykurt, 1996, s.64).

2.4. Halk Danslarında Kullanılan Tipik Çalgılar

Çalgılar, farklı kaynaklarda çeşitli biçimlerde sınıflanmıştır. Kültür Bakanlığı'nın (www.kultur.gov.tr) internet sayfasında çalgılar şu şekilde sınıflanmıştır:

Geleneksel / Yerel Müzik Çalgıları

- Kordofonlar (Telli Çalgılar): Sesi bir telin titreşimiyle elde edilen çalgılardır. Bu çalgılar iki grupta incelenebilir:

  1. Yaylı Telli Çalgılar: Bunlara örnek olarak kemençe, kabak kemane (Iklığ), keman ve benzerleri verilebilir.

  2. Tezeneli / Mızraplı Telli Çalgılar: Bunlara örnek olarak ud, tambur, çeng, tar, kanun, santur, kopuz, bağlama ailesi (meydan sazı, divan sazı, bozuk, tambura, cura, üçtelli, onikitelli, çarta, ırızva) ve benzerleri verilebilir.

- Aerofonlar (Havalı/Üflemeli Çalgılar) : Çalgının içindeki veya çevresindeki havanın titreşimi ile ses veren çalgılardır. Bunlara örnek olarak zurna, çifte, mey, kaval, sipsi, çığırtma, tulum, ağız armonikası, akordeon, mızıka ve benzerleri verilebilir.
- Vurmalı Çalgılar: Bu çalgılar iki grupta incelenebilir:

1. Mambranofonlar (Derili Çalgılar) : Bir derinin ses üretmesi ile ses çıkaran çalgılardır. Bunlara örnek olarak dümbelek (deblek, darbuka), davul, daire, def, kudüm, zilli def ve benzerleri verilebilir.

2. İdyofonlar (Kendi Tınlar Çalgılar) : Vurma, çarpma, sallama gibi eylemlerle çalınan, genellikle sert malzemelerden yapılan, bütün gövdelerinin titreşimiyle ses veren çalgılardır. Bunlara örnek olarak zil, maşa, çalpara (çalpare), şakşak (kaşık), çan, kastanyet, çengizili sembalet), bando zilleri (halihe) ve benzerleri verilebilir.

2.5. Yaratıcı Drama

Kültürün parçası olan, kültürün aktarımına katkısı olan halk danslarının öğretiminde yeni ve etkili yöntemler kullanılmalıdır. Yaratıcı drama, yaparak yaşayarak öğrenmeye olanak vermesi açısından halk dansları öğretiminde kullanılabilecek etkili yöntemlerden biridir.

Yaratıcı drama; doğaçlama, rol oynama vb tekniklerden yararlanılarak bir grup çalışması içinde, bireylerin bir yaşantıyı, bir olayı, bir fikri, kimi zaman bir soyut kavramı ya da bir davranışı, eski bilişsel örüntülerin yeniden düzenlenmesi yoluyla ve gözlem, deneyim, duygu ve yaşantıların gözden geçirildiği “oyunsu” süreçlerde anlamlandırılması, canlandırılmasıdır (San, 1991).

Adıgüzel’e (2006, s. 21) göre eğitimde yaratıcı drama; herhangi bir konuyu, doğaçlama, rol oynama gibi tekniklerden yararlanarak, bir grupla ve

grup üyelerinin birikimlerinden, yaşantılarından yola çıkarak canlandırmalar yapmaktır.

Farklı uzmanlar, yaratıcı drama çalışmalarının, birbirine yakın aşamalardan oluştuğunu belirtirler. Adıgüzel'e (2006, s. 25) göre yaratıcı drama şu aşamalardan oluşur:

1. "**Hazırlık-Isınma çalışmaları:** Daha çok bedenin harekete geçtiği, içe dönük çalışmaların yapıldığı, grup dinamiğini oluşturmak için yapılan kuralları diğer aşamalara göre belli ve daha çok lider tarafından belirlenen aşamadır. Bu aşamanın asıl amacı bir grup dinamiği oluşturmakla birlikte bir sonraki aşamaya hazırlık niteliği taşır. Bu aşamadaki seyir, liderin grubunu tanıması ve onların gereksinimlerine göre hazırlayacağı drama programına da bağlıdır. Bir başlangıç grubu için bu yaklaşımda iletişim-etkileşim için daha çok oyunlar oynanır, rol oynama ve doğaçlama daha çok giriş niteliğinde yapılır, yaşanır. Burada temel amaç bir sonraki yaratıcı drama yaşantılarına ve süreçlerine katılımcıyı hazırlamaktır. Bu aşama aynı zamanda canlandırılacak konunun belirlendiği, verildiği, bireysel canlandırma ya da küçük grupların oluşturduğu aşamadır. Lider, çalışma yapacağı konu çevresinde yine oyunsu tekniklerle sözgelimi dörtlü, beşli gruplar oluşturur ve onların canlandırma öncesi hazır olmalarını sağlar. Küçük grupların süreçle ilgili hazırlıkları, rolleri belirlemeleri, gerekli gördüklerinde kullanacakları malzemeleri sağlamaları, canlandırma yapacakları yeri seçmeleri ve orayı biçimlendirmeleri de bu aşamada gerçekleştirilir.
2. **Canlandırma:** Bir konunun süreç içinde biçimlendirilip ortaya çıktığı, belirlendiği, biçimlendirildiği oluşum çalışmaları bu aşamada yapılır. Canlandırılacak konu çerçevesinde bir başlangıç noktası olan doğaçlama, rol oynama ve diğer tekniklerin kullanıldığı bir aşamadır. Yaratıcı dramadaki tüm bu yaşantılar, paylaşımlar, değerlendirmeler bu aşamada yapılan canlandırmalara, sonuçlarına ve bireyde bıraktığı izlere göre yapılır. Bu aşamadaki canlandırmalar bireysel olabileceği gibi küçük ya da büyük gruplar yoluyla da olabilir. Canlandırmalar sonucunda ortaya çıkan oluşumlar üzerine bir sonraki aşamaya geçilebilir.
3. **Değerlendirme:** Yaratıcı drama çalışmalarında elde edilen sonuçlar bu aşamada değerlendirilir. Genel olarak eğitsel kazanımlar üzerinde ya da ortaya çıkan oluşumlar üzerinde tartışmalar bu aşamada yapılır. Bu aşama aynı zamanda konu ya da yaratıcı drama öğretim bilgisi ile bilgilerin de tartışıldığı bir aşamadır. Yaratıcı dramanın doğasına göre yapılacak tartışmalar, görüş alış verişleri, konuşarak olabileceği gibi rol içinde ya da rol dışında çeşitli yazma çalışmaları ile de (mektup, yazın türleri, gazete çıkarma) yapılabilir. Bu tür değerlendirme daha çok katılımcıların yaşadıklarına yönelik geri tepkilerini dolaylı yollardan lidere aktarmalarını kolaylaştırır."

Eğitimde yaratıcı drama, nerede uygulanırsa uygulansın, bir öğrenme yöntemi, kendini ifade etmede bir araç ya da bir sanat biçimi olarak görülmektedir. Yaratıcı drama süreçleri farklı alanlarda kazanımlar elde etmeyi, etkileşim kurmayı sağlayıp ve sosyalleşme ile birlikte güveni, kendine saygıyı geliştirebilir. Ayrıca bir topluma ait olma ya da bir grubun üyesi olmanın getirdiği bir güç, iletişim ve problem çözme yetilerinin de geliştirilmesi yaratıcı dramanın getirdiği önemli katkılardandır (San, 1990).

Yaratıcı drama, önemli bir öğrenme yoludur (Üstündağ, 1994). Yaratıcı drama çalışmaları, demokratik, çeşitli ve değişik ilişkileri görebilen, bağımsız düşünebilen, hoşgörülü çocuk, ergen ve gençler yetiştirmeye yöneliktir (San, 1989). Yaratıcı drama, görsel ve plastik öğeleri barındırması, ses, söz ve devinime dayalı olmasıyla aynı zamanda tüm sanatları içinde barındıran total ve çağcıl bir sanattır (Okvuran, 1993).

Eğitim hedeflerinin gerçekleşmesi uygun bir yöntemin seçilmesiyle sağlanabilir (Demirel, 2008, s.80). Yaratıcı drama sahip olduğu teknikleri ve birçok başka tekniği de içinde barındırması nedeniyle etkili bir yöntemdir.

2.6. Halk Dansları ve Yaratıcı Drama

Yaratıcı drama çalışmalarının genel amacı, her alanda yaratıcı, kendine yetebilen, kendini tanıyan, çevresiyle iletişim kurabilen ve bunu geliştirebilen, ifade gücü ve biçimleri artmış bireyler yetiştirmektir. Bu amaçların yanında yaratıcı drama, yaratıcılık ve estetik gelişimi sağlama, eleştirel düşünme becerisi, sosyal gelişim ve birlikte çalışma yeteneği kazandırma, çocukların etik değerleri keşfetmelerine olanak sağlama, kendine güven duyma, teşvik ve karar verme, dil ve iletişim becerilerini kazandırma, imge dünyasını geliştirme gibi eğitbilimsel amaçlara dönüktür ve iletişim içinde iken düşünceleri, tutum ve davranışları değişebilen çocuk ve ergene kendi kimlik ve kültürünü tanıtır (Adıgüzel, 2000).

Hem halk danslarının hem de yaratıcı dramanın amaçları İlköğretimin amaçları ile de örtüşmektedir. 27.08.2003/25212 tarih ve sayılı Eylül 2003/2552 Düzeltme: Kasım 2003/2554 Resmi Gazete'de yayınlanan Mili Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nde İlköğretimin amaçlarından biri "Öğrencilerin, milli ve evrensel kültür değerlerini tanımalarını benimsemelerini, geliştirmelerini ve bu değerlere saygı duymalarını sağlamak" tır. 02.05.2006/26156RG tarih ve sayılı değişiklikle ifade edilen bir başka amaç ise "Öğrencilerin kendilerini geliştirmelerine, sosyal, kültürel, eğitsel, bilimsel, sportif ve sanat etkinlikleriyle milli kültürü benimsemelerine ve yaymalarına yardımcı olmak" tır. Halk dansları ve yaratıcı drama bu amaçları yerine getirmek amacıyla etkili birer araç olma özelliklerini taşımaktadırlar.

Halk dansları ve yaratıcı drama birçok ortak kazanıma sahip alanlardır. Bunlardan bazıları şöyledir:

- İşbirliği yapabilme
- Sosyal gelişimi ve birlikte çalışma becerisini kazandırma
- Yaratıcılık ve estetik gelişimi sağlama
- Kendine güven duyma
- İletişim becerilerini geliştirebilme (Akt: Adıgüzel, 2007, s.26)
- Bireysel farklılıkları tanıma
- Dikkatini kişi, nesne, durum v.b. üzerinde yoğunlaştırma
- Çalışma alanının ve alandaki donanımın farkına varma
- Grup ile iletişim kurma
- Grup üyelerini tanıyabilme (Üstündağ, 2006, s.2-3)
- Grup içinde kendini ifade edebilme
- Cinsiyet bariyerini aşma
- Bedenini etkili kullanma

- Farklı yaşantılara karşı duyarlı olma

Bu kazanımlar halk dansları çalışmalarında gerçekleştirilmek üzere doğrudan planlanmamakta, figürlerin öğretilmesi sürecinde bir yönüyle örtük olarak gerçekleştirilmektedir.

Halk dansları ve yaratıcı drama yer yer ortak özelliklere de sahiptir:

Her ikisi de;

- *Güzel sanatlar eğitim alanıdır*. Halk dansları hareket sanatları, yaratıcı drama hem eylem sanatları arasında hem de sanatlar arası olma özelliğine sahiptir.
- *Her yaş grubundan katılımcı ile yapılabilir.* Halk dansları birçok dernekte ve toplulukta çoğunlukla sonuç odaklı yarışmalar için gösteri hazırlamak üzere yapılmaktadır. Bu nedenle dansçıların fiziksel özelliklerine ve yaşlarına göre seçim yapılmaktadır. Sadece yarışma amacı güdüldüğünde buna dikkat edilebilir ancak bu da katılımcıların arasındaki ilişkiyi bozmayacak, kişinin özgüvenini zedelemeyecek biçimde olmalıdır. Çocuklar ile de ulusal bayramlara gösteri çıkarmak üzere çalışmalar yürütülmektedir. Asıl amaç her yaş grubundaki katılımcılara gerekli özen gösterilerek halk dansları çalışmalarına katılımın sağlaması ve sürdürülmesi olmalıdır.
- *Grup çalışmasına dayalıdır*. Her ikisi de çalışmanın niteliğine bağlı olarak belli sayıda katılımcı ile yapılır. Çalışmalara katılımın devamlılığı önemlidir.
- *Ön hazırlık gerektirir* (Liderin hazırlığı-katılımcıların hazırlığı). İkisinde de katılımcıları çalışmaya hazırlamak üzere ısınma çalışmaları yaptırılır. Halk danslarında bu daha çok bedensel ısınmayı sağlayacak çalışmalardır. Yaratıcı dramada ayrıca konuya hazırlığı da kapsayacak ısınma çalışmaları yaptırılır. Yaratıcı drama çalışmalarına başlamadan önce; eğitmen/lider ne, niçin, nasıl, nerede, ne zaman, kim ile sorularına cevap verecek bir hazırlık yapar. Halk dansları eğitmeninin hazırlığı daha çok yörenin, yöre oyunlarının kararlaştırılması biçiminde

olduğu düşünülmektedir. Birçoğunun çalışmalar öncesi değil de çalışmalar sırasında, katılımcılarla karşılaştıktan sonra şekillendiği gözlemlenmektedir.

- *Yaşantıya dayalıdır*. Halk danslarında başkalarının yaşantıları gösterilirken, yaratıcı dramada bireylerin kendi yaşantıları devreye girer. Yaratıcı drama yoluyla başkalarının yaşantısı ve grubun yaşantısının bütünleşmesi, bireyin bunu içselleştirmesi sağlanarak sadece hareketlerin taklit edilmesi önlenebilir.
- *Diğer sanat alanları (müzik, resim, fotoğraf vb) ile ilişki içerisindedir*. Yaratıcı drama çalışmalarının birçok oturumu ve aşamalarında müzik, resim, fotoğraf kullanılır. Halk dansları da müzikten ayrı düşünülemez. Halk danslarında da halk dansları türleri, yöreleri, enstrümanları ilgili resim, fotoğraf kullanılması bunların öğrenilmesinde etkilidir.
- *Disiplinler arası (psikoloji, sosyoloji, antropoloji, eğitim bilimleri) ilişki vardır*. Halk dansları incelenerek ve/veya yaratıcı drama kullanarak yöredeki insanların yaşadıkları, toplumsal ve psikolojik yapıları hakkında bilgi sağlanabilir. Her iki alanla ilgilenenlerin diğer alanlara dair bilgi sahibi olması alanı kavramak, uygulamak için gereklidir.

İkisinde de;

- *Lider/eğitmen vardır*. Her ikisinde de liderin yönergeleri ve planlaması doğrultusunda çalışmalar yürütülür. Liderin alan bilgisine, öğretim yöntem ve tekniklerine sahip olması gereklidir.
- *Konu vardır*. Her ikisi de bir konudan yola çıkarak yürütülen çalışmalardır. İnsanla ilişkili olan her şey konu olarak alınmıştır, alınabilir.
- *Mekan vardır*. Her ikisinde de çalışmaların sürdürülebilmesi için katılımcı sayısına uygun, çalışmaların niteliğine uygun mekan aranır.
- *-mış gibi yapma vardır*, *oyunsu süreç vardır*.
- *Rol oynama vardır*. Rol oynama, düşünce, durum, problem, olay vb'nin bir grubun tümü tarafından ya da grubun önünde gruptan seçilen belirli üyelerce canlandırılmasına denir (Adıgüzel, 1995, 2002, s.260). Yaratıcı dramadaki rol oynama grubun ya da her bir grubun düşünce,

durum, problem, olayı farklı şekilde canlandırmasıdır. Halk danslarında ise öncesinde kurgulanmış bir rol oynama vardır. Önemli olan role girerek o tavrı, girilen rolü hissettirmek ve rolde kalmaktır.

- *Farklı teknikler kullanılır*. Yaratıcı dramanın kendine özgü teknikleri vardır. En önemli ve olmazsa olmaz teknikleri rol oynama ve doğaçlamadır. Halk dansları öğretiminde en çok kullanılan yöntem gösterip yaptırmadır. Bunun yanında anlatım, soru cevap, küçük grup çalışması sayılabilir. Yaratıcı drama da bu kullanılabilecek yöntemler arasında yer alabilir.
- *Kostüm, materyal kullanılır*. Her ikisinde de çalışmalar sırasında devinime dayalı süreç olacağı için rahat kıyafetler ile çalışmalar sürdürülür. Halk dansları kostümleri söz konusu olduğunda katılımcılar, halk dansları çalışmalarında kostüm ve araç gereçler ile gösteriye yakın provalarda karşılaşmaktadırlar. Bu katılımcıların kostüme, kullandıkları araç gerece yabancı kalmalarına sebep olmaktadır. Ayrıca kostümlü provalar ile diğer provalar arasında hareketlerin gerçekleştirilmesi açısından fark vardır. Bu da gösteriyi etkileyen bir durumdur. Oysa ki kostüm, halk dansları öğretiminin vazgeçilmez parçalarından biridir. Süreçte daha erken dönemlerde katılımcıların kostümle çalışmalara devam etmesi ve kostümün taşıdığı önem konusunda farkındalık sağlanması gereklidir; çünkü kostüm yörenin anlaşılması için önemli verilerden biridir. Kostümün her bir parçasının hatta renginin bile bir anlatısı vardır. Zaten dansçılar için kostüm çok etkileyicidir. Halk dansları öğretiminde böyle bir kaynağı etkili kullanmak çok önemlidir. Yaratıcı dramada süreç içinde sürekli kostüm ve materyal kullanılır. Çünkü tıpkı halk danslarında olduğu gibi kostüm çalışmaların ayrılmaz bir parçasıdır.
- *Kurguya dayalıdır*. Halk danslarında iki kurgudan söz edilebilir. Biri her oyunun kendi içersindeki kurgusu; diğeri değiştirilebilir olan eğitmenin, koreografın kurgusudur. Yaratıcı dramada gösteri amaçlanıyorsa kurgu katılımcıların canlandırmalarından yola çıkarak oluşturulur. Bunun yanında yaratıcı dramada her bir oturumun da kendi içinde bir kurgusu vardır. Planlanan her çalışmanın birbiriyle bağlantısı vardır. Halk danslarında da bu planlanır, planlanması gerekir.

- *Süreç söz konusudur*. Halk danslarında sürecin sonunda gösteri beklentisi vardır. Bu sonuç katılımcıların da isteği doğrultusundadır; ancak sadece sonuç düşünüldüğü zaman süreç verimli geçmemekte ve kimi zaman sergilenmek istenen gösteriler bile katılımcılar için zorlayıcı olabilmektedir. Sürecin ne kadar iyi olduğu sonucun da göstergesidir. Sürece önem veren yaratıcı drama sayesinde katılımcılar sürece daha etkin katılabilir kendini çalışmalara ve gruba ait hissedebilir. Bu da sonucun verimini artırır. Halk danslarında süreç olarak düşünülen şey basit olarak liderin/ eğitmenin gösterdiği figürleri en benzer şekilde tekrarlamaktır. Halk danslarında da süreç olmasına karşılık sonuç odaklıdır. Yarışmalar vardır. Sonuç baskın olduğu için de öncesinde yapılan tüm çalışmalar, paylaşılanlar unutulup sonucun getirdiği duygu ağır basabilmektedir. Hatta kıskançlık körüklenebilmekte dayanışmayı bozan nitelikte olabilmektedir. Süreç de daha çok gösterilenlerin daha iyi yapılmasına dönük geçmektedir. Bu, halk danslarının kültürel ve sanat eğitimi yönlerini göz ardı etmenin sonucudur. Bu tarz bir çalışma da halk danslarının verebileceği coşku ve paylaşımın, kültürel ve sanatsal yönünün eksik kalmasını sağlamaktadır.
- *Dramatik yapı söz konusudur.* Dramatik, insanda içsel bir yaşantının, gerilimin olması durumudur Adıgüzel, 2006, s.19). Dramatik olan, insanın tüm eylemlerini içerir. İnsanın insanla giriştiği her türlü dolaysız, doğrudan ilişki, etki, tepki alışverişi, arada oluşan en az düzeyde bir etkileşim bile dramatik an ya da dramatik durumdur (San, 1990, s.573; Adıgüzel, 1993). Halk dansları da yaratıcı drama da insanın tüm eylemlerini içerir.

2.7. Halk Dansları Öğretimi

Geçmişte halk dansları öğretimi belirli günlerde görerek, deneyerek gerçekleşirken, günümüzde eğitmen eşliğinde gerçekleştiği söylenebilir. Oğultürk (1992, s.161), eskiden gençlerin, halk danslarını öğrenmek

amacıyla nasıl bir yol izlediğini şöyle belirtmiştir: “Gençler, halk danslarını öğrenmek amacıyla düğünleri, törenleri ve belirli günleri kaçırmazlar, o yörenin oyunlarını seyredip, onun nağmelerini dinleyerek oyunu öğrenmeye çalışılmışlardır. Oyunu öğrenirken önce oyun nağmelerini öğrenirler, nağmeleri öğrenirken oyunu oynayan büyüklerinin hareketlerini izlemiş ve kendileri de aynı beden, kol, bacak hareket ve figürlerini yapmaya yönelmişlerdir. Daha sonra oyun oynayanların gerisinde onları taklit etmeye başlamışlardır. Yıllar ilerledikçe bu öğrenim ve öğretim biçiminin değiştiği görülür. O doğal öğrenim ve öğretim yerini sayıyla öğretime ve öğrenime bırakmıştır. Yani her sayıda yapılacak hareket kesin şekilde belirlenmiştir, o sayıdan fazlası ya da eksiği olamaz. Bu durum da oyunda duygunun yok olmasına neden olmaktadır.”

Öğrenme öğretme sürecinin etkili olabilmesi uygun yöntemlerin seçimiyle doğru orantılıdır. Bu nedenle her ders için tek bir yöntem değil, çok farklı yöntemlerin kullanılması söz konusudur (Demirel, 2008, s.80). Özdinçer’e (1998) göre Türk Halk Oyunlarının sağlıklı öğretimi ve öğrenimi, uygulama aşamalarında kullanılan bilimsel yöntemlerin ve öğretme-öğrenme yaklaşımlarının kullanılması yoluyla olacaktır.

Türk Halk Danslarının gelecek kuşaklara aktarılması korunup, kalıcılığının sağlanması, öğrenen kişilerde bütünsel gelişimin sağlanması bu alanda öğreticilik yapan kişilere bağlıdır (Özdinçer, 2006, s.29).

Halk dansları eğitmenlerinin tutum ve davranışlarının, katılımcıların halk danslarına karşı geliştirdikleri ve/veya geliştirecekleri düşüncelerine etkisi olduğu düşünülmektedir. Özellikle de küçük yaş gruplarında bunun etkisi daha fazla olabilmektedir. Halk dansları eğitimi, eğitimcinin yöre oyunlarını çok iyi bilmesi ve dans etmesinin yanında bunları etkili yöntem ve tekniklerle öğretmesi önemlidir.

Özdinçer (1998) halk danslarının öğretim amacına uygun olarak öğrencilere bilgi, beceri ve davranış kazandırmak üzere dört aşamadan oluşan bir öğretim süreci kullanmıştır. Bu aşamalar şunlardır;

1. Hazırlık Aşaması,
2. Bilgilendirme Aşaması,
3. Uygulama Aşaması,
4. Dönüt ve Düzenleme Aşamasıdır.

Hazırlık aşamasında daha çok öğrencinin zihinsel gelişimini etkileyecek yaklaşımlarda bulunulmalıdır. Halk oyunlarını sevdirecek, bilgi ve merak uyandıracak, kendine ve çevresine güvenini sağlayacak, birlik ve bütünlüğünü oluşturacak, konunun kültürel, sanatsal ve sportif değerlerini ifade edecek, motivasyonunu gerçekleştirecek anlatım ve çalışmalar yapılmalıdır. Kültürel bazda ele alındığında; geçmişten günümüze gelen oyunlarımıza sahip çıkılması, gelecek kuşaklara sağlıklı bir biçimde aktarılma gereği ifade edilmelidir. Sanatsal boyutta ise; bu çerçeve içindeki konunun, kullanılırlığı, toplumun bu açıdan halk oyunlarına bakışı, ulusal ve evrensel boyutları sahne ve sahnelenenin önemi belirtilmelidir. Sportif açıdan bakıldığında; halk oyunlarının fizyolojik ve motorsal yapıyı nasıl etkilediğini, yapılan hareketlerin vücudun hemen hemen her bölgesindeki kas gruplarını çalıştırdığı, kalp ve kan dolaşımını etkilediği anlatarak ısınmanın, kondisyon oluşturmanın ve antrenmanın önemi vurgulanmalıdır (Özdinçer, 2006, s.29).

Bilgilendirme aşamasında oyunun adı ve yöresi, yörenin coğrafik yapısı, tarihi, iklimi, ekonomisi, geçim kaynakları ve yaşam şartları, çevresiyle olan ilişkileri, kültürel etkileşimleri, yöredeki mezhepler ve etnik gruplar hakkında açılamalar yapılır. Yörede oynanan oyunların genel adım yapıları, kuruluş ve biçimsel formları, hangi türe girdikleri, kız-erkek oyunları, geleneksel müzik formu ve kullanılan sazlar, yöresel giysi, takılar ve süsleme hakkında bilgi verilmelidir. Fotoğraflar, video kasetler ve projeksiyon araçları ile yöre ve oyunlar hakkında görsel bir tanıtım yapılmalıdır. Oyunun

geleneksel müziği dinletildikten sonra düzenleme yapılmış örnekler de dinletilmelidir. Oyunun kökeninde yatan bir efsane ya da öykü varsa, bu anlatıldıktan sonra oyunun dayandığı bir olay ve içindeki tema vurgulanmalı, adının anlamı, ne zaman nerelerde kimler tarafından oynandığı açıklanmalıdır. Oyunda kullanılan araç gereçler açıklanmalıdır.

Uygulama aşamasında öğretilecek oyun hakkında bilgilerin açıklanması ve bilgilerin beceriye dönüşmesi aşamasında gösterip yaptırma yöntemi kullanılır. Oyun sırayla ve aşamalı öğretilmelidir. Oyunun öğretimine geçmeden bedensel bir sakatlanma ve zorlama olmaması için oyuna geçişte ısınma çalışmaları yapılır. Oyun öğretimine geçmeden önce öğreticinin kullanacağı yöntem ve teknikleri tespit ederek uygulama sırasında dikkatle izlemelidir. Öğretici oyunun tamamını müzik eşliğinde örneklemelidir. Diğer bir önemli nokta oyunların oynanışındaki sıralanış ve bağlanışlardır (ellerden ve omuzlardan tutma vb). Öğretirken türlerde görülen bu geleneksel yapı korunmalıdır. Ellerin kolların konumu sona bırakılmamalıdır.

Dönüt düzeltme aşamasında ise danstaki birlik ve bütünlüğün sağlanması, bireysel ve toplu hataların giderilmesi, tavır, detay, geleneksel komut ve nidaların çalışılması gerekir. Oyundaki bütünlüğün sağlanması için, oyunun türüne, tavrına ve temasına göre jest ve mimiklerin kullanılması sağlanmalıdır. Dans içinde kullanılan mendil, kaşık gibi gereçlerin geleneksel tutuşu, çalınışı ve sallanışı gösterilip oyun içinde kullanımı sağlanmalıdır.

Yaratıcı drama çalışmalarının tümü bilişsel, duyuşsal ve devinişsel boyutları içerir (Demirel, 2008, s.98). Böylece halk dansları öğretiminin tüm aşamalarında yer alabilecek, tüm aşamalarını kapsayacak ve etkili bir yöntemdir.

Yaratıcı dramanın ısınma aşmasında bedeni ısıtmaya ve bir sonraki aşamaya hazırlık için etkinlikler yapılır, oyunlar oynanır. Uygulama aşamasında bu etkinliklerden yararlanılabilir.

Öğrenme öğretme sürecinin etkili olması için uygun yöntem ve tekniklerin kullanılmasının yanında öğretim ilkeleri de göz önünde bulundurulmalıdır. Demirel'e (2008) göre genel öğretim ilkeleri:

- Bilinenden bilinmeyene ilkesi,
- Somuttan soyuta ilkesi,
- Yakından uzağa ilkesi,
- Öğrenciye görelik ilkesi,
- Açıklık ilkesi,
- Ekonomiklik ilkesidir.

Halk dansları öğretiminde de genel öğretim ilkelerine dikkat edilmelidir. Bu ilkeler aşağıda belirtilmiştir:

***Bilinenden bilinmeyene*:** Halk dansları öğretiminde öğrencilerin önceden bildikleri yörelerden, öğretilecek yörenin figürlerine geçişi sağlayacak gündelik yaşamdaki bazı devinimlerden ve oyunlardan yararlanmak öğrenmenin gerçekleşmesinde katkı sağlayabilir.

***Somuttan soyuta*:** Halk dansları figürleri öğrencilere öğretirken soyut kalabilmektedir. Figürleri somut bazı hareketlerden yola çıkarak öğretmek öğrencilerin daha rahat öğrenmesini sağlayabilir. Örneğin küçük yaş gruplarında çift ayak üzerine düşmeyi tavşan sıçramasına benzetmek, sek sek oynamak, topa vurmak vb.

***Yakından uzağa*:** Kendi yaşantılarından yola çıkarak geçmişteki yaşantıları anlamak vb.

***Öğrenciye görelik*:** Çalışmalar, bireysel farklılıklar, fizyolojik ve psikolojik özellikler düşünülerek planlanmalıdır. Halk dansları öğretiminde, diğer alanlarda da olduğu gibi her bireyin aynı anda ve aynı şekilde öğrenmesi beklenilemez. Belli kilo ve boy aralığında olmak gibi bazı fizyolojik özellikler özellikle yarışmaya dönük çalışıldığında, halk dansları çalışmalarında önemlidir, ancak şart değildir. Çalışmalar sırasında öğrencinin sahip olduğu avantaj olarak nitelendirilebilecek herhangi bir özelliği o öğrencinin üstünlük kurmasını sağlayacak, diğer öğrenciler üzerinde de psikolojik olarak baskı oluşturacak şekilde ön plana çıkarılmamalıdır, diğer öğrencilerin yetersizlik duygusu hissetmesi engellenmelidir. Öğrenciye başarabileceği duygusu verilmelidir.

***Açıklık ilkesi*:** Ne kadar çok duyu işin içine girerse öğrenme o kadar iyi olur. Yaratıcı drama çalışmalarında birçok duyu harekete geçirilir. Yaratıcı drama ile planlanan etkinliklerde öğrencilere yöre oyunları izletilerek, gösterilerek görsel; yöre ile ilgili araç gereç, aksesuar, kostümlere planlanan çalışmalarda dokunsal; müzik kullanarak, konu ile ilgili açıklamalar yaparak da işitsel çalışmalar örnek gösterilebilir.

***Ekonomiklik ilkesi*:** Hem öğretirken hem de öğrenirken ekonomik ve en kolay yol izlenmelidir. Yaratıcı drama, birçok tekniği içinde barındırması ve kapsaması, yapılan çalışmalarda örtük kazanımlara ulaşabilmeyi sağlaması, etkinlikler ile birkaç kazanıma birden ulaşılması nedenleri ile ekonomiktir.

2.7.1. Halk Dansları Öğretiminde Kullanılan/Kullanılabilecek Olan Yöntemler

Akran Öğreticiler ile Öğretim Süreçleri: Akran yardımıyla yapılan öğretim, verilen bir öğretim tekniğinde bir öğrencinin, küçük bir grubun ya da bir öğrencinin öğretmeni olarak hareket edebilecek şekilde kullanılmasıdır. Akran yardımıyla yapılan öğretim, zihinsel ya da motor beceriler söz konusu olduğunda çok etkilidir. Akran yardımıyla yapılan öğretme deneyimleri yoluyla, hem akademik hem sosyal-duygusal kazanımlara ulaşılabilir (Hollingswort, Hoover, 1999, s.209).

***Anlatma Yöntemi*:** Bu yöntem, halk dansları ile ilgili konulara giriş yaparken, konuyu özetlerken ya da konuyla ilgili bilgiyi aktarırken kullanılabilir.

Tartışma Yöntemi: Öğrencilere halk dansları ile ilgili kuramsal bilgilerin verilmesi aşamasında konu üzerinde öğrencileri düşünmeye yöneltmek, iyi anlaşılmayan noktaları açıklamak ve verilen bilgileri pekiştirmek amacıyla kullanılabilir.

Gösterip Yaptırma Yöntemi: Halk danslarında oyun figürlerinin öğretiminde kullanılan en temel yöntemdir. Öğrencilere oyun figürlerinin nasıl yapılacağı, oyunda varsa araç gerecin nasıl kullanılacağı gösterilir. Sonra da öğrenciye/öğrencilere alıştırma ve uygulama yaptırılır.

Bireysel Çalışma Yöntemi: Bir öğrencinin bir konuyu yaparak yaşayarak öğrenme yoludur (Demirel, 2008, s.103). Halk danslarında yapılan çalışmalar sonrasında öğrencinin pekiştirmesi için bu yöntem kullanılabilir.

2.7.2. Halk Dansları Öğretiminde Kullanılan/Kullanılabilecek Teknikler

Gösteri: İzleyici grubun önünde bir işin nasıl yapılacağını göstermek ya da genel ilkeleri açıklamak için başvurulan bir tekniktir. Sınıf içinde öğretmen ya da kaynak kişilerce yapılabilir (Demirel, 2008, s106).

Soru cevap: Öğrencilere halk dansları ile ilgili kuramsal bilgi verilmesinde, figür öğretiminde konuya ilişkin sorular sorulabilir. Konunun anlaşılıp anlaşılmadığını görmek, öğrencileri belli bir konu üzerinde düşündürmek ve belli bir noktaya dikkati toplamak amacıyla kullanılabilir.

İkili veya Grup Çalışmaları: Aynı konu üzerinde ortak amaçlarla yaptıkları çalışmaya denir (Demirel,2008, s.111).

Eğitsel Oyunlar: Öğrenilen bilgilerin pekişmesini ve daha rahat bir ortamda tekrar edilmesini sağlayan bir öğretim tekniğidir (Demirel, 2008, s.117). Yaratıcı dramanın ısınma ve değerlendirme aşamasında planlanan bazı oyunlar eğitsel oyunlara girmektedir.

Halk dansları öğretiminde figür/adım öğretiminin yanında tavır, jest ve mimik öğretimi yöreyi yansıtmak adına çok önemlidir. And'a (1996, s.77) göre dans, yalnızca adımlarla bitmediği için bir kişinin bunları öğrenip öğretmesi yetmez, her dans için o dansın çıktığı köydeki yaşamı, insanlarını tanımalıdır. Eğer dansçılar bunu bir koreograftan, üçüncü bir kişiden öğreneceklerse hiç değilse o bölgenin töreleri, yaşayışı üzerinde gereğince, yeterince bilgi toplamalılar, o yerlerin türkülerini, şarkılarını tekrar tekrar dinleyip uzaktan da olsa bölgeyle kaynaşmaya çalışmalıdırlar.

Her dansçının bunu gerçekleştirmesi zor ve zaman alıcıdır. Ayrıca bireysel çabaya bırakılmıştır. Yaratıcı drama yöntemi ile bunlar o yöreye ait materyallerden yola çıkılarak hissettirilebilir, yaşatılabilir; çünkü Üstündağ'a (1994) göre, yaratıcı drama önemli bir öğrenme yoludur.

Yaratıcı dramanın tekniklerinden olan doğaçlama, etki-tepki yoluyla girişim ve karşılığı, düşünme ve hissetmeyi, insanlar, düşünceler ve hatta yüzyıllar arasındaki ilişkileri bağlar (Thopson, J. McCaslin, 1990, s.2; Adıgüzel, 2003, s.15). Drama aracılığıyla olaylar ve durumlarla bunların arasındaki bağlantılar kolayca öğrenilebilir (Üstündağ, 2002; Gökbulut, 2006, s.35). Dansçılar dansın havasına, özelliklerine girebilmeli, her bölgenin havasını getirebilmeli, her bölgenin havasını benimseyebilmeli, oyununu, yaptığı kılık içinde yabancı düşmemelidir (And, 1996, s.79). Yaratıcı dramada anlatım gücünü kullanan "oynayan kişi" tarafından gerçekmiş gibi duyumsanır

ve gerçek duygular yaşanır (San, 1984). Halk danslarının öğretiminde geçmiş ile şimdi arasındaki bağın kurulması, duyguların harekete yansıtılması yaratıcı drama aracılığı ile sağlanabilir. Böylece yaratıcı drama yoluyla halk dansları konuları kapsamındaki olaylar, durumlar yeniden yaşatılır ve konunun içselleştirilmesine katkı sağlanır.

Halk dansları ekiplerinde grup bilincinin oluşturulması, önem taşımaktadır (Elbasan, 2007, s.13). Yaratıcı drama, grup çalışmasına dayanır, grup bilincinin oluşması amaçlarından biridir. Bu nedenle özellikle ilk çalışmalar grup dinamiğinin sağlanmasına yöneliktir. Halk dansları ekiplerinde de grup dinamiğinin oluşması yaratıcı dram etkinlikleri ile sağlanabilir. Yaratıcı drama etkinlikleri ile bunun sağlanması kolaylaşabilir.

Halk dansları öğretiminde seçilen yöntemin yanında çalışılacak yöre bilgisi de önemlidir. Bu çalışmada Artvin yöresi çalışılacaktır.

2.8. Artvin Yöresi (Bu bölüm Şahin ve diğerleri (1997), Tokdemir (1993), www.ifd.org, www.artvinlim.net, www.artvinkulturturizm.gov.tr kaynaklarından yaralanılarak hazırlanmıştır.)

Artvin yöresi halk dansları genel olarak Türk Halk danslarının özelliklerini taşır. Diğer yörelerden farklı olarak çeşitli yöresel özelliklere de sahiptir. Kültür bakımından geçiş bölgesinde bulunmasından dolayı çok değişik kültürlerden etkilenmiştir. Erzurum, Kars, Kafkas yörelerinin, yer yer Karadeniz yöresinin etkileri gözlenir. Özellikle doğa koşullarının etkileri ve “Kurtuluş Savaşı” ögeleri danslarda belirgindir.

Danslar, genelde asker uğurlama, nişan, düğün, sünnet, kurtuluş günleri, bayramlar ve diğer yöresel günlerde, meydanlarda ve kapalı alanlarda oynanır. Meydan gösterilerinde davul ve zurna ile oynandığı gibi

kapalı alanlarda tar, akordeon, garmon, tulum, kaval, doli ile de oynanabilir.

Artvin danslarında çeşitli etkilenmeler olduğu gibi genelde horon, nanay, bar, karşı beli türünde dansların da oynandığı görülmektedir. Danslar beraber veya kızlar ve sadece erkekler olmak üzere oynanabilir. Komutlar tüm ekip tarafından verilir. Erkek dansları çok sert ve hızlıdır. Kız dansları ise yavaş özellikler taşır. Türkülü danslar oynanırken oynayanlar hep bir ağızdan türküyü söyleyerek oynamaya devam ederler.

2.8.1. Artvin Yöresi Halk Dansları

Atabarı: 1937 yılına kadar Artvin Barı ismi ile oynanan bu dans 1937 yılındaki Balkan yarışmasında Dolmabahçe Sarayı'nda Mustafa Kemal ATATÜRK'ün huzurunda oynanmış ve ilgisini çekmiştir. Dansı çok beğenen M. Kemal ATATÜRK, kalkıp ekiple beraber bu dansı oynamıştır. Bunun üzerine Artvin Valisi dansın isminin Atabarı olarak değiştirilmesini istemiştir ve oy birliği ile dansın ismi Atabarı olarak değiştirilmiştir. Erkek ve kızlar aynı anda oynadığı gibi ayrı ayrı oynandığı da görülmüştür.

Şavşat Barı-Çift Jandarma: Adından da belli olacağı gibi Şavşat ilçesinde oynanmaya başlamıştır. Erzurum dolaylarından esinlenerek ortaya çıkan bu dans Şavşat'a özgü türküler eşliğinde oynanır. Mertlik ve yiğitlik bu dansta sert figürler ile gösterilir. Erkekler ve kadınlar aynı anda oynarlar. Dansın bulgusu çok eski tarihlere dayalı bir aşk öyküsüdür. İki genç arasında büyük bir aşk başlar. Bu karasevdayı bilmeyen kalmaz. Birçok insan, bu gençler için nağmeler yapıp, türküler söyler. Artık kızı istemenin zamanı gelmiştir. Genç oğlan, kızı istetir; ancak kız babasının kesin razılığı olmaz. Her şeye rağmen geri çevirir. Kızını bir başkasına (Beşik kertmesi) sözlemiştir. Bahar ayları gelince köylerden, yaylalardan göç başlar. Bu göçler halk arasında büyük eğlencelerle tertiplenir, bunlarda yer yer isimlendirilir. Bu mevkideki ismi ise (Vargoda) yayık yaylamak, yayla zamanı eğlenceleri olarak bilinir. İşte bu tarihlerde, genç oğlan, sevdiği kızın verileceği genci vurur ve köyden kaçar. Köy halkının yaylaya çıkmasını bekler ve o gün gelir.

Köy halkı, bin bir eğlence masallarıyla göçe koyulur. Uzunca bir yol aldıktan sonra, ilk konaklayacakları yere gelirler. O düzlüğün ismi “Vaket” tir. Vaket'e gelirler. Genç oğlan, sevdiği kızın da orada olacağını bildiğinden, takip eder. Köy halkı burada eğlenmeye başlar. Davul, zurnalar çalınır, türküler söylenir, oynanır, koçlar kesilir, kebaplar hazırlanır, yiyilip içilir. Genç oğlan, halkın arasına gelir. Uzaktan sevdiği kızı gözler. Kız da sevdiğini görür, ama bir türlü yaklaşamazlar. Bakışıp hasret giderirler. O arada genç kız birden karşıdan iki jandarmanın geldiğini görür. Sevdiğini götürecekleri genç kızın içine doğar. Genç kız, acılar ve üzüntüler içerisinde ağlayarak jandarmanın görünmesiyle ağıt yakarak türküyü söyler.

Deli Horon: Artvin'in her yerinde oynanan bu dans kurtuluş mücadelesini simgeler. Bir söylentiye göre oynandığı yerde yedi yıl ot bitmediği söylenir. Oynandığı yörelere göre farklılıklar gösterebilir. Hızlı ve yavaş hareketlerin bir arada bulunduğu bu dansta kızlar ve erkekler ayrı ayrı oynar. Kız Horonu, Hemşin Horonu, Coşkun Çoruh, Adi Horon dansın farklılıklarına göre aldığı diğer isimlerdir. Oynandığı yer ve dans farklılıklarına göre bu değişik isimleri alır. Deli horon, halka yapısı içinde oynanan, Artvin'in temel danslarından biridir. Horona "Deli" ön adının takılması, dansın "deli dolu" diye tabir edilen biçimde oynanmasından kaynaklanmaktadır. Figürlerin birçok bölümü gerginlik, sertlik ve gerilim içerisinde, canlı olarak yapılması, dansa bu niteliği kazandırmaktadır. Dansta coşkuyu sağlamak için, atılan uzun naralar (Kıcına) esastır. Komut, veren tarafından her figürü belirleyen yöresel sözlerle anında verilir. Örneğin; “Başla, başla-işle, işle kollar üste, Kollar siya-kındır oyna, Dura dura-Kollar çabuk-Gel oyuna diza-vuur orta topuk” gibi belli komutlarla dans yönetilir. Dansı oynayanlar, belli bir sayı ile sınırlanamaz. Genellikle açık hava ve harman gibi yerlerde oynanır. Dansın oynanışı, hareketliliği; yörede birlik, beraberlik ve dayanışma sembolü olduğu, kararlılığı ve gücü simgelediği konusunda ortak düşünceye varılmasını sağlamıştır.

Kapani: Kadınlar tarafından oturak havası olarak adlandırılan bu dans, Kapani Köyü’ne gelen mahalli sanatçıların türküsünü ve dansını yaptıkları dans olarak hatırlanır.

Cilveloy: Bir nanay türü olmakla beraber genelde tarlada çalışan kadınların iş esnasında yaptığı hareketlerden esinlenmiştir. Artvin, Borçka, Murgul, Şavşat ve Yusufeli civarlarında oynandığı gözlemlenir. Kız ve erkek arasındaki sevgiyi ve aşkı konu alır. Sadece kızlar tarafından oynanır, ama genç çiftler arasında atışma biçiminde oynadığı görülmektedir.

Kobak: Yusufeli yöresine aittir. Kobak Köyü'nden çıktığına inanıldığı için bu isim verilmiştir. Yörede saatlerce oynanan danslardan birisidir. Tüm köy halkı düğün veya kutlama esnasında oynar. Bazı figürlerde, erkeklerin kızlara hava atmak için yaptığı hareketler görülür. Türkünün gidişine bağlı olarak hızlı ve yavaş figürleri sıra ile oynanır. Kobak dansı, belli başlı komutlarla "Topal, topa-İşle, işle-üç vur sağa, üçte sola, çek kürek çek ha vurdu, kobak" gibi terimlerle kendine özgü bir danstır. Dans, halk arasında genelde erkekler tarafından oynanır, ancak kız-erkek karma da oynanabilir.

Coşkun Çoruh: Yörede, bahar aylarında kar sularının erimesi, yağmurun yağması ile çeşitli dere ve ırmakların Çoruh nehrine dökülmesi sonucu azgın bir hale gelen nehir, çoğu zaman mal ve can kaybına neden olmaktadır. Bu nedenle dans, Çoruh'u konu alır. Dansta, nehrin yaz aylarındaki durgunluğu ile bahar aylarındaki azgın anları sergilemektedir. Dans kapalı halka içerisinde ağır olarak başlar; hareketler anında hızlanarak devam ettirilir. Oldukça hızlı ve sert oynanan bir danstır. Ağır bölümleri ezgi ile oynanır. Hızlı bölümleri ise sadece ritim eşliğinde oynanır. Dans, yalnız erkekler tarafında oynanır. Dans, anonim olup ilk kuran kişi hakkında kesin bulgu yoktur. Belli sayı sınırı yoktur; ancak çok kalabalık sayılarla, dansın hızlı olması nedeniyle oynanmaz. Dans, herhangi bir düzenlemeyle şekillendirilmemiş, geleneksel formu içerisinde oynanır. Bilindiği üzere Çoruh nehri suları hiç bir zaman berrak değildir. Bunun sebebi Çoruh nehrinin dünyanın en hızlı akan ikinci nehri olmasıdır. Figürlerinde Çoruh nehri sularının çalkalanmasını ve akışını sembolize eder.

Döne: Bir kızın yavuklusuna karşı olan duygularını sembolize eder. Bir genç kızın elinde aynası ile yüzüne bakarak kaşını, gözünü, saçlarını düzeltmesi, her yöne dönerek genç kızın kendi kendini süslemesinden duyduğu haz ve kuruntuyu anlatır. Dans, tek sıra bağımlı, sağ yöne çizilen yay üzerinde oynanır. Dansın içerisinde yer alan dönüş figürlerinden "Döne"

ismini alır. Öne çift sol çift sağ ayak çıkararak, sola ve sağa çift sağ çift sol ayak çekerek, yine öne ve yana el çırparak, dört yönlü dönerek, öne çöküş yaparak belli sırayla oynanır. Dans komutları "hop" diye verilir. Dans, beğenme, beğenilme temalarını işleyip sadece kadınlar, genç kızlar tarafından oynanır.

Ondörtlü (Dosni çorç): Ayrı ayrı oynandığı gibi karışık oynandığı da görülmektedir. Bir horon türüdür. Adının dansın 14 figürden oluşmasından geldiği söylenir.

Daldalan: Adı iki sözcükten oluşmaktadır. Dal, omuz anlamına gelmektedir. Dalan ise dönmek eylemi ile aynı anlama gelmektedir. Adından da anlaşılacağı gibi Daldalan omuzlardan tutarak oynanan bir danstır.

Kız Horonu: Horonların içinde en yumuşak ve az figürlü olanı olduğu için kızlar tarafından oynanır. Bilinen birçok türküsü vardır. Daire formunda oynanır. Çökme figürü olamadan yürüme figürleri şeklinde oynanır.

Atom (Hemşin) Horonu: Esas ismi “Sık saray” olan bu dans en seri horonlardan birisidir. Adının bu şekilde anılması ise Manisa festivalinde oynayan bir Artvin mahalli ekibidir. Ekip bu dansı sergilerken çok hızlı ve sert oynamalarından dolayı, en belirgin figürü olan zıplayıp düşme figürü esnasında sahne çökmüştür. Dansı izleyenler: "Dans değil sanki atom bombası" şeklinde konuşmuşlardır. Bunun üzerine dansın ismi “Atom” diye anılmaya başlamıştır. Genelde Hopa ve Borçka yörelerinde oynanmaktadır.

Teşi: Artvin ve civarında, genelde iç kesimlerde, toplu iş gücüne dayalı birlikte yapılan çalışmalara "Meci-İmece" adıyla toplanırlar. Yöre halkı kış gecelerinin boş geçmemesi, yün eğirme, mısır ayıklama, tütün doğrama gibi bazı işlerini yapmak amacıyla komşuları davet eder. Hem çalışır hem de gece eğlenceleri düzenlerler. Maniler, bilmeceler, karşılıklı atma türküler söyler, orta oyunları gibi eğlenceler düzenlerler. Teşi ise yün eğirmeye yarayan aracın ismidir. Teşi, ağarşak ve iğden oluşan, ağaç bir araçtır. Yünden iplik yapılmasını canlandıran, yün eğirmeyi temsil eden bir danstır. Dans oynanırken ayak, el figürleri ile adeta yün eğiriyormuş gibi gerçek

figürlerle gösterilir. Yüz ve mimik hareketleri ile figürler birleştirilerek yapılır. Ayak üzerinde esneyerek yürünür ve elde teşi ile yün eğrilir. Teşi dansı, kadınlar tarafından oynanır.

Mendo Barı: Evlenen bir kızın, evinden ayrılırken erkekler tarafından birlik beraberlik ve sevgi için oynadığı danstır. Araştırmalara göre "Mendo", bir erkek ismidir. Aynı kişinin, dansı kendisinin uyarladığı bilinmektedir. Kişinin, haz duyarak oynadığı söylenmektedir. Dans, ağır hareketlerle başlar, birden hızlanan bir tempo ile devam eder. İçerisinde çok yönlü dönüşler olup; tek sıra, bağımlı ve sağ yöne çizilen yay üzerinde oynanır. Dansın içindeki üçleme figürleri, diğer dansların birçoğunda görülen tipik figürlerinden biridir. Yürüyerek ayak çekme, üçleme, çöküş gibi figürlerin belli bir sırayı takip ederek, yavaş ve hızlı bir şekilde oynanmasından oluşur. Dans, kişinin adını konu alan bir danstır. Dans, kızlı-erkekli veya sadece erkekler tarafından oynanır. Dans, kişinin kendini gösterme amacı ile daha çok düğünlerde oynanır.

Acara (Acem) Horunu-Horomi: Artvin ve çevresinde Acara Horonu çeşitli isimler altında oynanır. Dansın Gürcüler tarafından ilk olarak oynandığı köyün ismi, Acara Köyü'dür. Bölgede yaşayan Gürcüler tarafından, Artvin halk danslarıyla pekiştirerek, değişik figürlerle gösterdikleri çok eskiye dayanan bir danstır. Ortak yaşam biçimini kültürleriyle birleştirerek sergilerler.

Orta Batum: Yörede yaşayan halk çetelerinin zaferlerini simgeleyen ve günün şartlarını dile getiren, bunları figürlere dökerek gösteren bir savaş dansıdır. Orta Batum dansı, yaklaşık elli sekiz değişik figürden meydana gelir. Ancak, dansın teması, otuz altı veya yirmi üç figürle de sergilenir. Kendine özgü çalgısı davul, garmondur. Dansın içindeki komutlarsa Gürcüce olarak "Erti-ori-sami" (bir-iki-üç) verilir. Dansı kuran kişi bilinmemektedir. Dansın ağırlık bölümü, erkekler tarafından oynanır. Kızların belli bölümlerde katılımıyla yardımlaşma örneği sergilenir. Dansta ağırlık olarak, vurmalı çalgılar kullanılır. Ezgi bölümleri, ayrıca yer alır. Dans 136 çizgi, daire forumları içerisinde oynanır.

Ahçik Barı-Akçik Barı: Şavşat ve köylerinde oynanır. Ahçik "güzel kız" anlamındadır. Atabarı dansını andırır. Farklı olarak figürlerin sağa ve sola yapılarak vuruşları vardır. Tek sıra bağımlı, sağ yönden çizilen yay

üzerinde oynanır. Birçok dansta olduğu gibi yine düğün, bayram ve eğlencelerde oynanır. Kadın ve erkek ayrı ayrı oynadığı gibi karışık da oynanır. Çalgı olarak davul, zurna, akordeon kullanılır. Kadın ve erkeklerin ayrı ayrı söyledikleri türküler vardır.

Koçeri-Koççari: Kars ve Erzurum yöresinden esinlenen bir danstır. Kızlar ve erkekler tarafından ayrı ayrı oynanır. Aşk ve hasret konularını sembolize eder. Koçeri, adını bir erkek isminden almıştır. Bu kişi, çok gezen, çok dolanan, yerinde durmayan bir kişidir. Bölgede, genç kızların bir kahramana olan duygu ve çağrısını dile getiren bir danstır. Genç kızların, bir Koçeri'ye vurulmasıyla onu gördükleri zaman beğenilmek amacıyla oynadıkları bir danstır. Dans oynanırken bu kahramanı da şöyle davet ederler: "Oy ninni Koçeri, sallan da gel içeri."

Düz Horon-Vazriya-Varagela: Üç isim altında toplanan bu dans, yörede değişik isimlerle oynanmasına rağmen, aynı karakteri taşıyan bir danstır. Düz Horon, genellikle düğünlerde kız ve erkek tarafından birleşerek, dostluklarının sembolü olarak, çoğunlukla yüz açımı törenlerinde oynanan bir tür danstır. Düz Horon, halka yapısı biçiminde oynanan temel danslardan olup, hareketli, oldukça canlı bir danstır. Dansın başlangıcından bitişine kadar, belli bir tempo vardır. Yörede en çok oynanan bir danslardandır. Kalabalık kitlenin katılımıyla, uzun naralarla coşku içinde oynanır. Dans, belli bir sayı ile sınırlanamaz.

Uzundere: Yörede, gelinin poğaça yoğururken, genç kız ve kadınlar tarafından oynanan bir danstır. "İnce Dere" , yörede bir yer ismidir. Dans; içerisinde anlatımı bu yörede daha çok yapıldığı için, ismini bu bölgeden almıştır. Uzundere dansında, dansçıların ellerindeki buğday, arpa daneleri, dansla birlikte gelinin başına serpiştirilir. Bu; gelinin rızıklı, bereketli olması inancı ile temsil edilir. Gelin, hamur yoğururken teknenin içine lira veya bozuk para atılır. Bu da aynı anlam içerisinde, gelinin, bolluk bereketlilik getirme inancını simgeler. Hamur pişirildikten sonra etrafındakilerce yenmesi için parça parça kırılıp dağıtılır. Ekmeğin içindeki para kime çıkarsa, uğurlu sayıldığından saklanır. Ekmeğin içinde para çıkan kişi genç kız veya erkekse, bu parayı gece yastığının altına koyup yattığı zaman, kendi kısmetini görürmüş diye inanılır. Dans, düğünlerde yüz açımı töreninden sonra damat

evinde, poğaça yoğrulup, gelinin bereketli olması dileğiyle oynanan, belli sayı sınırı olmayıp genç kız ve kadınlar tarafından oynanır. Dans bireysel hareketlerle oynanır. Dansı kuran kişi çok eski bulgulara dayalı olup gerçek kaynağı bilinmektedir.

Murgul Basması: Pek ortaya çıkmamış yeni danslardandır. İsmini Murgul'dan almıştır, ancak Murgul köylerinden ziyade yine Yusufeli'nin köylerinde bu dans daha çok oynanır. Başlangıcı ve figürleri ile Düz Horon'u andırır, ancak müzik tamamen değişiktir. Çalgı tulumdur. Hareketli ve çember şeklinde oynanır. Hem kızlar hem de erkekler oynar. Karışık oynanmaz. Erkeklerin oynadığı Murgul basması daha hareketli ve figürleri biraz daha değişiktir. Komutlar "gel başla, vur çık" şeklindedir.

Arhavi Canlısı: Bu dans da yeni ve ortaya pek çıkmamış danslarımızdandır. Hem müzik hem de dans bakımından çok hareketlidir. Arhavi'nin Murgul'a yakın kısımlarında oynanır. Erkekler ve kızlar ayrı ayrı oynarlar. İsmini yine Arhavi'den almıştır. Canlılığı ve hareketli oluşu özelliğidir. İlk zamanlarda çalgı olarak kemençe kullanılırken sonradan tulum kullanılmıştır. Bu dansın biraz daha değişik olan bir türü Barhal ve Rize ye yakın köylerde oynanmaktadır. Yaylanmaları ile titremelerle ileri geri gelme ve sekmelerle Karadeniz ekibinin oynadığı horonların özelliğini gösterir. Denizin dalgası, ekin tarlasının rüzgar etkisi ile yatıp kalkması, balığın titremesi gibi tüm esintiler bu dansta mevcuttur.

Üçayak-Ağır Bar: Bar türünde bir danstır. Dansın ağırlama, hoplatma, hızlanma bölümleri vardır. Dansın "Üçayak" adını da alması, üç adım kuralına bağlı olmasındandır. Dans, tek sıra bağımlı, sağ yöne çizilen yarım daire formunda oynanır. Kadın-erkek oynandığı gibi yalnız kadın ya da erkek oynanabilir. Halk arasında düğünlerde, harmanda sıkça oynanır.

Karabağ: Coğrafi konum itibariyle iş gücünün zorlu şartlar altında yapılması nedeni ile kız isteme, düğün, nişan gibi törenler genelde iş gücünün az olduğu güz aylarına bırakılır. Bir genç, bir kıza vurulur, kara sevdaya düşer. İş güç, yaz kış bahar dinlemez; yaz aylarında aile büyüklerini kız evine gönderir. Kız evi büyükleri: "Yaylalar insin, bağlar bozulsun hele bakalım." der ve geri çevirirler. Yaylaların bozulması, bağlardaki hasatın

toplanması, kız evinin hazırlığının tamamlanması dağlara kar yağmasından belli olur. Aşık genç, her gün kalkıp dağlara bakar. Bir sabah dağlara kar yağdığını görür ve büyük bir sevinçle: “Kara bak! Karabağ” diyerek dans eder. Azeri kökenlidir. Aynı sevinci paylaşan kızla karşılıklı oynanır. Daha çok bir kadın bir erkek tarafından solo gösterisi olarak sergilenir. Beğenme, beğenilme ve aşkı simgeler. Düğün ve eğlencelerde sıkça oynanır. Belli sayı ile sınırlanmaz; isteyen kadın ve erkek kalkıp oynar.

Papilat: Adını Arhavi’nin şimdiki Arılı köyünden alır. Bu köyün özelliklerinden biri tüm evlerin köy düzlüğünde toplanmış olmasıdır. Evlerin birbirine yakın olması ilişkilerin yoğun olmasını sağlamaktadır. Çok seri ve hızlı hareketlerle erkekler tarafından oynanır. Figürleri Memet’ina dansını andırır.

Sarı Çiçek-Sarı Kız: Artvin’in en eski danslarındandır. Çalgı olarak davul, zurna; son zamanlarda da akordeon kullanılmaktadır. Sarı çiçek, yörede çok yaygın bir danstır. Sevgiyi, aşkı ve naz yapmayı konu almıştır. Yörede, sarı kızın etkin olması konusunda birçok söylentiler vardır. Ancak bunlardan biri en sağlıklısıdır. 1124 senesinde Çoruh boylarına yerleşen Hıristiyan Kıpçak Türklerini, Müslüman yapmak amacıyla Mısır’dan, adı “Şehsan” olan Şeyh, kuvvetleri ile Çoruh vadisine gelir. Şehsan, orada bulunan Benek hakiminin sarışın, güzel, sarı saçlı kızını görünce aşık olur. Şehsan ile kızın arasında büyük aşk başlar. Kız, müslümanlığı kabul eder; ancak babası buna razı olmaz. Kızın babası, Şehsan’ın kuvvetleri ile çarpışmaya başlar. Benek hakimi, çarpışma sonucunda Şehsan’ın ordusunu bozguna uğratır. Şehsan’ın ordusu kılıçtan geçirilir. Şehsan sevgilisini yanına alır, kurtulma ümidi ile dağın yamaçlarına doğru kaçmak ister. Benek hakiminin askerleri tarafından görülür ve öldürülürler. Dansın bu olaydan kaynaklandığı, Şehsan’ın sevgilisi Sarı kızın nazı ve aşklarını temsil ettiği kabul edilir. Dans, bir kadın, bir erkek tarafından düğün ve daha çok eğlencelerde oynanır.

Şahlan-Şeyha: “Şahlan”, yörede daha çok yükselmeyi, büyümeyi, onuru, gururu, kahramanlığı simgeleyen bir sözcük olarak kullanılır. Taşımacılık, ulaşım ve çete savaşlarında atın önemi büyüktür. Atın şahlanıp iki ayağının üstüne çıkması, yükseliş ve sevincini tanımlar. Danstaki yükseliş

anındaki bağırmalar, kahramanlık duygusunun sembolüdür. Başlangıç ve bitiş dışında çember biçiminde oynanır. Yaylanma, halay karakterinde sağ yana doğru sekmeli koşma, çöküşler ve topuk üçlemelerinden oluşur. Erkeklik ve kadınlık varlığının sağlanması, kahramanlık duygularının sağlanmasıdır. “Hop, hopde…” komutları ile oynanır. Kadın-erkek karma oynandığı gibi yalnız erkekler de oynar.

Sol Ayak: Tulumla oynanır. “Sol Ayak” denmesinin sebebi Erenköy’de topal bir kadının bu dansı çok iyi oynayışıdır. Çok yaygın bir dans değildir. Erenköy, Moğun, Uçer, Kivi gibi köylerde oynanır. Dansın komutları sol ayakta verilir. Yek sıra ve yarım daire şeklinde oynanır. Çalgı olarak tulum kullanılır. Komutlar “Kopa, sağlı sollu, dura” şeklinde verilir.

Memet’ina: Arhavi’de oynanan bir danstır. Kadın erkek karma oynanır. Figürleri tarlada yapılan belleme imecesinden almıştır. Dansın başlangıç figürü bele ayak basımını temsil eder ve temel figürdür. İmece sırasında evli ve abla, yenge konumunda olan kadınlar bekar erkek yakınlarına evlenebilecekleri kız bakarlar.

Narina: Arhavi’nin Dikyamaç Köyü’nde oynanmaya başlanmıştır. Köyde orta yaşın üstündeki kadınlar tarafından oynanır. Kadın bu dansı bir Çerkez gelin tarafından öğrendiklerini belirtmişlerdir. Türkü eşliğinde oynanır. Dansta beğendirme esastır. Figür tekrarı yapılarak uzun süreli oynanabilir.

2.8.2. Artvin Yöresi Kostümleri

Erkek Kıyafetleri

Erkekler genelde siyah ağırlıklı giyinirler. Siyah ağırlıklı giysilerin giyilmesinin nedenleri arasında Kurtuluş mücadelesi verilmesi, gizlenmenin kolay olmasıdır. Savaş sırasında hem rahat hem de daha fazla cephane taşınması nedeniyle fişeklikleri vardır.

Kabalak: Siyah renkte olup etrafı sırma ile çevrilidir. Çok farklı bağlama türleri vardır. Zaman zaman boyuna bağlanır.

Gömlek (Köynek): Beyaz renkli, hakim yakalıdır. Manşetleri kalındır.

Cepken: Siyah renklidir. Yakasızdır belden bir ya da kemer ile bağlanır. Genelde süvariler kullanır. Fişek taşımaya yarardı.

Potur (Şal-Tuman-Zıpka): Beli büzgülü, arka tarafı geniş, bacakları dar bir potur şeklidir. Siyah renkte ve yanları sırma ile süslüdür.

Çorap: Yünden yapılmış işlemelidir. Çizme giyildiğinde kısa boğazlıları giyilir. Çarık giyildiğinde ise kısa boğazlıların üstüne tozluk (zamkal) giyilir.

Çizme: Tabanı kösele üzeri kalın deriden yapılır. Rengi siyah diz altına kadar uzanır.

Kemer: Kalın meşin siyah deriden yapılır. Sağ ve sol yanlarından saçaklıdır. Kılıç ve kama taşıyacak özelliklere sahiptir. Üzeri demir gümüşlerle süslüdür.

Fişeklik (Kütüklük): Deriden ve meşinden yapılır. Adından da anlaşılacağı gibi mermi taşımak ve aksesuar olmak amacı ile kullanılır. Her iki omuzdan çapraz bir şekilde belin arkasında bağlanacak şekilde takılır. Ne kadar çok mermi taşıyorsa o kadar makbuldür.

Kadın Kıyafetleri

Kadın kıyafetleri halkın kökenine bağlı olarak farklılıklar gösterebilir. Azeri kökenliler farklı, Gürcü kökenliler farklı, Yerliler farklı giyebilirler. Ayrıca dul, genç kız, evli ayrımı da vardır. Düğün, eğlence, bayram, iş, günlük, mevsimlik kıyafetler farklıdır.

Başlık: Başlarına yazma (diğer adları ile leçek, mermeş, eşarp, erham, çit) giyerler. Düz beyaz renkte olduğu gibi renkli olabilir. Etrafı oyalarla süslenir. Bu yazmalar bağlanış şekilleri ile kadınların yaşlarını ve yaslarını belli eder.

Bunun üzerine şerit şeklinde poşi sarılır. Bu da renklerine göre kadının ruh halini yansıtır. Varlıklı aile mensup olan genç kızlar ve kadınlar eşarbın içine tepesi düz yarım fes takarlar. Bu fesin ön tarafını Mahmudiye denen paralarla süslerler. Poşileri rengarenk olur.

İç Etek (Fistan-Boylama): Şalvarın üstüne giyilir. Boyundan diz altına kadar iner ve yakasız olabilir. Beli büzgülü bir entaridir. Genellikle beyaz renk kullanılır.

Üç Etek: Entarinin üzerine giyilir ve kırmızı renktedir. Boğazdan diz altına kadar iner. Düz kumaştan dikilenlerin de etek kısımlarında ve sırt kısmında işlemeler bulunur. Etek kısmı üç yırtmaçlı olduğu için adını buradan alır. Ön kısmı bele kadar açıktır.

Cepken: Üç etek üzerine giyilen genelde bir kış giysisidir. Yelek şeklinde olur, ancak kolları uzundur. Siyah renkli önü sarı sırmalarla işlenir. Önü açıktır. Ön alt kısmından sadece düğme ya da ağrafla tutturulur.

Şalvar: Belden topuğa kadar uzanır ve en içe giyilen kısımdır. Beli ve paçaları büzgülü rahat bir kıyafettir.

Kemer: Bele takılan gümüş kemerdir. Ailenin varlık durumuna göre pirinç ve kumaş da olabilir.

Çorap: Genelde yünden yapılmış olanları kullanılır. Diz altı diz üstü ve patik şeklinde olanları vardır. Beyaz renklidir.

Kolye-Penez: Altın ya da gümüş liralar sıraya dizilip, kurdeleye bağlanıp boyuna takılır.

Çarık-Çapula-Yemen: Çarık ve çapula işlenmiş hayvan derisinden yapılan topuksuz ve yumuşak ayakkabıdır. Yemen ise görkemli günlerde giyilen üstü deri, altı kösele ayakkabıdır.

2.8.3. Artvin Yöresi'nde Kullanılan Yöresel Çalgılar

Her yörenin kendine özgü, o yöreyle bilinen çalgıları vardır. Bu çalgılar müziklerinde, danslarında ön plana çıkar. Kabak kemane, sipsi Burdur, kemençe Trabzon, cümbüş Elazığ ile nasıl özdeşleşmişse Artvin yöresi denildiğinde de akla gelen bazı çalgılar vardır. Artvin'de zurna olarak kaba zurna, davul, tulum ve akordeon kullanılır. Günümüzde ayrıca halk dansları müziklerinde yörede kullanılan çalgıların yanında kanun, basgitar, keman gibi birçok farklı çalgı da kullanılmaktadır.

And (1996, s.77), "Halk oyunlarının kendi içinde kendisine uygun, onu geliştirecek, ona biçimler getirecek yolları arayalım. Bu biçimler halk oyunlarını klasikleştirecek bir ortama varsın, oynanışında sanat kaygısı gütsün. Bunu yaparken de halk oyunlarının güzelliklerini, yiğitsi tavrını, yaşama gücünü, iyimserliğini, canlılığını bozmadan sahneye aktarma yollarını aramalıyız" demiştir. Kendisi de aynı zamanda bir sanat alanı olan yaratıcı drama da sanatsal kaygıları barındırmaktadır. Aynı kaygıları güden bu iki alanın birbirine katkısı yadsınamaz.

III. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Yaratıcı drama ve halk dansları arasındaki ilişkinin saptanması; Artvin yöresi danslarının özellikleri ve öykülerini belirlemeye yönelik çalışmalardan elde edilecek verilerin kullanılmasına dayalı olarak yapılacak olan bu çalışma tarama modelinde betimsel bir araştırmadır.

Tarama modeli, geçmişte ya da halen varolan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2000, s.77).

3.2. Verilerin Toplanması ve Analizi

1. Konu ile ilgili yazılı kaynaklar araştırmanın amacı doğrultusunda taranmıştır.
2. Kaynak taraması sonucu elde edilen veriler belirlenen amaçlar yönünde ilgili bölümde ve plan çerçevesinde işlenmiştir.
3. Öğrenciler ile yapılacak her çalışmanın içeriği ve kazanımları çalışma öncesi belirlenmiştir. Buna göre ikişer saatlik on oturum planlanmıştır. Çalışmalar Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir ilköğretim okulu 6., 7., 8. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir.
4. Oturumlara 5 erkek, 8 kız toplam 13 öğrenci katılmıştır. 1. oturuma 12, 2. oturuma 13, 3. oturuma 12, 4. oturuma 13, 5. oturuma 12, 6.

oturuma 12, 7. oturuma 13, 8. oturuma 13, 9. oturuma 12, 10. oturuma 13 öğrenci katılmıştır.

5. Yaratıcı drama oturumlarına başlamadan önce öğrencilere 11 sorudan oluşan hazırbulunuşluk düzeyi bilgi formu kullanılmıştır (Bakınız Ek 3). Bilgi formu, alanyazın taraması sonucu, alan uzmanına danışılarak araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Tamamlanan yaratıcı drama oturumları sonunda da aynı bilgi formu bir soru eklenerek yeniden uygulanmıştır (Bakınız Ek 4).
6. Öğrencilere yapılan yaratıcı drama oturumları sonunda "özdeğerlendirme formu" uygulanmıştır (Bakınız Ek 2). Özdeğerlendirme formu on yedi maddeden oluşmaktadır. Form, araştırmacı tarafından hazırlanmış olup, iki ölçme değerlendirme uzmanından görüş alınmıştır.
7. Özdeğerlendirme ve oturumlar sonunda uygulanan bilgi formu sonuçları karşılaştırılmış, aralarındaki ilişkinin tutarlılığına bakılmıştır.
8. Öğrenciler ile yapılan yaratıcı drama oturumları sonunda halk dansları eğitmeni öğrencileri ziyaret etmiştir. Öğrencilerin halk dansları öğrenme yaşantıları konusunda görüş bildirmiştir.
9. Oturumlar sırasında yapılan gözlemler, tutulan raporlar, dokümanlar, uygulamalar sonrası öğrencilerden alınan görüşler değerlendirilmiştir.
10. Yaratıcı drama oturumları tamamlandıktan sonra öğrencilere süreci değerlendirmeleri, kendilerini değerlendirmeleri amacıyla mektup yazdırılmıştır.

IV. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular alt problemler bazında sunulmuştur.

4.1. Birinci alt problem olan "Halk dansları öğretiminde grup dinamiği, güven, uyum, kendini tanıma vb. konularda yaratıcı dramanın bir yöntem olarak kullanılabilirliğini saptamak."a ilişkin bulgular ve yorumlar

1. Yaratıcı drama oturumlarından çıkan veriler aşağıda belirtilmiştir:
    - Öğrencilerin kendilerini hem halk dansları hem de yaratıcı drama konusunda değerlendirdikleri görülmüştür *(Öğrenci görüşlerinden birkaç örnek: "Yaratıcı drama çalışmaları ile öğrenmek normal halk dansları çalışmalarından daha keyifli"*, *"Halk danslarının neleri anlattığını öğrendim,", "Grup çalışması yaptık*, *birbirimizin fikirlerini dinledik.", "Doğaçlamada her şey olabileceğimizi gördüm, mesela ben erkek oldum.")*,
    - Öğrenciler, oturumların başında kendilerinin belirledikleri kurallara uymaya dikkat etmişler; uymayanları ilgili kuralları hatırlatarak uyarmışlardır,
    - Yaratıcı drama çalışmalarına karşı sorumluluk hissettikleri, çalışmaları kaçırmamaya özen gösterdikleri, gelemedikleri çalışmaların içeriği konusunda bilgi almak istedikleri görülmüştür,
    - Yaratıcı drama çalışmalarına katılan öğrencilerin, diğer öğrencileri folklor ve halk dansları kavramlarının kullanımı konusunda uyardıkları görülmüştür,

- Hep beraber gülüp, beraber eğlendiklerini belirtmişlerdir.

2. Öğrencilerin süreci değerlendirmek üzere yazdıkları mektuplarda şu noktalar görülmüştür:

- Çalışmalarda eğlendiklerini,
- Doğaçlama, canlandırma yapmaktan keyif aldıklarını,
- Arkadaşlık ilişkilerinin geliştiğini,
- Oyunlar oynamaktan keyif aldıklarını,
- Çalışmaların sıkıcı olmadığını belirtmişlerdir.

4.2. İkinci alt problem olan "İlköğretimde seçmeli ders olarak okutulan "Halk Dansları" dersinin eğitim programının oluşmasına yaratıcı drama yöntemi ile katkı getirmek."e ilişkin bulgular ve yorumlar

Halk dansları öğretimine bütün olarak baktığımızda figür öğretimin yanında halk dansları türlerinin, dansların öykülerinin, yörede kullanılan kostüm, araç gereç ve aksesuarların, yöre çalgı aletlerinin, coşku ifadelerinin bilinmesi gerekmektedir. Bu çalışmada seçilen yöre danslarının yanında diğer konular yaratıcı drama oturumları ile gerçekleştirilmiştir. Bu konuların yaratıcı drama ile verilmesi öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmelerine, konu üzerinde düşünüp tartışmalarına ve öğrendiklerinin kalıcılığına katkı sağlamıştır. Ek1 1. oturum 4. etkinlikte öğrencilerin halk dansları ile ilgili düşünmeleri sağlanmış, aynı oturumun 5. etkinliğinde de tanımı kendilerinin bulması amaçlı oyun planlanmıştır. Bu şekilde öğrenciler tanımı daha eğlenceli ve kalıcı bir şekilde öğrendiklerini belirtmişlerdir. 1. oturum 5. etkinliğe verilen cevaplardan (kültür, sanat, sahne, ritim, folklor, toplum vb) öğrencilerin güzel sanatlar eğitimi, kültür ve folklor ilişkisine kendilerinden yönlendikleri görülmüştür.

4.3. Üçüncü alt problem olan "İlköğretim öğrencilerine Artvin yöresi danslarının öykülerini, kostümlerini, figürlerini ve yöreye ait çalgıları yaratıcı drama yöntemi ile öğretmek."e ilişkin bulgular ve yorumlar

1. Yaratıcı drama oturumlarından çıkan veriler aşağıda belirtilmiştir:
    - Çalışmalarda Artvin yöresi kostüm, araç gereç ve aksesuarlarının kullanılması, öğrencilerin görerek, dokunarak çalışmalara katılması, çalışmalara ilgiyi artırmıştır.
    - Çalışmalarda kullanılan müzikler öğrencilerin ilgisini çekmiş, müzik ve müzisyenler hakkında bilgi almak istemişlerdir.

2. Yapılan özdeğerlendirme sonuçlarına göre:

"Folklorun tanımını yaparım." maddesine öğrencilerin tamamı "evet" bölümünü işaretlemiştir.

"Halk danslarının tanımını yaparım." maddesine öğrencilerin tamamı "evet" bölümünü işaretlemiştir.

"Halk dansları konularını bilirim." maddesine öğrencilerden biri "Emin değilim", on ikisi "evet" bölümünü işaretlemiştir.

"Oynadığım yörenin ismini bilirim." maddesine öğrencilerin tamamı "evet" bölümünü işaretlemiştir.

"Halk dansları türlerini bilirim." maddesine öğrencilerin tamamı "evet" bölümünü işaretlemiştir.

"Oynadığım yörenin hangi türe girdiğini bilirim." maddesine öğrencilerin tamamı "evet" bölümünü işaretlemiştir.

"Teşi oyununun figürlerini yaparım." maddesine öğrencilerin tamamı "evet" bölümünü işaretlemiştir.

"Teşi oyununun öyküsünü bilirim." maddesine öğrencilerin tamamı "evet" bölümünü işaretlemiştir.

“Çift Jandarma oyununun figürlerini yaparım.” maddesine öğrencilerin tamamı “evet” bölümünü işaretlemiştir.

“Çift Jandarma oyununun öyküsünü bilirim.” maddesine öğrencilerin tamamı “evet”

“Coşkun Çoruh oyununun figürlerini yaparım.” maddesine öğrencilerden ikisi “emin değilim” on biri “evet” bölümünü işaretlemiştir.

“Coşkun Çoruh oyununun öyküsünü bilirim.” maddesine öğrencilerin tamamı “evet” bölümünü işaretlemiştir.

“Şahlan oyununun figürlerini yaparım.” maddesine öğrencilerden biri “Emin değilim”, on ikisi “evet” bölümünü işaretlemiştir.

“Şahlan oyununun öyküsünü bilirim.” maddesine öğrencilerin tamamı “evet” bölümünü işaretlemiştir.

“Artvin yöresinde kullanılan çalgı aletlerinin isimlerini bilirim.” maddesine öğrencilerin tamamı “evet” bölümünü işaretlemiştir.

“Artvin yöresi kostümlerinin isimlerini bilirim.” Maddesine öğrencilerin tamamı “evet” bölümünü işaretlemiştir.

“Artvin yöresinde kullanılan araç gereçleri bilirim.” maddesine öğrencilerin tamamı “evet” bölümünü işaretlemiştir.

3. Öğrencilere yaratıcı drama çalışmalarına başlamadan önce uygulanan ilk sınavda öğrencilerin soruları yanıtlayamadıkları görülmüştür. Yaratıcı drama çalışmaları tamamlandıktan sonra yapılan sınavda şu sonuçlar elde edilmiştir:

1. soruyu öğrencilerin tamamı doğru yanıtlamıştır. Özellikle Folklor’un bir bilim olduğu ve oynanmayacağı belirtilmiştir.

2. soruyu öğrencilerin tamamı doğru yanıtlamıştır.

3. soruyu öğrencilerin tamamı doğru yanıtlamıştır.

4. soruyu öğrencilerin tamamı doğru yanıtlamıştır.

5. soruyu öğrencilerden ikisi kostüm parçaları ve aksesuarlardan da yazmıştır, on biri doğru yanıtlamıştır.

6. soruyu öğrencilerin tamamı doğru yanıtlamıştır

7. soruyu öğrencilerin tamamı doğru yanıtlamıştır

8. soruyu öğrencilerin onu tam olarak, üçü eksik olarak (cepken, iç etek yazılmamış) yanıtlamıştır

9. soruyu öğrencilerin on biri tam olarak, ikisi eksik olarak (gömlek yazılmamış) yanıtlamıştır.

10. soruyu öğrencilerin on ikisi tam, biri eksik (tulum yazılmamış) olarak yanıtlamıştır.

11. soruyu öğrencilerin on ikisi tam, biri eksik (insan doğa ilişkisi yazılmamış) olarak yanıtlamıştır.

12. soruyu öğrencilerin tamamı doğru yanıtlamıştır.

4. Özdeğerlendirme ve yapılan sınavın yanıtlarının karşılaştırılması sonucunda anlamlı bir ilişki vardır. Öğrencilerin katılamadıkları oturumların içeriği ile ilgili sorularda “Emin değilim” maddesini işaretledikleri ve sınavda da o konu ile ilgili sorularda eksiklerinin çıktığı görülmüştür.

5. Öğrencilerin süreci değerlendirmek üzere yazdıkları mektuplarda şu noktalar görülmüştür:
    - Kültürlerinin geliştiğini,
    - Eskideki insanların neler yaptıklarını öğrendiklerini,
    - Halk danslarına nelerin konu olduğunu öğrendiklerini,
    - Halk danslarındaki hareketlerin anlamlı olduğunu öğrendiklerini,
    - Oynadıkları oyunların öyküsünü öğrendiklerini,

- Yaratıcı drama çalışmaları sayesinde halk danslarını daha rahat kavradıklarını,
- Yaratıcı drama sayesinde Artvin'i daha yakından tanıdıklarını,
- Tiyatroyu sevdiklerini,
- Halk dansları türlerini, bu türlerin hangi bölgelerde daha çok görüldüğünü öğrendiklerini,
- Yaratıcı drama çalışmalarında birçok şeyi eğlenerek öğrendiklerini,
- Oynadıkları yörenin kostümlerini, araç gereç ve aksesuarlarını öğrendiklerini,
- Müziği dinleyerek öykü yazmaktan keyif aldıklarını,
- Yazdıkları öykünün, öğrendikleri gerçek öyküye yakın çıkmasından mutlu olduklarını,
- Oynadıkları oyunların öyküsünün ilgilerini ve dikkatlerini çektiğini,
- Folklor ve halk dansları arsındaki farkı öğrendiklerini,
- "Teşi" oynamaktan keyif aldıklarını,
- Kostüm ve araç gereçlerle etkinlik yapmaktan keyif aldıklarını,
- Bazı coşku ifadelerini öğrendiklerini,
- Folklorun oynanmadığını öğrendiklerini,
- Eskiden yapılan işleri öğrendiklerini,

belirtmişlerdir.

6. Halk dansları eğitmeninin öğrencileri ziyareti sonucu öğrencilerin halk dansları öğrenme yaşantıları konusundaki görüşü aşağıda belirtilmiştir:

"Öğrenciler Artvin yöresinin Coşkun Çoruh (iki figürü), Şahlan, Çift Jandarma ve Teşi oyunlarını öğrenmişlerdir. Söylenilen dansın müziklerini tanımaktadırlar. Gösterilen kız ve erkek kostüm parçalarının isimlerini

bilmektedirler. Halk dansları türleri ve konuları hakkında bilgi verebilmektedirler. Öğrendikleri Artvin yöresi oyunlarının neyi anlattığını bilmektedirler. Bunun yanında biraz daha tekrarla öğrenilen oyunların adımlarındaki birlik bütünlük artırılabilir."

V. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

- Yaratıcı drama halk dansları öğretiminde kullanılabilecek etkili yöntemlerden biridir.
- Yaratıcı drama ile öğrenciler folklor ve halk danslarının farkını, halk dansları konuları, türlerini, Artvin yöresi kız ve erkek kostüm, araç gereç ve aksesuarlarını, "Şahlan, Coşkun Çoruh, Çift Jandarma, Teşi" oyunlarının öykülerini ve figürlerini, Artvin yöresinde temel olarak kullanılan çalgı aletlerini öğrenmişlerdir.
- Yaratıcı drama çalışmaları ile öğrencilerin kendini ifade etme, işbirliği, uyum sağlama, karar verme, etkili iletişim, dinleme, ilişkilendirme konularının gözleme dayalı olarak arttığı görülmüştür.
- Yaratıcı drama çalışmaları ile öğrencilerin yeteneklerine ilişkin farkındalıkları artmıştır.
- Yaratıcı drama çalışmaları ile öğrencilerin kavram yanılgıları giderilmiştir (folklor-halk dansları, araç gereç-aksesuar vb).
- Yaratıcı drama çalışmaları ile süre etkili ve verimli kullanılmıştır.
- Yaratıcı drama çalışmaları grup dinamiğinin sağlanmasında etkili olduğu gözlenmiştir.
- Yaratıcı drama çalışmaları öğrencilerin özgüvenlerine olumlu katkı sağladığı gözlenmiştir.
- Yaratıcı drama çalışmaları ile kurallara uymada artış görülmüştür.
- Yaratıcı dramanın tavır, jest ve mimik öğretiminde kolaylık sağladığı görülmüştür.

- Öğrencilerin özdeğerlendirme formu yanıtları doğrultusunda kendilerini nesnel olarak değerlendirdikleri görülmüştür.
- Doğaçlama, canlandırma yapmanın öğrencilerin çalışmalara isteklerini artırdığı gözlenmiştir.
- Yaratıcı drama çalışmalarında kız ve erkek öğrencilerin, kız/erkek oyunlarının figürlerini cinsiyet ayırmaksızın öğrenmeleri oyunun bütününü (öyküsü, figürleri vb.) görmelerini sağladığı gözlenmiştir.

5.2. Öneriler

- Halk dansları öğretiminde, sahnelenmesinde halk dansları eğitmenleri yaratıcı drama yönteminden yararlanmalıdır.
- Halk dansları öğretimi dans figürleri, öyküleri, kostümleri, araç gereç ve aksesuarları, müzikleri, çalgı aletleri ile bir bütün olarak ele alınmalıdır ve belli bir program çerçevesinde öğretilmelidir.
- Grup dinamiği oluşturulmasında yaratıcı drama çalışmaları yapılmalıdır.
- Tavır, jest, mimik öğretiminde yaratıcı drama çalışmaları kullanılmalıdır.
- Dansçıların özgüvenlerine katkı sağlamak için yaratıcı drama çalışmaları yapılmalıdır.
- Halk danslarında kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesi için yaratıcı drama kullanılmalıdır.
- Alanın iyi anlaşılması ve anlatılması için halk dansları eğitmenlerinin de eğitimi gözden geçirilmelidir. Halk dansları eğitmenlerinin öğretim yöntem ve teknikleri, gelişim, öğrenme psikolojisi konularında eğitim alması önemlidir. Böylece halk dansları öğretiminde önemli gelişmeler ve katkılar sağlanabilir.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, H. Ö. (1993). **Oyun ve yaratıcı drama ilişkisi.** Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Adıgüzel, H. Ö. (2000). **Eğitim bilimlerinde (güzel sanatlar eğitiminde) bir uzmanlık alanı olarak kültür pedagojisi.** Yayımlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Adıgüzel, H. Ö. (Ed.). (2002). **Yaratıcı drama 1985-1995 yazılar.** Ankara: Naturel Yayıncılık.

Adıgüzel, H. Ö. (2006). Yaratıcı drama kavramı, bileşenleri ve aşamaları. **Yaratıcı drama dergisi, 1 (1)**, 17-31.

And, M. (2003). **Oyun ve bügü.** İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Artut, K. (2004). **Sanat eğitimi.** Ankara: Anı Yayıncılık.

Artun, E. (2005). **Türk halkbilimi.** İstanbul: Bayrak Matbaası.

Ataman, S. Y. (1975). **Yüz Türk halk oyunu.** İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Aydın, C. (2002). **Lise halk dansları ders kitabı.** Ankara: 4. Aksam Sanat Okulu Matbaası.

Baykurt, Ş. (1996). **Türkiye'de ilk halk oyunları semineri.** İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Biber, K. (2006). Halk oyunları öğretiminde öğretmenin niteliği ve öğretim yöntemleri. **Folkor/Edebiyat, 12 (454),** 19-29.

Boratav, P. N. (1969). **100 Soruda Türk folkloru.** İstanbul: Gerçek Yayınları.

Çakır, A. (1987). Türk halk oyunlarında hayvan motifleri üzerine bir atlas denemesi., **Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri**, **III. Cilt**. Ankara. Halk Müziği, Oyun, Tiyatro, Eğlence, Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları.

Demirel, Ö. (2008). **Öğretme sanatı.** Ankara: Pegem Yayıncılık.

Demirsipahi, C. (1975). **Türk halk oyunları.** Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Elbasan, A (2007). **Halk oyunları öğretiminde antrenman programı geliştirme**. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Eker, G. ve diğerleri. (Ed.). (2003). **Halkbiliminde kuramlar ve yaklaşımlar.** Ankara: Mili Folklor Yayınları.

Erinç, S., M. (2004a). **Sanatın boyutları.** Ankara: Ütopya.

Erinç, S., M. (2004b). **Kültür sanat sanat kültür.** Ankara: Ütopya.

Erinç, S., M. (2009). **Sanat sosyolojisine giriş.** Ankara: Ütopya.

Eroğlu, T. (1998). **Halk oyunları el kitabı.** İstanbul: Mars Matbaası.

Gökbulut. Ö., Ö. (2006). Anne baba olma farkındalığı gelişiminde yaratıcı dramanın kullanılması. **Yaratıcı drama dergisi, 1 (2)**, 33-45.

Hollingswort, P. M., Hoover, K. H. (Çev: Gürkan T. Vd.) (1999). **İlköğretimde öğretim yöntemleri.** Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Karasar, N. (2000). **Bilimsel araştırma yöntemi.** Ankara: Nobel Yayınları.

Kırışoğlu, T. O. (2005). **Sanatta eğitim görmek, öğrenmek, yaratmak.** Ankara: Pegem Yayıncılık.

Koçkar, M. T. (1998). **Çağlar boyunca beden dilinde sanat ve kültür iletişimi dans ve halk dansları.** Ankara: Bağıgan Yayınevi.

Koçkar, M. T. **Halkbilim'e giriş.** 02.11. 2005, **www.geocities.com./halkbilim/halkbilgir.html.**

Moran, B. (1994). **Edebiyat kuramları ve eleştiri.** İstanbul: Cem Yayınevi.

Nasman, U. (2006). Halk oyunlarının değişik dans disiplinleriyle ilişkisi. **Folkor/Edebiyat, 12 (454),** 223-239.

Okvuran, A. (1993). **Yaratıcı drama eğitiminin empatik beceri ve empatik eğilim düzeylerine etkisi.** Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Örnek, S. V. (2000). **Türk halkbilimi.** Ankara: Kültür Bakanlığı HAGEM Yayınları.

Ötken, N. (2006). Yaygın eğitim kapsamında yer alan halk oyunları eğitimi ve öğretmenliği. **Folklor/Edebiyat, 12 (454),** 39-49.

Özdemir, N. (1997). **Anadolu halk kültüründe resim, heykel ve müziğin yeri, önemi.** Ankara: Nurol Matbaacılık.

Özder, M., A. (1970). **Artvin folkloru.** Ankara: Ay Matbaası.

Özdinçer, F. (1998). **Türk halk oyunlarının öğretiminde kullanılacak yöntem ve teknikler.** Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Öztürkmen, A. (2006). **Türkiye'de folklor ve milliyetçilik.** İstanbul: İletişim Yayınları.

Sağlam, T. (1997). **Eğitimde Drama ve Türk Çocuklarının Ritüel Nitelikli Oyunlarının Eğitimde Dramada Kullanımı.** Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

San, İ. (27-28 Nisan 1989). **Eğitimde yaratıcı drama.** "Aile, Evlilik, Cinsellik, Anne, Baba Olmak: Eğitsel ve Psikolojik Çözümlemeler" adlı seminer, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.

San, İ. (2003). **Sanat eğitimi kuramları.** Ankara: Ütopya Yayınevi.

Say, A. (2008). **Müzik nedir, nasıl bir sanattır?** İstanbul: Evrensel Basım Yayın.

Şahin, R. ve Diğerleri. (1997). **Artvin yöresi folkloru halk kültürü araştırması.** Ankara

Şenol, A. (Ed.). (1992). **Halk oyunları.** Ankara: Folklor Araştırmaları Kurumu Yayınları.

Tezcan, M. (1994). **Boş zamanların değerlendirilmesi sosyolojisi.** Ankara: Atilla Kitabevi.

Tokdemir, H. (1993). **Artvin yöresi folkloru.** Ankara: Akçağ Yayınları.

Tüfekçi, N. **Folklor cumhuriyet dönemi Türkiye ansiklopedisi.** (3. cilt) Ankara: İletişim Yayınları.

Üstündağ, T. (1994). Günümüz eğitiminde dramanın yeri. **Yaşadıkça Eğitim, 37,** 7-10.

Üstündağ, T. (2000). **Yaratıcı drama öğretmenimin günlüğü.** Ankara: Pegem Yayıncılık.

Yıldız, B. (1992). **Türk halk oyunları öğretim yöntemleri ve program geliştirme.** Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yolcu, E. (2004). **Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri.** Ankara: Nobel Yayıncılık.

www.ifd.org Artvin Yöresi12.09.2009'de alınmıştır.

www.artvinlim.net Artvin Yöresi15.09.2009'de alınmıştır.

www.artvinkulturturizm.gov.tr Artvin Yöresi15.09.2009'de alınmıştır.

www. folklor55.blogcu.com (2007). Halk Oyunlarının Sınıflandırılması 10.08.2009'da alınmıştır.

EKLER

Ek 1 Yaratıcı Drama Oturum Planları

Oturum Başlıkları:

1. Tanışma, Halk Dansları-Folklor
2. Halk Danslarının Türleri
3. Halk Danslarının Konuları (İnsan-Doğa İlişkisi)
4. Halk Danslarının Konuları (İnsan-Hayvan İlişkisi)
5. Halk Danslarının Konuları (İnsan-İnsan/Toplum İlişkisi)
6. Halk Danslarının Konuları (İnsan ve Gündelik Yaşam)
7. Artvin Yöresi'nde Kullanılan Coşku İfadeleri
8. Artvin Yöresi'nde Kullanılan Araç Gereç ve Aksesuarlar
9. Artvin Yöresi Kız-Erkek Kostümü
10. Artvin Yöresi'nde Kullanılan Çalgılar

Kazanımlar:

- Grup üyelerinin isimlerini bilir.
- Halk dansları ile folklor arasındaki farkı bilir.
- İnsanın insanla/toplumla ilişkisinin halk danslarının konularından biri olduğunu söyler
- İnsanın hayvanla ilişkisinin halk dansları konularından birisi olduğunu söyler.
- İnsanın doğayla ilişkisinin halk dansları konularından birisi olduğunu söyler.
- Halk dansları konularına örnek verir.
- Halk danslarının türlerini bilir.
- Halk dansları türlerinin oynandığı bölgeleri bilir.
- Artvin yöresi danslarında kullanılan araç gereçleri bilir.
- Araç gereç ve aksesuar arasındaki farkı bilir.
- Artvin yöresi danslarında kullanılan araç gereçlerin kullanım şekillerini gösterir.
- Artvin yöresi danslarında aksesuarları bilir.
- Artvin yöresi danslarında coşkuyu gösteren ifadeleri bilir.
- Artvin yöresi danslarında coşkuyu gösteren ifadelere örnek verir.

- Artvin yöresi danslarında kullanılan kadın ve erkek kostümlerini ayırt eder.
- Artvin yöresi kadın ve erkek kostümlerini tanır.
- Artvin yöresi danslarında kullanılan çalgıları bilir.
- Halk danslarının toplumsal yaşamdaki yeri hakkında bilgi sahibi olur.
- Halk dansları çalışmalarında sürecin önemini fark eder.
- Verilen ritme uygun devinimleri yapar.
- Öğretilen oyunun öyküsünü bilir.
- Öğretilen oyunun ismini bilir.
- Yaratıcı drama çalışmalarına istek duyar.
- Doğaçlama yapar.
- Canlandırma sürecinde bedenini etkin kullanır.
- Grup çalışmasında işbirliği yapar.

1. OTURUM

Konu: Tanışma, Halk Dansları Folklor
Süre: 2 saat
Yöntem ve Teknik: Yaratıcı drama (rol oynama, doğaçlama), anlatım, soru cevap
Araç gereç: Yazı tahtası, tebeşir, folklor ve halk oyunları tanımlarının her bir sözcüğünün yazılı olduğu kağıtlar, dört adet zarf, halk danslarının çağrıştırdığı sözcüklerin yazılacağı küçük kağıtlar, "Koçeri" oyunu müziği
Kazanım:

- Grup üyelerinin isimlerini bilir.
- Halk oyunları ile folklor arasındaki farkı bilir.

ISINMA-HAZIRLIK

1. Etkinlik: Öğrenciler dört gruba ayrılır. Her grup çalışmaların verimli gitmesi için öğrencilerin yapması gerekenleri, öğretmenin yapması gerekenleri yazar. Yazılanlardan grup kuralları oluşturulur.

2. Etkinlik: Lider, hazırbulunuşluklarını görmek için hazırladığı soruları dağıtır ve şu açıklamayı yapar: "Elinizde bulunan kağıtlarda 10 adet soru bulunmaktadır. Hazırlanan bu sorulara doğru olduğunu düşündüğünüz cevabı veriniz, bilmiyorsanız boş bırakınız."

3. Etkinlik: Öğrenciler çember biçiminde dizilir. Öğrenciler isimlerini isimlerinin hece sayısı kadar devinim yaparak söyler.
Tüm öğrenciler söyledikten sonra baştaki öğrenci aynı şekilde ismini söyler grup tekrar eder.
Gruptan gönüllü olanlar arkadaşlarının ismini ve devinimini gösterir.

4. Etkinlik: Lider: "Halk dansları denilince aklınıza ne geliyor?" sorusunu sorar ve söylenilenleri tahtaya yazar. Bu yazılanların ilerleyen etkinliklerde kullanılacağını belirtir.

5. Etkinlik: Grup ikiye ayrılır. Lider: “İki gruba da iki zarf vereceğim. Bu zarfların içinde iki tanım bulunmaktadır. Grupların amacı, diğer gruptan önce tanımı oluşturacak şekilde sözcükleri yan yana dizmek. Doğru olduğuna inandığınızda tahtaya tanımı yapıştıracaksınız. Hangi grup sözcükleri doğru şekilde dizerse ve tahtaya yapıştırırsa oyunu kazanır.” açıklamasını yapar.

Folklor ve halk oyunları tanımlarının her bir sözcüğünün yazılı olduğu kağıtlar dört adet zarf içinde grup üyelerine verilir.

Folklor’ün (Halkbilimi) Tanımı:

“Bir ülke ya da belirli bölge halkına ilişkin- maddi ve manevi alandaki kültürel ürünleri konu edinen,- bunları kendine özgü yöntemleriyle derleyen,- sınıflandıran, çözümleyen, yorumlayan- ve son aşamada da- bir birleşime vardırmaya çalışan bilimdir.”

Halk Danslarının Tanımı:

“Halkların kendine özgü ortak duygularını,- düşüncelerini ve yaşam biçimlerini,- müzik eşliğindeki anlamlı hareketler yoluyla- simgesel biçimde yansıtan,- kırsal kesimli geleneksel dans türüdür.”

ARA DEĞERLENDİRME:

6. Etkinlik: Tanımları gruplardan birer kişi okur. Tahtaya yazılanlar ile tanımlar karşılaştırılır.

CANLANDIRMA

7. Etkinlik: Öğrencilerden mekanda yürümeleri istenir. Öğrenciler durur ve en yakınlarındaki kişi ile eş olurlar. Eşlerden biri A diğeri B olur. A’lar “Folklor oynanır.” B’ler “Halk oyunları oynanır.” der. A’lar ve B’ler birbirini ikna etmeye çalışır. Doğaçlama sırasında lider elini çırparak yönerge verir, öğrencinin ismini söyler. Öğrenciler isimleri söylendiğinde kendilerine verilen kağıtlardan birini açar ve kağıtta yazan sözcüğü doğaçlamada kullanırlar.

DEĞERLENDİRME

8. Etkinlik: Yere folklor ve halk dansları tanımlarından ve bu tanımlarla ilgisi olmayan kelimeler konur. Müzik açılır. Müzik durduğunda herkesin ilgisi olmayan kelimelerden bir tane alır. Alınan kelimeler okunur.

9. Etkinlik: En yakındaki çiftler ile bir araya gelip dörderli gruplar oluşturulur. Gruplar folklor değil halk dansları mani, tekerleme ya da şarkı hazırlar.

Ek 1: Öğrencilerin belirledikleri kurallar

- *Birbirimizle alay etmeyeceğiz.*
- *Birimiz konuşurken onu dinleyeceğiz.*
- *Çalışmalarda birbirimizi rahatsız etmeyeceğiz.*
- *Öğretmenimize ve arkadaşlarımıza saygılı olacağız.*
- *Birbirimize gerektiğinde saygılı olacağız.*
- *Çalışmalara düzenli katılacağız. (Mazeretlerimizi önceden öğretmenimize bildireceğiz.)*
- *Çalışmaları engelleyecek şekilde aramızda konuşmayacağız.*
- *Öğretmeni dikkatli dinleyeceğiz.*
- *Hoşgörülü olacağız.*
- *Kavga etmeyeceğiz.*

Ek 2: Halk dansları deyince öğrencilerin söyledikleri sözcükler

Dans	*Ankara Havası*	*ayakkabı*	*Fes*	*Yöre*
Kültür	*kıyafet*	*müzik*	*Oyun*	*Halay*
Alkış	*Ritim*	*oyuncu*	*hareket*	*Makyaj*
Öğrenci	*kurallar*	*Eğitim-öğretim*	*Tarih*	*Taklit*
Birlik beraberlik	*Işık*	*uyarı*	*Hata*	*Sevgi-saygı*
Başarı	*takım*	*eleştiri*	*Sahne*	*Yarışma*
Toplum	*seyirci*	*perde*	*Prova*	*Çalışma*
Artvin Yöresi	*jüri*	*dikkat*	*Folklor*	*Uyum*
Düşünce	*kolbastı*	*sanat*	*Beden*	*koreografi*

2. OTURUM

Konu: Halk Danslarının Türleri
Süre: 2 saat
Yöntem ve Teknik: Yaratıcı drama (toplantı, rol oynama, doğaçlama)**,** soru cevap, anlatım
Araç gereç: Kazım Koyuncu "Viya albümü Narino" parçası, Kazım Koyuncu "Hayde albümü Ella" parçası, Kardeş Türküler Doğu albümü Kara Üzüm Habbesi" parçası, Kardeş Türküler Hemavaz albümü Şukar Şukar" parçası.
Kazanım:

- Halk danslarının türlerini bilir.
- Halk dansları türlerinin oynandığı bölgeleri bilir.
- Artvin yöresi oyunlarının horon olduğunu bilir.

ISINMA-HAZIRLIK
Etkinlik: Önceki oturumda neler yapmıştık, neleri konuşmuştuk, neleri öğrenmiştiniz?

Etkinlik (Tür Sepeti): Çember olunur. Bir kişi gönüllü (ebe) olur, çemberin ortasına geçer. Öğrenciler sırayla "karşılama-bar-kaşık" diye sayarlar. Ebe ortada bir süre "karşılama, bar, kaşık" diye sayar ve sonra içlerinden birini seçer. Söylenen gruptaki kişiler yer değiştirir. Ebe bu sırada boşalan yerlerden kapmaya çalışır. Söylenen gruptaki herkes yerini değiştirmek zorundadır.
Oyun iki türün yer değiştirmesi, "tür sepeti" dendiğinde herkesin yer değiştirmesi şeklinde devam eder. Diğer türler "halay, horon, zeybek" oynanırken yer değiştirme figür yapılarak gerçekleşir.

Etkinlik: Grup ikiye ayrılır. Gruplar karşılıklı geçer. Grubun birinci kişisi çalınan müziğe (Kazım Koyuncu "Viya albümü Narino" parçası, Kazım Koyuncu "Hayde albümü Ella" parçası, Kardeş Türküler Doğu albümü Kara Üzüm Habbesi" parçası, Kardeş Türküler Hemavaz albümü Şukar Şukar" parçasıları kullanılır) uygun dans ederek karşı gruba doğru gider. Diğer grubun birinci kişisi gelen arkadaşının yaptığı dans figürünü tekrar ederek

karşı gruba gider. Tüm grup üyeleri oyunu tamamlayana kadar oyun devam eder.

Etkinlik: Öğrenciler dört gruba ayrılır. Bölgelerin ayrılmış olarak gösterildiği Türkiye haritası ve tür isimlerinin yazılı olduğu kağıtlar verilir. Öğrenciler, bölgelere göre tür isimlerini yerleştirirler.

ARA DEĞERLENDİRME:

Etkinlik: Haritalar üzerinden türler hakkında bilgi verilir. Artvin yöresinin hangi türe girdiği sorulur. Kullanılan müzikler hakkında bilgi verilir. Kazım Koyuncu'nun Artvin'li olduğu söylenir. Müzikteki dil sorulur. Artvin'de yaşayan kültürler hakkında bilgi verilir.

CANLANDIRMA

Etkinlik: Öğrenciler ikili grup olur. Sadece tür isimleri kullanarak doğaçlama yapılır.

Etkinlik: Tür isimleri söylenir. Söylenen türlere göre akıllarına gelen duruş yapılır. İçlerinden seçilen iki kişi için gruba "Bu iki kişi kim olabilir, nerdeler, ne yapıyorlar?" soruları sorulur. İkili doğaçlama yapılır.

(Çalışmadan seçilen bir örnek: Zeybek: Yakışıklı, yiğit, girişken, uzun boylu bir delikanlı.

Halay: Güzel, başı kapalı, zorla birisiyle evlendirilmek istiyor, becerikli, şiveli konuşuyor, doğuda yaşamış, çekingen. İkisi birbirine aşık olur. Çeşme başındadırlar.)

Etkinlik: Herkes horon, bir kişi halay olur. Halay önlerinden geçtikçe horonlar halay hakkında konuşur. Lider dokunduğu kişileri farklı türlerde canlandırmaya katar.

DEĞERLENDİRME

Etkinlik (İskele-Güverte-Sancak Oyunu): Mekan üç bölüme ayrılır. Bu bölümlere halk danslarının türlerinden üçünün adı verilir. Yöre söylenir. Katılımcılardan söylenen yörenin Halk dansları türlerinden hangisine girdiğini

bulup, o bölüme koşmaları söylenir. Bölümlere diğer üç türün adı verilerek oyuna devam edilir.

Etkinlik (Harita): Katılımcılardan mekanı Türkiye haritası gibi düşünmeleri istenir. Haritanın ana yönleri gösterilir. Kişilerden nerelilerse haritada ona göre yerlerini bulup haritaya yerleşmeleri istenir. Bulundukları bölgede hangi tür halk dansları yapıldığı sorulur.

3. OTURUM

Konu: Halk Danslarının Konuları

- İnsanın doğayla ilişkisi
- Coşkun Çoruh Oyunu

Süre: 2 saat

Yöntem: Yaratıcı drama(rol oynama, doğaçlama, tüm grupla doğaçlama, donuk imge, dramatizasyon), gösterip yaptırma, anlatım, soru cevap

Araç gereç: Kağıt, kalem, "Coşkun Çoruh" oyununun müziği, CD çalar

Kazanım:

- İnsanın doğayla ilişkisinin halk dansları konularından birisi olduğunu söyler.
- Coşkun Çoruh oyununun öyküsünü bilir.
- Coşkun Çoruh oyununun gösterilen figürlerini yapar.

ISINMA-HAZIRLIK

Etkinlik: Önceki oturumda neler yapmıştık, neleri konuşmuştuk, neleri öğrenmiştiniz?

Etkinlik (**Taş-Ağaç-Köprü):** Grup ikiye ayrılır. Bir öğrenci (taş), cenin pozisyonu alır, ikinci öğrenci (ağaç) kollarını yukarı doğru açar, üçüncü öğrenci (köprü) bacaklarını omuz genişliğinde açar. Gruptaki öğrenciler sırayla taşın üstünden, ağacın etrafından, köprünün altından geçer. En önce bitiren grup oyunu kazanır.

Etkinlik (Balık Ağı): Öğrencilerin her biri birer su damlasıdır. Damlalar çoğalmak için diğer damlaları aralarına katmak için onları yakalamak zorundadır. Bir gönüllü (ebe) istenir. Ebe, katılımcıları kovalar. Yakaladığı kişinin elinden tutar. Boşta kalan elleri ile diğer kişileri yakalamaya çalışırlar. Her yakalanan, yakalayan kişinin elinden tutarak diğer arkadaşlarını yakalamaya çalışır. Kaçan kimse kalmayana kadar oyun devam eder.

Etkinlik: Grup ikiye ayrılır. Birer kağıt ve kalem verilir. Bir dakika süre içerisinde Bildikleri doğa olaylarını sıralarlar. En çok ve en doğru sıralayan oyunu kazanır.

Etkinlik (Balon Oyunu): Çember olunur. Öğrenciler yanındaki arkadaşlarının ellerinden sağ el altta sol el üstte olacak şekilde tutar. Lider: "Balon şiştiğinde çember olabildiğince büyür, inince çember küçülür ancak balon yuvarlak olduğu için şekil bozulmaz. Çember küçüldüğünde eller aşağıda, büyüdüğünde yukarıdadır." yönergesini verir.

CANLANDIRMA

Etkinlik: Öğrencilere halk dansları türleri sorulur. Üçü seçilir. Bu türler sayılarak üç grup oluşturulur. Gruplar birer doğa olayı seçer. Seçilen doğa olayının insan hayatındaki etkisini gösteren canlandırma hazırlarlar.

ARA DEĞERLENDİRME

Etkinlik: Canlandırmalardaki doğa olayları sorulur. Listelenen doğa olayları hatırlatılır. "Bunların insan hayatındaki önemi nedir? " sorusu sorulur.

Etkinlik: Öğrenciler "durgun- coşkun" diye sayarak iki gruba ayrılır. Durgun grubu bir nehrin olumlu etkisini coşkun grup da olumsuz etkisini gösterecek bedenleri ile fotoğraflar hazırlar.

Etkinlik: Lider kahramanı nehir olan bir öykünün ilk cümlesini söyler. Her öğrenci öyküyü tamamlayacak bir cümle söyleyerek nehrin öyküsü oluşturulur.

Etkinlik: Lider öyküyü okur, gruplar canlandırır.

Etkinlik: Öğrenciler Coşkun Çoruh Oyununun müziğinin ritmine göre yürürler. Ritme uygun devinimler yaparlar.

Etkinlik (**Coşkun Çoruh Oyununun Figürlerinin Öğretimi):** Coşkun Çoruh Oyununun figürleri öğretilir.

DEĞERLENDİRME

Etkinlik: Çember olunur. Lider: “Bugünkü çalışmada halk dansları ile ilgili neler öğrendiniz?” sorusunu sorar.

Etkinlik: Coşkun Çoruh oyununun öğretilen figürleri yapılır.

Etkinlik: Öğrenciler sırayla Coşkun Çoruh Oyununun ritmini söyler arkasından çalışma ile ilgili duygusunu söyler.

Ek 1: Çalışmada listelenen doğa olayları

Kaşık Grubu	*Horon (Doğanın Melekleri)*
Deprem	*Sel*
Erozyon	*Deprem*
Heyelan	*Yağmur*
Sel	*Çığ*
Toprak kayması	*Hortum*
Çamur akıntısı	*Erozyon*
Çığ	*Tsunami*
Hortum	*Toprak kayması*
Tsunami	*Kar*
Yağmur	*Gök kuşağı*
Kar	*Lodos*
Rüzgar	*Gel-git olayı*
Fırtına	*Dolu*
Sis	*Çiğ*
Asit yağmuru	*Tipi*
Dolu	
Kırağı	
Çiy	
Tipi	
Volkan	
Volkan patlaması	

Ek 2: Çalışmada yazılan öykü

Günlerden bir gün canı sıkılan Okan nehrin kenarına gitmiş. Orada eşsiz güzelliklere hayran kalmış. Köprüden aşağıya bakarken saçları rüzgarda havalanıyormuş. Nehirde balıkların hep bir yöne gittiklerini fark etmiş. Küçüklüğünden beri su ve suda yaşayan canlılara karşı merakı varmış. Ayakta durmaktan yorulduğundan bir ağacın gölgesine gitmiş, oturmuş. Yanına birden yılan gelmiş. Yılandan kaçarken balıkların gittiği yöne gitmiş. Koşarken ayağı taşa takılmış ve nehre düşmüş. O coşkun nehre kapılıp gitmiş. Suya düşmüş ama kendini kötü hissetmiyormuş.

4. OTURUM

Konu: Halk Danslarının Konuları

- İnsanın hayvanla ilişkisi
- Şahlan Oyunu

Süre: 2 saat

Yöntem ve Teknik: Yaratıcı drama (rol oynama, doğaçlama), anlatım, soru cevap, gösterip yaptırma

Araç gereç: Artvin yöresi "Şahlan Oyunu müziği, üzerinde birer hayvan isminin yazılı olduğu kağıtlar, CD çalar, yazı tahtası, tebeşir

Kazanım:

- İnsanın hayvanla ilişkisinin halk dansları konularından birisi olduğunu söyler.
- Şahlan oyununun öyküsünü bilir.
- Şahlan oyununun gösterilen figürlerini yapar.

ISINMA-HAZIRLIK

Etkinlik: Lider: "Önceki oturumda neler yapmıştık, neleri konuşmuştuk, neleri öğrenmiştiniz?" sorusunu sorar.

Etkinlik (Eşini Bul): Her öğrenciye bir kağıt verilir. Kağıtlarda birer hayvan ismi (ördek, hamsi, keçi, kartal, at, kurt) yazılıdır. Gruptaki herkesin bir eşi var. Eşlerin birbirinden haberi yoktur. Öğrenciler kağıtlarında yazan hayvanın nasıl yürüdüğünü, nasıl yemek yediğini, av mı avcı mı vs olduğunu düşünerek onu anlatacak devimler yaparak eşini bulmaya çalışır.

CANLANDIRMA

Etkinlik: Şahlan oyununun müziği dinletilir. Bu müziğin kahramanı bir hayvandır. Hangi hayvan olabilir. Müziğe uygun bu seçtikleri hayvanı gösterecek şekilde dans ederler.

(seçilen hayvanlar: yengeç, tavşan, yılan, timsah, balık)

Etkinlik: Müzik açılır. Öğrenciler bir önceki etkinlikteki gibi dans eder. Lider müziği durdurduğunda herkes son hareketinde kalır. Liderin dokunduğu kişi

dansına devam eder. Diğerleri onun dansına aynı şekilde eşlik eder. Lider herkesin kendi dansına dönmesini ister. Aynı çalışma birkaç defa tekrarlanır.

Etkinlik: Müzik açılır. Öğrenciler bir önceki etkinlikteki gibi dans eder. İstedikleri zaman istedikleri arkadaşının dansına arkasına geçerek katılırlar, istedikleri zaman da bırakıp kendi danslarına devam ederler.

Etkinlik: Önceki etkinliklerdeki danslarından istedikleri bölümleri alıp müziğe uygun ve belirli tekrarları olan bir dans haline getirmeleri istenir.

ARA DEĞERLENDİRME

Etkinlik: Grup çember biçiminde oturur. Öğrencilerin seçtikleri hayvanın neden bu müziğe kahraman olduğu ile ilgili konuşulur. “İnsanları en çok etkileyen hangi hayvanlar olmuştur, neden?”, “Sizi hangi hayvan/lar etkilemektedir?” soruları sorulur, tartışılır.

“İnsanları en çok etkileyen hangi hayvanlar olmuştur, neden?” sorusuna verilen yanıtlar:

- *İnsanlar belli bir bölgede yaşıyorlar, yaşadıkları yerlerde hayvanlar var.*
- *Sevdikleri için.*
- *Faydalandıkları için. Örneğin ineğin sütünden, etinden yararlandıkları gibi.*
- *Zarar gördükleri için olabilir. Örneğin kurt saldırmış olabilir.*

Etkilendikleri hayvanlar: Kedi, at, penguen, kartal, aslan, köpek, su samuru, fok balığı; çünkü sevimli, güçlü, eğlenceli, sadık, güçlü

Etkinlik: Öğrenciler üç gruba ayrılır. Hayvanların doğa olaylarından nasıl etkilendiğini canlandırır.

Etkinlik: Belirlenen hayvanlar doğa olaylarının olacağını insanlardan daha erken hissetti ve bunu insanlara anlatmaya çalışacak. Nasıl anlatırlar. Canlandırma hazırlanır.

Etkinlik (Atlar Nasıl Yürür Oyunu): Öğrenciler yarım ay biçiminde liderin karşısında sıralanır. Lider: “Atlar düz yolda yürür” dediğinde öğrenciler ellerini dizlerine vurur, “Kumda yürür” dediğinde ellerlini birbirine sürter, “Suda yürür”

dediğinde ağızdan “lık lok” sesi çıkarır. Lider karışık olarak yönerge verir. Şaşıran oyundan çıkar.

Etkinlik: At diyince akla gelenler. Söylenir. İçlerinden seçilenler ile ilgili donuk imge hazırlanır.

(Çit, nal, yarış, koşu, saman, kişneme, çim, hız, tek boynuzlu at, maşallah, pegasus, yorulmak, üzüntü, yele, cesaret, güç, duygu, heyecan, uyum, acı, saflık, korku, asalet)

Etkinlik (Şahlan Oyununun Figürlerinin Öğretimi): Lider müziğin kahramanının at olduğunu söyler. Öğrenciler oyunun ismini tahmin etmeye çalışır. Lider oyunun isminin “Şahlan” olduğu söyler. Şahlan oyununun figürleri gösterilir.

(Tahminler: Siyah, beyaz, güç, yele, dost, Atabarı, atın gücü, cesaret, en iyi arkadaşım, meleğim, gücün asaleti, savaşın gücü, saflığın uyumu, beygir)

DEĞERLENDİRME

Etkinlik: Lider “İnsanlar danslarına hayvanları neden konu olarak almışlar?”, “Şahlan oyununu hangi hayvanı neden konu olarak almıştır?” sorularını sorar.

Etkinlik: Grup ikiye ayrılır. Şahlan oyunu müziğinin I. bölümünü bir grup söyler, ikinci grup oynar; ikinci grup müziğin ikinci bölümünü söyler birinci grup oynar.

5. OTURUM

Konu: Halk Danslarının Konuları

- İnsanın insanla/toplumla ilişkisi
- Çift Jandarma Oyunu

Süre: 2 saat

Yöntem ve Teknik: Yaratıcı drama (rol oynama, doğaçlama, dramatizasyon), anlatım**,** soru cevap, gösterip yaptırma

Araç gereç: "Çift Jandarma" oyununun müziği, kağıt, kalem, CD çalar

Kazanım:

- Çift Jandarma oyununun öyküsünü bilir.
- Çift Jandarma oyununun gösterilen figürlerini yapar.

ISINMA-HAZIRLIK

Etkinlik: Lider: "Önceki oturumda neler yapmıştık, neleri konuşmuştuk, neleri öğrenmiştiniz?" sorusunu sorar.

Etkinlik (Nerdesin-Buradayım Oyunu): Öğrenciler çember şeklini oluşturacak şekilde dizilir. Ortada iki gönüllü kalır. Biri jandarma olur, diğeri katil. Jandarmanın gözü bağlanır, amacı "Neredesin?" sorusunu sorarak çemberin içindeki arkadaşını (katili) bulmaktır. Katil, jandarma her soruşunda "Buradayım" demek zorundadır.

Etkinlik: Öğrenciler karşılıklı, koridor oluşturacak şekilde dizilir. Koridorun bir ucunda jandarma bir ucunda bir kişi (katil) vardır. Jandarmanın gözü kapalıdır. Katil jandarmaya dokunmadan kurtulup karşıya geçmeye çalışır. Jandarmanın amacı ise katili yakalamaktır.

Etkinlik: Üç kişilik gruplar oluşturulur. Bir kişi orya geçer. İki kişi jandarmadır. Jandarmalar ortadaki arkadaşlarının üzerinde belirlediği bir noktayı kaybetmeden takip etmeye çalışır. Ortadaki kişi de jandarmalardan uzaklaşmaya çalışır.

CANLANDIRMA

Etkinlik: Öğrenciler yakındaki arkadaşları ile eş olur. Biri Jandarma olur. Jandarmanın kapıyı çalması ile doğaçlama başlar.

Etkinlik: Çift Jandarma oyununun müziği (sözsüz) verilir. Bu müziğe uygun tema belirlenir ve öykü yazılır. Grupların yazdığı öyküler farklı gruplara verilir. Gruplar kendilerine verilen öyküyü canlandırır.

ARA DEĞERLENDİRME

Etkinlik: Grupların canlandırmalarına seçtikleri konular, temalar sorulur. "Yaptığımız çalışmaları düşündüğünüzde halk dansları ile ilgili bugünkü konumuz ne olabilir?"

Öğrenci cevapları: Aşk, sevgi, ayrılık

Lider: Başka neler halk danslarına konu olabilir?

Öğrenci cevapları: Kavga, savaş, dostluk, arkadaşlık, kahramanlık, eğlence, kına gecesi

Çift Jandarma oyununun öyküsü anlatılır.

Etkinlik (Çift Jandarma Oyununun Figürlerinin Öğretimi):

DEĞERLENDİRME

Etkinlik: Çift Jandarma oyununun türküsü öğretilir.

Etkinlik: Çift Jandarma oyununun türküsü söylenerek öğretilen figür yapılır.

Etkinlik: Öğrencilere birer kağıt ve kalem verilir. Öğrenciler kağıtlara Çift Jandarma oyununun konusunu ve halk danslarına konu olabilecek insan ilişkilerini anlatan üç konu yazarlar.

Ek: Çift Jandarma oyununun müziğinin dinlenmesi sonucu çıkan konu ve öyküler

I. Grup: aşk ve keder, kader, ayrılık, jandarma, jandarma ve kaçak, jandarma ve aşk, mapus hayatı

JANDARMA VE KAÇAK

Sevdiği için başlık parası biriktiren adam zor duruma düşmüştür ve banka soymak zorunda kalmıştır. Bankayı soyduktan sonra jandarmadan kaçan adam sevdiği kızı son kez görmek istemiştir. Onunla kaçma planları kurmuştur. Ancak babasına yakalanan kız ev hapsine tutulur. Sevdiği erkek ise yakalanır ve hapse atılır. Aradan yıllar geçer ve adam hapisten çıkar. Sevdiği kızı bulmak ister. Kızın evlendiğini öğrenir. Büyük üzüntüye kapılan adam o şehri terk eder.

II. Grup: Üzüntü, kızdan ayrılma, mapus

Abdullah bir kızı sever. Kızın adı Hüsniye'dir. Hüsniye çok güzel bir kızdır; ama ağabeyi onun bir erkekle konuşmasına izin vermez. Sonunda Abdullah dayanamaz ve Hüsniye'yi kaçırır. Abisi törelere uyup onu öldürmek ister. Annesi hemen jandarmayı arar, oğlunu ihbar eder. Jandarma onları bulur. Hüsniye 18 yaşını doldurmadığı için Abdullah'ı da ağabeyini de hapse atar.

III. Grup: Suçsuz birinin suçlanması ve sonra suçsuzluğunun kanıtlanması

Fadime'nin iki talibi vardır. Biri Onur, diğeri Mustafa'dır. Onur kötü niyetli biridir. Günlerden bir gün Fadime Onur'u düşünüyordu. Onur köyde tam bir iyilik abidesi olarak tanınıyordu. Onun gerçek yüzünü bir tek Mustafa biliyordu. Onun bu yüzünü köylülere anlatmaya çalışır; ancak köylüler inanmaz. Onur birini öldürür ve suçu Mustafa'nın üzerine atar. Mustafa hapse girer. Fadime de Onur ile evlendirilir. Mustafa'nın suçsuzluğu ispatlanır. Fadime Onur'dan ayrılır.

6. OTURUM

Konu: Halk Danslarının Konuları

- İnsanın insanla/toplumla ilişkisi
- Teşi Oyunu

Süre: 2 saat

Yöntem ve Teknik: Yaratıcı drama (Rol oynama, doğaçlama), anlatım, gösterip yaptırma**,** soru cevap, gösterip yaptırma

Araç gereç: Teşi, "Teşi" oyununun müziği

Kazanım:

- İnsanın insanla/toplumla ilişkisinin halk danslarının konularından biri olduğunu söyler
- "Teşi" oyununun öyküsünü bilir.
- "Teşi" oyununun gösterilen figürlerini yapar.
- Dans sırasında teşiyi uygun şekilde kullanır.

ISINMA-HAZIRLIK

Etkinlik: Lider: "Önceki oturumda neler yapmıştık, neleri konuşmuştuk, neleri öğrenmiştiniz?" sorusunu sorar.

Etkinlik (Teşi Bende değil Oyunu): Bir kişi gönüllü seçilir, ebe olur. Teşi ebenin elindedir. Müzik açılır. Ebe elindeki teşiyi "Teşi bende değil." diyerek gruptan başka bir arkadaşına verir. Uzatılan teşi mutlaka alınır ve başkasına verilemeye çalışılır. Müzik kesildiğinde teşi kimi elinde kalırsa oyundan çıkar. Oyun tek kişi kalıncaya kadar oynanır.

Etkinlik (Ne Yapıyorsun Oyunu): Gruptan bir kişi ortaya geçer. Günlük hayatında yaptığı bir işi devinimlerle gösterir. Öğrencilerden isteyen "Ne yapıyorsun?" diye sorar. Ortadaki kişi yaptığı işin dışında bir iş söyler. Soran öğrenci ortaya gelir ve kendisine verilen cevabı devinimlerle gösterir. Tüm öğrenciler soru sorana kadar oyun oynanır.

Etkinlik: Öğrenciler çember şeklinde dizilir. Lider öğrencilerden günlük hayatta yaptıkları sıkıcı bir ev işi düşünmelerini ister. Sırayla seçtikleri işi anlatacak şekilde devinimler yaparlar. Grup yapılan işi tahmin eder.

CANLANDIRMA

Etkinlik (Hareketlerle öykü oluşturma): Günlük yaşamda yapılan işleri anlatacak bir hareket yapılır. Diğeri onun devamı olacak şekilde harekete devam eder. Herkes yapana kadar çalışma devam eder.

Etkinlik: Öğrenciler mekanda yürür. Lider gündelik işler ile ilgili yönergeler verir (hamur yoğur, inek sağ, zeytin topla, tarla sür, dikiş dik vb)**,** öğrenciler devinimlerle bu işleri gösterir.

Etkinlik: Öğrenciler en yakınlarındaki üç arkadaşı ile bir araya gelerek dörder kişilik gruplar oluşturur. Lider: "İşi yaparken kullanılan araç gereçler (ütü, hamur, iğne vb) bir araya geldi. Neler konuşurlar?" sorusunu sorar. Bu sorunun cevabını gösteren canlandırma hazırlanır.

Etkinlik: Lider: "Yapmanız gereken bir işi keyifli hale getirmek için neler yaparsınız?" sorar. Bunu gösteren bir canlandırma hazırlanır.

Etkinlik: Teşi oyununun müziği verilir. Müziğe uygun sevdikleri ve sevmedikleri işleri devinimlerle gösterirler.
(Sevdikleri işler: müzik dinlemek, gezmek, basketbol oynamak, bilgisayarla oynamak, kitap okumak)
(Sevmedikleri işler: ders yapmak, odasını temizlemek)

Etkinlik: Dörder kişilik gruplar oluşturulur. Günlük hayatta yapılan işleri anlatan bir dans hazırlarlar.

ARA DEĞERLENDİRME

Etkinlik: Lider, halk danslarında günlük hayatı anlatan bir dans izleyip izlemediklerini sorar. İzleyenlere neyi izledikleri, neyin, nasıl anlatıldığı

sorulur. Hiç izleyen olmadıysa “Böyle bir dans olsa neyi, neden anlatırdı?” sorusu sorulur.

(tarla ekmek, süslenmek, bulaşık yıkamak, hamur yoğurmak, inek sağmak)

Etkinlik: Teşinin kullanım amacını bilip bilmedikleri sorulur. Lider teşi ve “Teşi” oyunu hakkında bilgi verir. Öğrenciler teşinin dansını hazırlar.

(Teşi hakkındaki tahminler: mikrofon, kalem, davul tokmağı)

Etkinlik (Teşi Oyununun Figürlerinin Öğretimi): Teşi oyununun figürleri gösterilir.

DEĞERLENDİRME

Etkinlik: Öğrenciler kendi hazırladıkları dans ile “Teşi” oyununu figürlerini karşılaştırır.

Etkinlik: Lider: “Şimdiye kadar neler öğrendiniz, çalışmalar hakkındaki düşünceleriniz neler?” sorusunu sorar.

(Verilen cevaplar:

- *Halk dansları ile folklor arasındaki farkı öğrendim.*
- *Folklorun bir bilim olduğunu öğrendim.*
- *Halk danslarının neleri anlattığını öğrendim.*
- *Halk danslarının türlerini öğrendim.*
- *Önceden sadece hareketler yapılırdı, şimdi onların anlamlarını öğrendim.*
- *Yaratıcı drama çalışmaları sayesinde daha eğlenceli ve kolay bir şekilde öğrendim.*
- *Oyunlar oynamak çok keyifli.*
- *Grup çalışması yaptık.*
- *Birbirimizin fikirlerini dinledik.*
- *Yeteneklerimizi fark ettik. Öykü yazmak, doğaçlama yapmak gibi*
- *Doğaçlama yaptık.*
- *Yaratıcı drama çalışmaları ile öğrenmek normal halk dansları çalışmalarından daha keyifli.*
- *Kuralları biz koyduk, normal derslerde de uymamız gereken kuralları öğrendik.*
- *Doğaçlamalarda her şey olabileceğimiz gördüm. Mesela ben erkek oldum.)*

7. OTURUM

Konu: Halk Danslarında Kullanılan Coşku İfadeleri
Süre: 2 saat
Yöntem ve Teknik: Yaratıcı drama (rol oynama, doğaçlama)**,** soru cevap, anlatım
Araç gereç: Mendil
Kazanım:

- Artvin yöresi oyunlarında kullanılan coşkuyu gösteren ifadelere örnek verir.

ISINMA-HAZIRLIK
Etkinlik: Önceki oturumda neler yapmıştık, neleri konuşmuştuk, neleri öğrenmiştiniz?

Etkinlik (Çığlık Oyunu): Herkes yanındaki kişilerle omuz teması kuracak şekilde çember küçültülür. Herkesin ayaklarının ucuna bakması istenir. Lider "1-2-3" dediğinde herkesin başını kaldırıp bir arkadaşına bakması istenir. Lider "Eğer baktınız kişi de size bakıyorsa "oy oy oy" diye bağırarak bir adım dışarı çıkın ve oturun." der. Çalışmanın devamı sırasıyla "hey, yihuuu, uy, aha, hayde, oop…" ifadeleri ile yapılır.

Etkinlik (Ara Sokaklar-Dar Sokaklar Oyunu): Öğrencilerden üçer kişilik bloklar oluşturulur. Öğrenciler kollarını elleri yandaki arkadaşlarının eline değecek şekilde yana açarlar. Blokların arasında bir kişinin geçeceği kadar mesafe vardır. İki gönüllü seçilir. Biri ebe olur. Diğeri kaçar. Ebe coşku ifadesi kullanıldığında bloklardaki öğrencilerin sağ tarafına doğru dönerler. İkinci defa söylediğinde sol taraflarına dönerler. Her coşku ifadesi kullanıldığında koridorlar değişir. Ebenin amacı koridorlar arasından kaçan öğrenciyi yakalamaktır.

Etkinlik (Köşe Kapmaca Oyunu): Halk dansları türlerinden beş tanesi seçilir. Sırayla sayılarak beş grup oluşturulur. Gruplar birbirine eşit uzaklıkta köşelere yerleştirilir, bir grup ortada kalır. Her köşenin sesi vardır ("hey",

“yihuuu”, “erti-ori-sami”, “oop op op”). Ortadaki grubun sesi “oy oy oy” olur. Gruplardaki öğrenciler birbirinin ellerini tutar ve kopmadan gidilen köşenin sesi söylenerek yer değiştirir. Ortadaki grup da köşe kapmaya çalışır.

Etkinlik (Mendil kapmaca): Öğrenciler iki gruba ayrılır. Lider her iki gruba da eşit mesafede elinde bir mendil ile durur. Gruplardaki öğrenciler, lider komut verdiğinde coşku ifadesi kullanarak mendil kapar. En çok mendil kapan grup oyunu kazanır.

CANLANDIRMA

Etkinlik: Lider yönergeler verir (sürpriz, kızgın, şaşırmış vb duygu durumlarını gösteren cümleler). Öğrenciler bu durumlarda verilebilecek tepkileri gösterecek duygu durumlarını seslerle ifade eder.

Etkinlik: Öğrenciler önceki etkinlikte kullandıkları ifadeleri ile, farklı duygu durumlarının anlatıldığı canlandırma hazırlar.

ARA DEĞERLENDİRME:

Etkinlik: “Şimdiye kadar yapılan çalışmaların halk dansları ile bağlantısı ne olabilir?”, “Bu ifadeler hangi amaçla kullanılmış ve dansa girmiş olabilir?” soruları sorulur.

(Verilen cevaplar:

- *Jest ve mimikleri için.*
- *Hareketlerin anlattığını jest ve mimiklerle anlatmak, desteklemek için.*
- *Etkiyi artırmak için.*
- *Duyguyu göstermek için.*

Etkinlik (Cıbırca Konuşma): Halk danslarına konu olabilecek dört konu belirlenir. Sırayla sayılarak grup dörde ayrılır. Öğrenciler sadece coşku ifadelerini kullanarak bir olayı canlandırır**.** Diğer gruplar da konuyu tahmin eder.

DEĞERLENDİRME

Etkinlik: Öğrenciler, oturumda öğrendikleri coşku ifadelerinden belirlediklerini öğrendikleri Artvin yöresi oyunlarında kullanırlar.

8. OTURUM

Konu: Halk Danslarında Kullanılan Araç Gereçler-Aksesuarlar
Süre: 2 saat
Yöntem ve Teknik: Yaratıcı drama (doğaçlama, rol oynama), anlatım, soru-cevap
Araç gereç: Projeksiyon cihazı, fişeklik, kemer, teşi, bıçak, kabalak, kofi, altın, mendil, puşi, Adıyaman başlığı, kuşak, Artvin yöresi "Ortabatum ve Teşi oyunlarının" olduğu gösteri videosu, Kazım Koyuncu "Viya Albümü Koçeri Parçası", Artvin yöresi ve farklı yörelerde kullanılan araç gereç ve aksesuar isimlerinin yazılı olduğu kağıtlar, kalemler
Kazanım:

- Artvin yöresi halk oyunlarında kullanılan araç gereçleri bilir.
- Artvin yöresi halk oyunlarında kullanılan aksesuarları bilir.
- Araç gerecin kullanım amacını bilir.
- Araç gerecin kullanım şeklini bilir.

ISINMA/HAZIRLIK

Etkinlik: Lider: "Önceki oturumda neler yapmıştık, neleri konuşmuştuk, neleri öğrenmiştiniz?" sorusunu sorar.

Etkinlik (Araç Gereç-Aksesuar Kapmaca): Yere fişeklik, kemer, teşi, bıçak, kabalak, kofi, altın, mendil, puşi, Adıyaman başlığı, kuşak konur. Müzik açılır. Müzik kesilince öğrenciler yerde bulunan nesnelerden birer tane alır. Nesnesi olmayan oyun dışı kalır. Giderek terdeki nesneler azaltılır. En sona kalan oyunu kazanır.

ARA DEĞERLENDİRME

Etkinlik: Çember olunur. Artvin yöresinde halk dansları araç gereçleri ve aksesuarları ortaya konur.

- Bu araç gereçleri, aksesuarları daha önce gördünüz mü, gördünüzse nerede, isimleri nedir?
- Hangi amaçla kullanılırlar?

- Araç gereç ve aksesuar arasındaki fark nedir?" sorusu araç gereç aksesuar tanımları verilir

soruları sorulur. Bilinmeyen araç gereçlerin ve aksesuarların isimleri söylenir.

Etkinlik: Çember şeklinde yere oturulur. Öğrenciler gözlerini kapatır. Lider yere Artvin yöresinde kullanılan ve kullanılmayan araç gereç ve aksesuarlarından koyar. Öğrenciler Artvin yöresinde olmayanı bulmaya çalışır. (Tintti'nin atölyesinden esinlenilmiştir.)

CANLANDIRMA

Etkinlik: Öğrenciler ikişerli grup olurlar. Birbirini tamamlayan iki nesne (fişeklik-fişek, bıçak-kın, altın-kurdele, yazma-oya vb) seçilir. İkisi arasında bir problem var **(**Fişeklik fişeğe küsmüş, bıçak kınına girmiyor vb). İkili doğaçlama yapılır.

Etkinlik: Araç gereç ve aksesuarların farklı amaçlarla kullanıldığı canlandırma hazırlama.

(Teşi, beyzbol sopası olarak, kemer kolye olarak, kofi çanta olarak kullnıldı.)

Etkinlik: Gruplara halk oyunları araç gereçlerinden ve aksesuarlarından seçerler. Seçtikleri araç gerecin/aksesuarın keşfedilme anını canlandırır.

DEĞERLENDİRME

Etkinlik: "Araç gereç ve aksesuarlar neye göre danslara girmiş? Neden Artvin yöresinde bu araç gereç ve aksesuarlar kullanılıyor, neler yaşanmış olabilir?" soruları sorulur.

Etkinlik: Öğrencilere Artvin yöresi ve farklı yörelerde kullanılan araç gereç ve aksesuar isimlerinin yazılı olduğu kağıtlar dağıtılır. Öğrenciler Artvin yöresine ait olanları işaretler.

Etkinlik: Artvin yöresi "Ortabatum ve Teşi oyunlarının" olduğu gösteri videosu izletilir.

9. OTURUM

Konu: Artvin Yöresi Kostümleri
Süre: 2 saat
Yöntem ve Teknik: Yaratıcı drama (rol oynama, doğaçlama, öğretmenin role girmesi, telefon, rol koridoru), anlatım**,** soru cevap
Araç gereç: Artvin yöresi kız ve erkek kostümü
Kazanım:

- Artvin yöresi kız erkek kostümlerini ayırt eder.
- Artvin yöresi kız erkek kostümleri parçalarının isimlerini bilir.

ISINMA-HAZIRLIK
Etkinlik: Lider: "Önceki oturumda neler yapmıştık, neleri konuşmuştuk, neleri öğrenmiştiniz?" sorusunu sorar.

Etkinlik: Lider şimdiye bulundukları oturuma kadar öğrendikleri oyun isimlerini sorar. İkisi seçilir. Seçilen oyun isimleri sırayla sayılarak grup ikiye ayrılır. Her iki grubun karşısındaki duvara kostüm parçalarının isimlerinin yazılı olduğu kağıtlar yapıştırılır. Her iki gruptaki öğrenciler arka arkaya sıralanır. Gruplardaki öndeki öğrenciler, söylenen üçüncü oyunun figürlerini yaparak duvardaki kağıtlardan biri alır ve yüksek sesle okur. Koşarak arkadaşlarının yanına gider. Arkadaşları ona okuduğu kostüm parçasını giydir. Sıradaki öğrenci aynı şekilde oyuna devam eder. Duvardaki kağıtlar bitene kadar oyun devam eder. Kostüm parçaları ve kağıtlarda yazan isimler eşleştirilir. En doğru eşleştirme yapan grup birinci olur.

ARA DEĞERLENDİRME
Etkinlik: Lider kız ve erkek kostümlerini birer öğrenciye giydirerek tanıtır.

CANLANDIRMA
Etkinlik: Öğrenciler ikişerli gruplara ayrılır. Eşlerden biri A diğeri B olur. A'lar kostümcüde çalışan çıraktır. İşe yeni alınmıştır ve kostümler hakkında pek bilgisi yoktur. B'ler ise kostümleri eksik alan eğitmendir. Telefonda kostümcü çırağına eksik olan kostüm parçasını anlatmaya çalışır.

Etkinlik: Öğrenciler ikiye ayrılır. Her öğrencinin karşısında bir arkadaşı olacak şekilde gruplar sıralanır. Bir grup A, karşısındaki grup B olur. A'lar eğitmen, B'ler dansçıdır. Eğitmen kostümleri eve vermiş. Dansçının yıkanmaması gereken kostümleri annesi tarafından yıkanmış ve çekmiştir. Dansçı ve eğitmen arasında doğaçlama yapılır. Doğaçlama, liderin kestiği yerden diğer eşler tarafından devam ettirilir.

Etkinlik: Öğrenciler giysilerinde veya aksesuarlarında renk, çeşit vb ortak buldukları bir özelliğe göre eş olurlar. Eşler birbirinden farklı birer Artvin yöresi kostüm parçası olduklarını ve bu parçanın da en değerli parça olduğunu düşünürler; bu konuda birbirlerini ikna etmeleri gerekmektedir. Aynı anda doğaçlamalar başlar. Belli aralıklarla doğaçlamalar kesilip seçilen eşlerin doğaçlamalarından örnekler verilir.

DEĞERLENDİRME

Etkinlik: Lider role girerek Artvin yöresi için yeni bir kostüm tasarlanacağını söyler. Öğrenciler birer tasarımcıdır. Artvin'nin coğrafi konumu ve özellikleri düşünülerek kostüm tasarlarlar. Hazırladıkları kostümleri tanıtırlar.

Etkinlik: Lider kız ve erkek kostümünden parçalar gösterir. Öğrenciler ismini söyler.

Etkinlik (*): Grup ikiye ayrılır. Her grubun ortasına bir kız bir de erkek geçer. Her iki gruptan olabildiğinde çabuk ve doğru olarak kostümü ortadaki arkadaşlarına giydirmeleri istenir. En çabuk ve doğru olarak kim kostümü giydirirse oyunu kazanır.

* Gözde ARSLAN'nın liderlik denemesindeki çalışmasından esinlenilmiştir.

10. OTURUM

Konu: Artvin Yöresi Danslarında Kullanılan Çalgıları
Süre: 2 saat
Yöntem ve Teknik: Yaratıcı drama (rüya, doğaçlama, rol oynama), soru cevap, anlatım
Araç gereç: Çalgı resimlerinden oluşan yapbozlar, zarflar, Kazım Koyuncu "Viya" albümü "Koçeri" parçası.
Kazanım:

- Artvin yöresi danslarında kullanılan çalgıları bilir.

ISINMA-HAZIRLIK
Etkinlik: Lider: "Önceki oturumda neler yapmıştık, neleri konuşmuştuk, neleri öğrenmiştiniz?" sorusunu sorar.

Etkinlik (Davul Zurna 1-2-3 Oyunu): Bir gönüllü (ebe) seçilir. Ebe sırtını gruptaki arkadaşlarına döner. Gözlerini kapatır, "Davul zurna 1-2-3" der ve yüzünü arkadaşlarına doğru döner. Diğer öğrenciler öğrendikleri Artvin yöresi oyunları figürlerinden istediklerini yaparak ebeye yaklaşmaya çalışır. Ebe yüzünü döndüğünde hareket etmezler. Ebe hareket edeni yakaladığında, o kişi oyundan çıkar.

Etkinlik (Yapboz): Öğrenciler sırayla "Çift Jandarma-Coşkun Çoruh-Şahlan-Teşi" diye sayarak dört gruba ayrılır. Hazırlanan yapbozlar (davul, zurna, tulum, akordeon) her gruba birer zarf içinde verilir. Yapbozlar parçalarının doğru bir şekilde bir araya getirilip çalgıyı bulmaları istenir.

CANLANDIRMA
Etkinlik: Kazım Koyuncu'nun "Koçeri" parçası dinletilir. Parçadaki çalgı aletlerinin hangileri olduğunu bulmaya çalışır. İçinden birini seçerler. Parça bittiğinde kendilerini seçtikleri çalgı olarak düşünürler ve bedenlerine seçilen çalgının formunu verirler.

Etkinlik: Öğrencilerden seçtikleri çalgılar aynı, benzer özellikte olanlar bir araya gelir. Bir araya gelen öğrenciler grupça tek bir çalgı aleti olurlar. Liderin yanına gittiği grup o çalgı gibi ses çıkarır, hareket eder.

ARA DEĞERLENDİRME

Etkinlik: Lider: "Parçada hangi çalgılar vardı, sizler hangileri oldunuz?" sorusunu sorar, Artvin yöresinde kullanılan çalgı aletleri hakkında bilgi verilir.

Etkinlik: Öğrenciler dört gruba ayrılır. Gruplar birer çalgı seçer. Bu çalgı aletini kimse çalmıyordur/çalamıyordur. Gruplar bunu gösteren canlandırma hazırlar. Canlandırmalar sonrası diğer gruplara seçilen çalgı sorulur.

Etkinlik: Gruplardaki öğrenciler birer çalgı olur. Bu müzik aletleri hep aynı şeyi çalmaktan sıkılmıştır. Gruplar, hangi türe ve nasıl müzik hazırlayacakları ile ilgili canlandırma hazırlarlar.

DEĞERLENDİRME

Etkinlik: Öğrenciler, Artvin yöresinde kullanılan çalgıların geçtiği mani/şiir yazar.

Etkinlik: İlk oturumun soruları yeniden sorulur.

Etkinlik: Öğrenciler süreçte yaşadıklarını anlatan mektup yazarlar

Etkinlik: Öğrendikleri Artvin yöresi oyunları müzik eşliğinde tüm öğrencilerle oynanır.

Ek 2 Özdeğerlendirme

Tarih:

		Evet	Hayır	Emin değilim
1	Folklor'un tanımını yaparım.			
2	Halk danslarının tanımını yaparım.			
3	Halk dansları konularını bilirim.			
4	Oynadığım yörenin ismini bilirim.			
5	Halk dansları türlerini bilirim.			
6	Oynadığım yörenin hangi türe girdiğini bilirim.			
7	Teşi oyununun figürlerini yaparım.			
8	Teşi oyununun öyküsünü bilirim.			
9	Çift Jandarma oyununun figürlerini yaparım.			
10	Çift Jandarma oyununun öyküsünü bilirim.			
11	Coşkun Çoruh oyununun figürlerini yaparım.			
12	Coşkun Çoruh oyununun öyküsünü bilirim.			
13	Şahlan oyununun figürlerini bilirim.			
14	Şahlan oyununun öyküsünü bilirim.			
15	Artvin yöresinde kullanılan çalgı aletlerinin isimlerini bilirim.			
16	Artvin yöresi kostümlerinin isimlerini bilirim.			
17	Artvin yöresinde kullanılan araç gereçleri bilirim.			

Ek 3 Hazırbulunuşluk Düzeyi Bilgi Formu

Adı Soyadı:

Tarih:

1. Folklor'un tanımını yapınız.

2. Halk danslarının tanımını yapınız.

3. Halk danslarının türlerini yazınız.

4. Artvin yöresi hangi türe girer yazınız.

5. Artvin yöresi halk danslarında kullanılan araç gereçleri yazınız.

6. Artvin yöresi halk danslarında kullanılan aksesuarları yazınız.

7. Artvin yöresi halk danslarında kullanılan bildiğiniz coşku ifadelerini yazınız.

8. Artvin yöresi kız kostümlerinin parçalarının adını yazınız.

9. Artvin yöresi erkek kostüm parçalarının adını yazınız.

10. Artvin yöresinde kullanılan çalgı aletlerinin adını yazınız.

11. Halk dansları konularını gruplayarak yazınız ve birer örnek veriniz?

Ek 4 Değerlendirme Bilgi Formu

Adı Soyadı:

Tarih:

1. Folklor'un tanımını yapınız.

2. Halk danslarının tanımını yapınız.

3. Halk danslarının türlerini yazınız.

4. Artvin yöresi hangi türe girer yazınız.

5. Artvin yöresi halk danslarında kullanılan araç gereçleri yazınız.

6. Artvin yöresi halk danslarında kullanılan aksesuarları yazınız.

7. Artvin yöresi halk danslarında kullanılan bildiğiniz coşku ifadelerini yazınız.

8. Artvin yöresi kız kostümlerinin parçalarının adını yazınız.

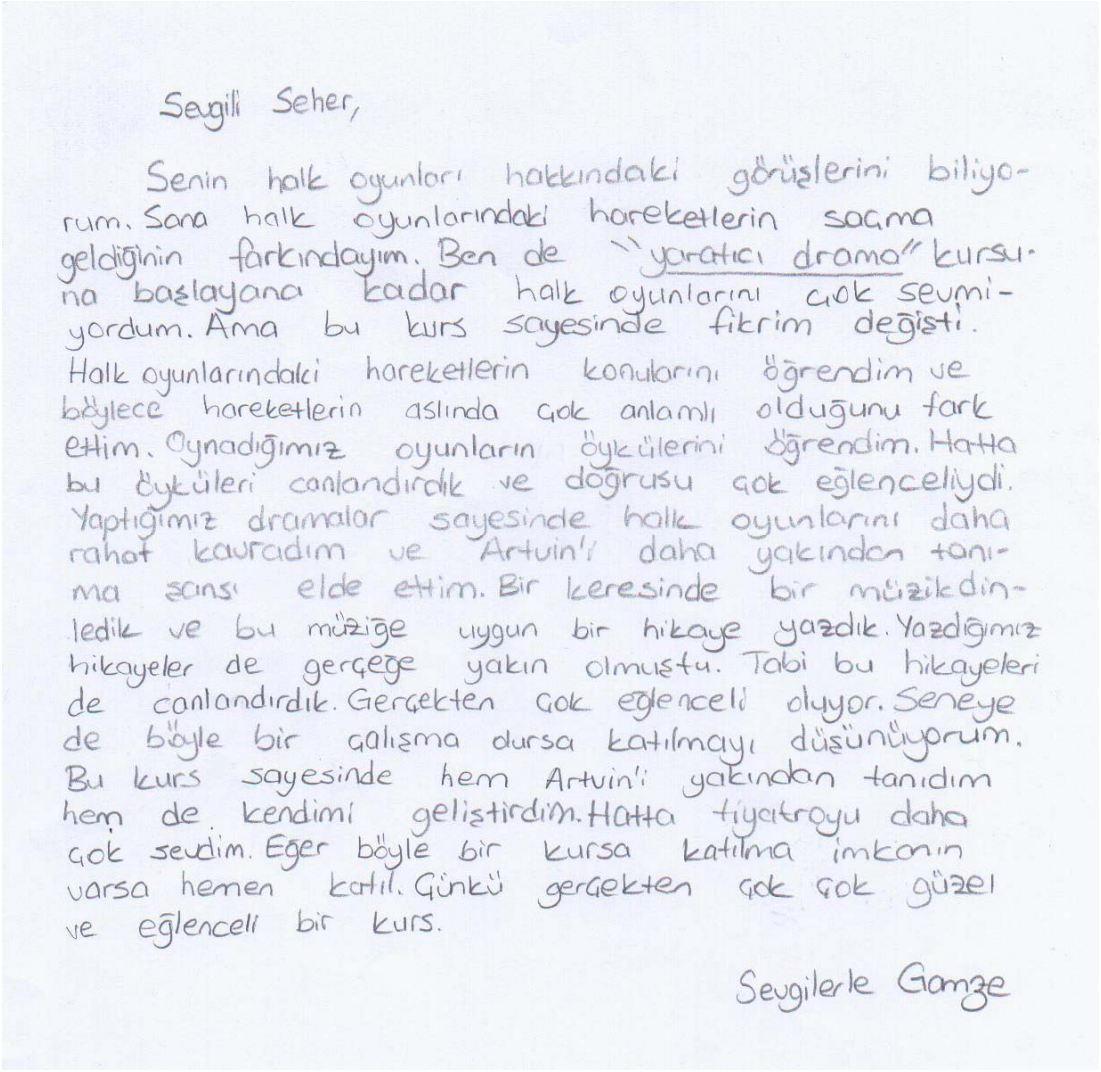
9. Artvin yöresi erkek kostüm parçalarının adını yazınız.

10. Artvin yöresinde kullanılan çalgı aletlerinin adını yazınız.

11. Halk dansları konularını gruplayarak yazınız ve birer örnek veriniz?

12. Öğrendiğiniz oyunlardan ikisinin öyküsünü yazınız.

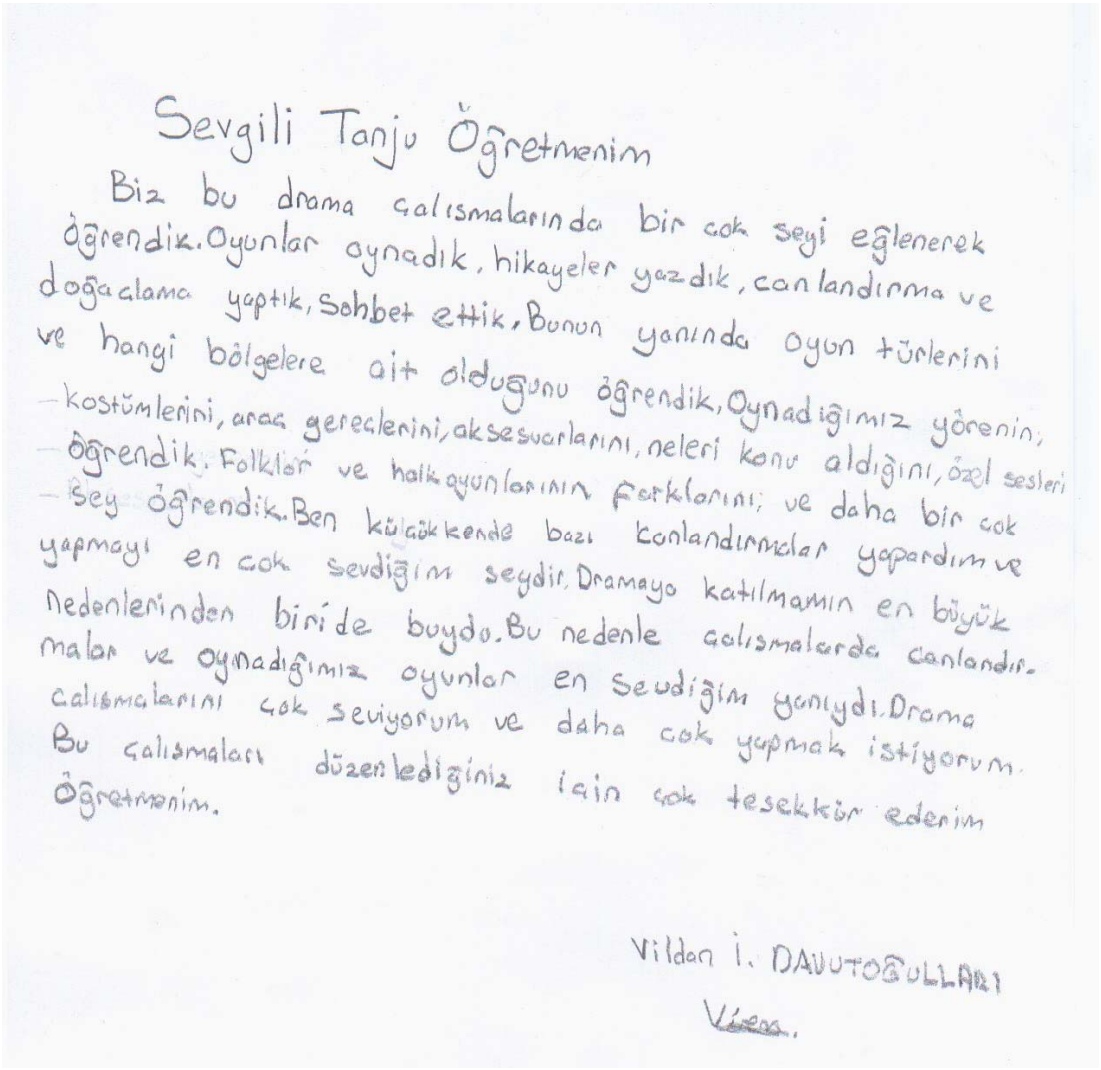
Ek 5 Yaratıcı Drama Oturumları Sonunda Öğrenci Tarafından Süreci Değerlendiren Mektuplardan Örnekler

Sevgili Seher,

Senin halk oyunları hakkındaki görüşlerini biliyorum. Sana halk oyunlarındaki hareketlerin saçma geldiğinin farkındayım. Ben de "yaratıcı drama" kursuna başlayana kadar halk oyunlarını çok seviyordum. Ama bu kurs sayesinde fikrim değişti. Halk oyunlarındaki hareketlerin konularını öğrendim ve böylece hareketlerin aslında çok anlamlı olduğunu fark ettim. Oynadığımız oyunların öykülerini öğrendim. Hatta bu öyküleri canlandırdık ve doğrusu çok eğlenceliydi. Yaptığımız dramalar sayesinde halk oyunlarını daha rahat kavradım ve Artvin'i daha yakından tanıma şansı elde ettim. Bir keresinde bir müzik dinledik ve bu müziğe uygun bir hikaye yazdık. Yazdığımız hikayeler de gerçeğe yakın olmuştu. Tabi bu hikayeleri de canlandırdık. Gerçekten çok eğlenceli oluyor. Seneye de böyle bir çalışma dursa katılmayı düşünüyorum. Bu kurs sayesinde hem Artvin'i yakından tanıdım hem de kendimi geliştirdim. Hatta tiyatroyu daha çok sevdim. Eğer böyle bir kursa katılma imkanın varsa hemen katıl. Çünkü gerçekten çok çok güzel ve eğlenceli bir kurs.

Sevgilerle Gamze

Sevgili Tanju Öğretmenim

Biz bu drama çalışmalarında bir çok şeyi eğlenerek öğrendik. Oyunlar oynadık, hikayeler yazdık, canlandırma ve doğaçlama yaptık, Sohbet ettik, Bunun yanında oyun türlerini ve hangi bölgelere ait olduğunu öğrendik, Oynadığımız yörenin, kostümlerini, araç gereçlerini, aksesuarlarını, neleri konu aldığını, özel sesleri öğrendik. Folklor ve halk oyunlarının farklarını; ve daha bir çok şey öğrendik. Ben küçükkende bazı canlandırmalar yapardım ve yapmayı en çok sevdiğim şeydir. Dramaya katılmamın en büyük nedenlerinden biride buydu. Bu nedenle çalışmalarda canlandırmalar ve oynadığımız oyunlar en sevdiğim yanıydı. Drama çalışmalarını çok seviyorum ve daha çok yapmak istiyorum. Bu çalışmaları düzenlediğiniz için çok teşekkür ederim Öğretmenim.

Vildan İ. DAVUTOĞULLARI

Vizen.

Ek 6 Yaratıcı Drama Oturumlarından Fotoğraflar

Araç Gereç-Aksesuar Oturumu

Halk Dansları Türleri Oturumu

Halk Danslarının Konuları (İnsan-Doğa İlişkisi) Oturumu

Halk Danslarının Konuları (İnsan-İnsan/Toplum İlişkisi-Teşi) Oturumu

Halk Danslarının Konuları (İnsan-İnsan/Toplum İlişkisi-Çift Jandarma) Oturumu

Artvin Yöresi Coşku İfadeleri Oturumu

